MÜBAREK GECELER
ve
BAYRAMLAR

NEDİR BU?

Duyar gönül derun içre,
Muammayı cihandır bu,
Uyan kardeş hemen sende,
Gaflethane değildir bu,
Adem'i kendinde ara,
Kendine merhamettir bu,
Her gördüğün Adem değil
Suret'e aldanmaktır bu,
Ademin gönlüdür aslı,
Muammayı beşer'dir bu,
Sen Adem olmağa çalış
Bildiğin Adem değildir bu,
Hakka seyran eyle yürü,
Çün kendine seferdir, bu,
Günler geçer üçer beşer,
Durmak yeri değildir, bu,
Terk'i suret sanma kolay,
Muammayı illâ'dır, bu,
Yıkıpta Saray'ı vehmin,
Lâ'dan dahi geçmektir, bu,
Bütün gördüklerin yok bil,
Hakikat'i İllâ'dır, bu,
Alem var sen dahi varsan,
Dediğin lâ değildir, bu,
İnsan'ı sanmaki beser,
Muammay'ı zuhur'dur, bu,
Suret'i küçük'tür amma,
Bil! Alem'i ekberdir, bu,
Kendin kendine kur saray,
Miras almak değildir, bu,
Eğer, gönlün titremezse,
Pişmek olmak değildir, bu,
Mustafam cihan ışığı,
Muammayı Rasül'dur, bu,
Bütün aleme rahmettir,
Sandığın Rasül değil'dir, bu,
Kur'an da övdü hep Mevlam,
Rasül'u kibriyadır, bu,
Sende git yolundan hemen,
Ziyan etmek değildir, bu,
Can ve canan nedir diyen,
Muammayı Cemal'dir, bu,
Her surette gördüğün can,
Sıret'i canan değildir, bu,
Cemal cemale aynadır,
Canan ile olmaktır, bu,
Bahri zat'ına dalmadan,
Canan olmak değildir,
Zaman içre zaman vardır,
bu Muammayı zamandır, bu,
Zaman denilen bir an'dır,
Gelir geçer değildir bu,
Zaman bakidir sende hep,
(Vel asri) de yemindir, bu,
Aslına vardınsa eğer,
Geçmek göçmek değildir, bu,
Marifet (ben) diyebilmek,
Muammayı bendir, bu,
Eğer benlik ile dersen,
Dediğin (ben) değildir, bu,
Bu zamir'i ancak (o) der,
Suret'ten gelen değildir, bu,
Sen de (o) olursan eğer,
Söyleyen (sen) değildir, bu.

NECDET ARDIÇ
(27-10-1981)

İ Ç İ N D E K İ L E R

“Allemehu şedidül kuva”
“Zü mirretin”
“Ufukil egla”
“Sümme dena”
“Kaab-ı Kavseyn”
“Fe evha ila abdihi ma evha”
“Efetümarunehu âlâ ma yera”
“Ve lekad rea nezleten uhra”
“Sidretil münleha”
“Mazagal basaru vema taga”
Görüşün, Müşahedenin düşündürdükleri
“Lekad rea inin ayati rabbihil kübra”
Büyük ayet
İnsanlığın ezeli arzusu
Mi’racta ilk defa tahakkuk eden **“ruyetullah”**
İmam-ı Ali’nin ru’yeti
Ehlullah ru’yeti beş şekilde ifade etmişler
Yanarsam ben yanarım
Ettehiyyatü
İdris Al. Mi’racı
Musa Al. Mi’racı
İsa Al. Mi’racı
Ümmet-i Muhammedin’in Allah-ı müşahedesi mümkün müdür?
Görüş ve müşahede
Varisi Muhammedilerin makamı
Kalemin uçunun kırılması
Mi’rac gecesi (**şiiri**)

BEŞİNCİ BÖLÜM

KADİR GECESİ
Diğer milletlerin Kadir gecesi yoktur
Mi’rac gecesi ile Kadir gecesi arasındaki fark
Musa al. ulaştığı en yüksek oluşum
“Len terani” “sen ileni göremezsin”
İseviyetin kadr’i **“Fena Fillah”** (Hakta fani yok olmaktır.)
“Ve vaadna Musa selasine leyleten”
Ramazanın yirmi yedisi
“İnna enzelna hu”
“Elfe şehrun”
Meleklerin inmesi
Ruhun inmesi
Selamım
KADİR GECESİ MÜNACAAT (Nusrel Tura)
Kadrini kıymetini bil (**şiir**)

ALTINCI BÖLÜM

RAMAZAN KUR’BAN BAYRAMI
İlk Kurb’an
İbrahim Al.’in kurb’an hadisesi
İsmail Al.’mı bıçak niçin kesmedi

Ö N S Ö Z

Muhterem okuyucurn; bu kitap vasıtasıyla sizlere

- **Regaib,**
- **Mevlûd,**
- **Beraat,**
- **Mir'ac,**
- **Kadir geceleri** ve

- Bayramlar hakkında,
kısa kısa da, olsa değişik yönleriyle ve anlayabildiğim kadarıyla bazı özelliklerim ifade etmeğe çalışacağım.

Haşa: Ne mesleğim, ne de haddim olmadığı halde bu zor işe kalkışmam, bir şeyler ispatlama cabası içinde değildir. Ancak muhtelif zamanlarda yapmış olduğumuz ilgili sohbetlerde kayda geçirdiğimiz konuşmalarımız vardı. İşte onların kaset şeritleri içerisinde hapis kalmalarına gönlüm razı olmadı. Gönülden esintiler olarak zuhura çıkmalarım diledim.

Ey gönül ehli kardeşim. Yukarıda bahsi geçen mevzular ehilleri larafından son derece liyakatla ve güzel olarak bir çok eserlerde yazılıp neşredilmişlerdir. Esasen bunların üzerine bizim yazacağımız pek bir şeyde yoktur ancak bunların imkan olduğu gönlümüzün bulduğu kadarıyla batın yönlerinin bir kısmım anlatmaya çalışacağım.

Bilindiği gibi muhteşem dinimiz **zahir** ve **batın** olmak üzere **iki** yönlüdür. Bu iki yön de kendi bünyesinde bir çok yönleri geliştirmiştir. Bu yönlerden biri ve belki de en mühimi **"kendini bilip, bulup, tanımak"** tır. Bunu yapabilmek için **afaki** ve **enfüsi** hükümleri de birlikte idrak edip yaşamak gereklidir.

"Afaki" yani senin dışında olan.
"Enfüsi" yani senin içinde olan.

Eğer **içini** ve **dışını** <u>birleyebilirsen</u> çok şeyler kazanabilirsin. İslama ve aleme bakışın değişir, **"kal"**den geçip **"hal"** ehli olursun:

Büyüklerimiz **"ne var alemde, o var Ademde"** demişlerdir.
Afakta, yani <u>senin dışında</u> ne kadar hadise cereyan etmiş ve de ediyorsa bunların karşılığı mutlaka **enfüste**, yani <u>senin öz varlığın</u> da da cereyan etmektedir.

İşte bu hadiseleri kendi bünyende yaşama özelliğine erebilirsen sen de Ariflerden olursun. Dünyaya gelmekten yegane maksat, varlığın hakikatini idrak edip taşıdığın yükün ne olduğunu **yakıyn ehli** olarak anlamandır.
İşte herbir hükmün
zahiri, yani <u>dışı, maddesel yönü</u>,
bir de **batın,** yani <u>içi, ruhsal yönü</u>, olduğu gibi
yukarıda bahsedilen mevzuların da bizleri ve iç bünyemizi ilgilendiren yönleri vardır.

Aslında mesele bütün **zahiri** <u>oluşumların özünü idrak edip</u> onları **batında** <u>yaşamaktır</u>, ehl-i kemal böyle yapıp en doğruyu bulmuşlardır.

Mübarek gecelerin derinliğini ve genişliğini kendimizde bulmak,
Regaib gecesi, <u>rağbet etmenin hakikatini</u> anlamak,

Mevlûd gecesi, <u>doğumun ne olduğunu</u> idrak etmek,

Beraat gecesi, <u>berat'ın gerçeğini</u> anlamak,

Mi'rac gecesi, <u>nasıl mi'rac yapacağının bilincine</u> varmak,

Kadir gecesi, <u>kadrini</u> bilmek,

Bayramlar, <u>nedir nasıl yaşanır</u>,
bunları da bilip anlamak <u>irfan ehli olmamızı</u> sağlıyacaktır. Bu yoldan giderek <u>her hükmün özünü anlayabilme yolu</u> açılacaktır.

Muhterem okuyucum:
Yaşadığımız günlere göre mübarek geceler,

Mevlûd → Regaib → Mir'ac → Beraat → Kadir,

sırasıyla gelmektedir.

Biz bu sırayı

"seyr'i sülük" "Hakk'a yolculuk" "manevi seyr"

sırasına göre ele alacağız.

Buna göre gecelerin sıralanışı

Regaib → Mevlûd → Beraat → Mir'ac → Kadir

düzeninde olacaktır.

Bu oluşuma dikkatinizi çekmek isterim,
"Regaib" olmadan, **"Mevlûd"** doğum olmayacağı,
"Beraat" olmadan, **"Mir'ac"**ın olamıyacağı aşikardır,

hal böyle olunca acaba?
bizler niye **Mevlûd → Regaib → Mir'ac → Beraat → Kadir** düzeninde bu mübarek geceleri kutluyoruz.

Burada sakın ha bir yanlışlık olduğunu zannetmeyin, küçücük bir düşünce ile bu inceliği anlamamız mümkündür.
Kısaca belirtelim ki **"iki gece"**
yani **Regaib** ve **Beraat** geceleri içinde bulunan senenin değil
gelecek senenin geceleridir,
Şöyleki;
bu sene kutladığımız **Regaib**,
gelecek senenin **Mevlûd**'unu hazırlar,

bu sene kutladığımız **Berat**,
gelecek senenin **Beraatına** kadar süresi olduğundan
yani bu gece bir senelik program yapıldığından, dolayısıyla bir dahaki senenin **Beraatına** kadar süresi olmaktadır.

Hal böyle olunca sıra **manada**,

Regaib → Mevlûd → Beraat → Mir'ac → Kadir

düzeninde olmaktadır.

Zahirde ise kutladığımız,

Mevlûd → Regaib → Mir'ac → Beraat → Kadir

düzeninde kutlamaklayız.

Mevlûd ve **Mir'ac** gecelerini birer gece geriye yerleştirirsek **zahirde** de geceler yerine oturmuş olur,
böylece her şey kendi yönleri itibarile yerlerini bulmuş ve aradaki farkın hakikatte olmadığı, ince bir düşünce ile anlaşılmış olur.

Ey Hakk yolcusu salik, mübarek gecelerde minarelerde yanan lambaların neyi ifade ettiğini hiç düşündün mü?

Minare ezan okunan yerdir,
Ezan-ı Muhammedi **ulûhiyetin ilan yeri** zat-ı mutlak'a davet yeridir.
O da **sensin**,

yani minare, şerefede yanan lambalar ise,
senin şerefli başında ilahi nurlarla parlayan **"muhabbetullah ve ilmullah"** yani Allah sevgisi ve ilmidir.

Bu hakikatleri idrak etmemiz ve dikkatlerimizin çekilmesi için;
zahirde o lambalar yanmakla,
batında ise bizim aklımızda ve gönlümüzde ilahi nurların parlamasıdır.

Minaredeki lambaların yandığını görünce sevinen insan kendi minaresindeki nur kandillerinin yandığını görünce sevinmez mi?

Bu gecelerin hakikatleri kendi bölümleri içerisinde okunup anlaşılacaktır. Yukarıda da bahsedildiği gibi mübarek geceler, bir insanın manevi seyr'inin belirli mertebelerdeki yaşantılarıdır ve sadece ümmet-i Muhammede has özelliklerdir diğer ümmetlerin böyle kemalatları yoktur. Bizler ne kadar şükür ehli olsak azdır.

Kıymetli kardeşim!
Değerli vakitlerini sadece suri ve şekli bir din yaşamakla geçirme. Bunların asıl ve özlerini de idrak edip yaşamamızda uygulamaya bak. En büyük kazanç, şekil ve mananın birlikte uygulanmasındadır.

Sayın okuyucum!
Elindeki kitap bir roman değildir, bilim kurgu da değildir, seni heyecana sürükleyecek bir yanı da yoktur, ancak okuma zahmetine katlanır ve bir araştırmacı heyecanı ile ve dikkatle, ilk anda anlaşılamayan yerleri bir kaç defa tekrar ederek incelersen, sana, seni tanıtmaya yardımcı olacaktır.

Ey gönül ehli kardeşim!
Tasavvufta **Hazarat-ı hamse,** yani **"beş hazret"** diye tabir edilen bir kavram vardır, bunlara **beş ilahi mertebe** de denir.

5- İnsan-ı Kamil
4- Zat Alemi
3- Sıfat Alemi
2- Esma Alemi
1- Efal Alemi

Bu terimlere kitabın ilerliyen sayfalarında rastlayacaksınız, kısaca onları anlatmaya çalışalım.

Efal alemi : "Madde alemi, yaşadığımız alem"

Esma alemi : "İsimler alemi, madde alemini oluşturan mertebe"

Sıfat alemi : "Esma alemini meydana getiren güçler alemi (**Ceberut alemi**)

Zat alemi : "Mutlak zat mertebesi"

İnsan-ı Kamil : "Bütün bu mertebeleri ihata eden mertebenin adıdır."

Dinimizi ve kendimizi gerçekten tanımamız yukarıda belirtilen mertebeleri bilmeğe bağlıdır. Sıradan bir yaşam alışkanlığından ayrılıp yolumuzu bulmamız en hayırlı iş olacaktır.

Çalışmak bizden, hidayet Allahı'tandır. Hak'tan cümlemize sonsuz sevgi idrak ve fehim vermesini niyaz ederim. Amin..

İlahi, bu kitabtan meydana gelecek manevi hasılayı evvela Hz. Muhammed s.a.v efendimiz hazretlerinin ruhlarına ve Hz. Pir Hasan Hüsamettin Uşşak-i hazretlerinin ruhlarına hediye eyledim.

Sevgili okuyucum.

Bu kitabın yazılışında, bilgisayar kayıtlarında dizilişinde basılışında, bastırılışında emeği ve hizmeti geçen bilhassa Tarık can ve Hilmi can'ı saygı ile yadet geçmislerine hayır duat et, ALLAH c.c. gönlünde feyz kapıları açsın.

NECDET ARDIÇ UŞŞAKİ
TERZİ BABA-TEKİRDAĞ
16/07/1991

Sohbet Tarihi 14/03/1986 Özet

B İ R İ N C İ B Ö L Ü M

REGAİB KANDİLİ

euzü billahi mineşşeytanirraciym
bismillahirrahmanirrahiym

elhamdü lillahi Rabbil alemiyn
vessalatu vesselamu ala Rasulina Muhammedin
ve ala alihi ve eshabihi ecmain

Muhterem canlar,
bu günkü sohbetimizin mevzuu yakınlığı dolayısıyla **Regaib** kandili hakkında olacaktır.

İslam aleminde **üç aylar** diye bilinen bir zaman dilimi vardır.
Bunların
ilk bir aylık dilimine **Recep**,
ikincisine **Şaban,**
üçüncüsüne de **Ramazan** deniyor.

Genel olarak bakıldığı zaman bu üç ayların diğer dokuz aydan hiç bir farkı yoktur.

AI.LAH'ın c. c. meydana getirdiği zamanların bir birinden farkı olmaz.

"Dehre küfretmeyiniz, Dehr ALLAH'tır." hadisi hükmünce bütün zamanlar (Dehr) ALLAH'ın varlığı ile mevcuttur, o halde aralarında fark gözetilemez.

Sene, on iki (12) ay,
ay otuz (30) gün,
gün yirmi dört (24) saattir.

Ancak mevsimlere göre kısalır, uzar, soğur, ısınırlar. Bunlar zahirde olan değişikliklerdir.

Gerçekte çok kısa olmasına rağmen bizlere epey uzun gelen dünya günleri, aralarında bazı işaretler olmasa oniki ay (12) da sıradan birer zaman parçası gibi elimizin altından kayar gider. Senelerin böyle gaflet içinde geçmesi verimsiz bir ömrün pişmanlıkla sona ermesi demektir.

İşte Cenab-ı Hak insanlara ralımetinden, bütün sene gafletten kurtarmak için ayların ve günlerin bazılarına değer atfetmiştir.
Bunlardan üç aylar ve içerisinde bulunan geceler kendiliklerinden değil fakat Cenab-ı Hakk'ın lütfettiği ve o gecelerde oluşturduğu özellikler bakımından değer kazanmışlardır. Eğer özelleştirilen bu zaman birimleri olmasaydı bizler oniki ayı da sıradan günler olarak, hakikatlerim idrak etmeden günlerimizi gaflet içerisinde geçirirdik.

Recep ayında **Regaib** ve **Mi'rac** geceleri,

Şaban ayında **Berat** gecesi,

Ramazan ayında **Kadir** gecesi,

Rebiul evvvel ayında **Mevlûd** gecesi,

daha diğer gece ve günler kendilerindeki özel ifadelerle birlikte insanları sıradanlıktan kurtarıp, zaman zaman kendilerine döndürüp, düşünce ve duyguda derinleştirip, hakikatlerine ulaşmağa yol bulmalarına fayda sağlamak içindir.

Ey canlar!
Gerçekte üç ayları da gafletle geçirip dokuz aya uydurmak değil, aslında dokuz ayları üç aylara uydurup onlardaki gibi daha uyanık ve verimli bir hayat sürdürmek gerekir.

Üç ayların ilki olan **Receb-i şerifin**
ilk perşembesini Cum'aya bağlayan gece **Regaib** gecesidir.

Bu gece genel ve özel olarak ne demektir, anlamaya çalışalım.

Receb, azametli yüce.
Cum'a, Cem hali: Varlığın toplu bulunuşudur.
Regaib, rağbet etme, çok istenilen şey, bol bol ihsan etmek demektir.

Regaib gecesi ifadesiyle bizlere verilmek istenen şifre ne?
Veya bizim almamız gereken nedir?

Şimdi: Şöyle bir izah yoluna gidebiliriz.

Düşünelim ki **Receb:** İrade, kudret ve ilahi azametiyle bu varlıkların zuhurunu sağlamak.

Cum'a: Cem kelimesinden meydana geliyor.

Birinci Cum'a demek, birinci cem hali, varlığın mana aleminde a'yanı sabiteler halinde toplu bulunuşu.

Regaib: Mana aleminde var olan varlıkların birimsellikleri ve kendi varlıklarıyla madde aleminde zuhura çıkmalarını şiddetle istemeleridir.

Cenab-ı Hak Zül Celal Hazretleri ezelde bütün bu alemler yok iken Azamet ve Kibriyasıyla

kendinde gizli hazine olan cümle varlığın, a'yanı sabitelerini

bilimsel ve birimsel varlıklar halinde alem sahnesine çıkarmaya **şiddetle rağbet etti.**

Bu işleri uyguladı, bizlere de bu hali **REGAÎB** gecesi özelliği ve şifresi içerisinde bildirdi.

ALLAH-u Teala Hazretleri **A'ma** halindeyken,

daha henüz AHADİYET mertebesine dahi tenezzül etmemişken

"kendinde kendi olarak gizli" fakat kendine gizli değilken

kendini bildirmeyi murad etti.

"Ben gizli bir hazine idim bilinmekliğimi sevdim ve bu alemleri halk ettim" hadisi kudsisince

evvela **AHADİYET** "benlik ve hüviyet" mertebesine tenezzül etti,

oradan **VAHİDİYET** "sıfat", "a'yanı sabite" mertebesine

oradan da **"esma"** ve **"ef'al"** yani zuhur ve görüntü mertebesine tenezzül etti.

Böylece bütün alemler varlıklarına kavuşup yaşam ve varolma sevincini kendi idrakleri düzeyinde tattılar.

Kısaca belirttiğimiz bu oluşumu şimdi biraz daha açmaya çalışalım.

Zuliura gelen bu alemler ve onlarda bulunan varlıklar daha henüz kendilerinin ne olduğu mertebesi düzeyine ulaşmamışlardı.

Varlıkları ortaya çıkmış fakat kendinden ve Hak'tan haberleri yoktu.

Son kemalat olarak, Cenab-ı Hak **"kendini ve Rabbini"** bilecek bir varlık daha meydana gelirecekti.

Onun yaşaması için mahalli ve gerekli olan herşeyi hazırlamış, sıra kendini zuhura çıkarmaya gelmişti.

İşte Cenab-ı Hakk'ın buna rağmet etmesi, onda kendi vecihini seyr etmesi içindi.

Böylece **"Adem AS"** zuhura geldi ve Hakk'ın isimlerinin zuhur mahalli oldu.

Böylece insan ve kemalar süreci haşladı.

(Bu hususta daha geniş bilgi "Altı Peygamber" isimli kitabımızda gelecektir.)

Nihayet Hazret-i Peygamberin şahsında bu kemalat son noktasına ulaştı,

işte O'nun ana rahmine düşmesiyle başlayan son kemalat sürecine **"Cenab-ı Hakk'ın rağbet etmesi"**

yani habibini dünyaya getirme sürecinin başlaması **"Regaib gecesi"** şifresi ile bildirildi.

Cenab-ı Hak: **Zati** zuhurunun

yani sadece, **sıfat, esma** ve **ef'al** zuhuru değil:

Zati zuhurunu, kendindeki bütün özellikleri, **ef'al** yani madde, görüntü

aleminde seyr etmesi için gerekli bir varlığın, bir cihazın, bir vücudun ortaya çıkmasını arzu etti.

Cenab-ı Hak kendi zatında bu alemleri, **Zat** mertebesinden seyr eder, fakat birimsel yapı içerisinden ve genel olarak seyretmesi bir başka özelliktir.

İşte muradı ilahi, **“libası beşer”** içinden onların düzeyinden her merhalede kendini seyr ve yaşamak idi.

Hani eskiden padişahlar kıyafet değiştirerek halkın arasına girer kontrol ederlerdi. Oysa padişah sarayında yaşayan gene kendisidir. Kıyafet değiştirip halkın arasına katılması onun padişahlığına zarar vermediği gibi tebaasıyla hem dem olması, halkına merhameti ve rahmetidir,

Padişah Sultan Mehmet bir gün tebdili kıyafet ederek pazara çıkar, kendisinden bir sadaka isleyen fakire iki altın ihsan eder,

fakir **“Padişahım size bu kadarcık ihsan yakışır mı? daha verin yoksa sizi herkese ifşa ederim,”** der.

Bunun üzerinc padişah **“eğer onu yaparsan elindeki de kaç paraya bölünür, sonra onu da bulamazsın,”** der.

İşte Cenab-ı Hak da böyle bir yaşamı diledi. Bunu en geniş ve kemalli bir biçimde ortaya getirecek elbisesini, gerçi elbise de bir şey ifade etmez ama **ikiliğe** bürünüp sonradan **tekliğini** anlayacak ve kendini o şekilde seyr edecek varlığın orlaya çıkmaya başladığı ilk faaliyet **“Regaib gecesi”** olarak ifade edildi.

Hazret-i Rasulullah’ın, bir başka ifade ile **“Hakikat-i Muhammedinin”** bedensel yönden dünyada zuhur elmesi için ana rahmine düşmesi hükmünü, gerçekleştirmeğe rağbet eden, arzu eden Cenab-ı Hak hu hali **“Regaib gecesi”** olarak ifade ediyor..

Birimsel düzeyde olan bu ifademizin, bir de genel mertebeleri olarak ifadesi ve arzusu vardır. Yani Cenab-ı Hakk’ın **a’ma’**dan, bütün alemlerde zuhura çıkmayı dilemesi, bir başka yönden **“Regaib gecesi”** ifadesidir.

Geceden maksat da **A’ma** yani yokluk halidir, aksi takdirde buna, **“Regaib gündüzü”** dür diyebilirdi.

Cum’a ve gecesi; cem ve karanlık, bunun ikisi de topluluktur.

Hali de **Zat’ın** kendi kendinde olarak bulunduğu haldir, yani mülkünü daha henüz meydana getirmemiştir.

İşte mülkünü meydana getirmeyi arzu etmesi, bunu şiddetle dilemesi ve **“ben gizli bir hazine idim bilinmekliğimi sevdim bu alemleri halk ettim”** hadis-i kudsi’si var ya, işte ilk tecellinin başlangıcı bu **“Regaib gecesi”**dir..

Kur’an-ı Keriym de, (İnsan Suresi 76/ 1 ayette)

هَلْ اَتٰى عَلَى الْاِنْسَانِ حِينٌ مِنَ الدَّهْرِ ﴿١﴾
لَمْ يَكُنْ شَيْـًٔا مَذْكُورًا ﴿﴾

hel eta alel insani hıynün mineddehri
lem yekün şey’en mezkuren
dehr/zamandan, yaşamdan hıyn/süre/doğru zaman

insan üzerine eta, gelmedi mi/ortaya çıkmadı mı
mezkur/zikr olunan/anılan bir şey değildi
"İnsan üzerinden bir zaman geçmedi mi ki o anılan bir şey değildi"

Hani evvelki hafta bir sohbetimiz vardı,
"insan evvelce var mıydı, yok muydu?" diye.
İşte bu ayet fiziksel anlamda yokluğunun ifadesini belirtiyor.
Bu konuşmamızı kısaca özetlemek gerekirse; evvelce yoktuk, birimsel varlıklar olarak henüz meydana gelmediğimiz için kendimizi bilemiyorduk.
Ne zaman ki ana rahmine düştük, o, kişiliğimizin başlangıcı oldu. Ve böylece bir terkip olarak meydana geldik.
Bunun başlangıcı bizim **"Regaibimiz"** oldu.

Cenab-ı Hakk'ın her birerlerimizin varlığını ortaya getirmeyi murad edip rağbet etmesi bizlerin varlığının ana kaynağı oldu.
Neticede hayatımızı sürdürür duruma geldik. Kendimizi böyle bir beşeriyet kisvesi içinde bulup varlığımızı beşer zannettik ve hayatımızı böylece sürdürmeye başladık.

Öyle bir şartlanmalar içerisine girdik ki kendimizi Ahmet, Mehmet, Kemal gibi isimlendirdik. O isimler bize büyük perde oldu. İsimler sonradan meydana gelen varlıklardır. İsimlerin bize en büyük perde olması dolayısıyla biz kendimizdeki geniş açıklığı idrak edemedik.

Bunu bize Cenab-ı Hak **"Hakikat-i Muhammedi"** yoluyla ve onun ağzından, bir başka ifade ile, kendi ağzından kendine çekmek için tekrar bu kuralları koydu.
Kur'an'da (Tevbe Suresi 9/ 128 ayetinde)
لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ اَنْفُسِكُمْ ﴿١٢٨﴾
lekad caeküm resulün min enfüsiküm
lekad/elbette gerçekten/muhakkak, andolsun
sizin enfüs/nefsinizden resul size cae/geldi
"size nefsinizden, içimizden bir peygamber geldi" denmektir.

Bu ifadeyi nasıl idrak etmeye çalışmalıyız, biraz düşünelim.

"Lekad" tahkik'tir yani, mutlak bilin ki
"caeküm" size geldi.
Ne geldi? **"Rasulün"** bir haberci geldi.
Nereden geldi? **"min enfüsiküm"** nefsinizden geldi?

Ne demek bu?
Cevap olarak: Sıdıka hanım konuştu dedi ki:
" La ilahe illallah Muhammeden Rasullah"
"Bu Kelime-i Tevhid'in o anda başlaması lazım, yani Muhammed rasul olarak geldi, yani kendini izhar etti".

İşte bu sözü, ancak bu hali idrak eden söyleyebilir. Gerçek Kelime-i Tevhid-i **"nefsinizden size bir peygamber geldi"** ayctini idrak eden hakkıyla söyleyebilir, onun dışındakiler taklidi olarak söylerler.
Ama o da yerli yerindedir.

Nefsinizden sizlere bir peygamber gönderilmesi;
"Sıfat, Esma, Ef'al"ine, **zati yönden** zuhuru ve kendine çekmeyi murad

etmesinin bir ifadesidir.

Diğer zuhurları vehim ve hayal hükmüyle kabullenenler kendilerini ayrı birer varlık zannettiler...

Ama **"Hakikat-i Muhammedi"** olarak zuhur eden varlıkta vehim ve hayal hükmü olmadığından kendini buldu, bildi, etrafındakilerinin de kendinden gayri bir şey olmadığım idrak etti ve onları kendindeki hakikate davet etti.

Hz. Peygamber yirmi üç (**23**) sene insanları Hakk'a davet etti, yani en yakınında olan, kendindeki Hakk'a davet etti.

(Al-i İmran Suresi 3/ 31 ayette)

﴿٣١﴾ قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبّوُنَ اللّٰهَ

فَاتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ

"kul in küntüm tühıbbunallahe
fettebi'unıy yuhbibkümullahü"
de ki eğer tühıbbunallahe/allahı hub/muhabbet ediyorsanız
bu halde bana ittebe'a/tabi olun, uyun ki
allah sizi hubb/muhabbet etysin, sevsin
"Ey Muhammed de ki: Allah-ı seviyorsanız bana uyun Allah'da sizi sevsin"

İşte böylece bunları idrak ederek yaşamağa çalışırsak, Adem AS. cennetten yer yüzüne indiriliş hadisesinin hakikatine ulaşmaya yolumuz açılmış olur.

Şunu açık olarak belirtelim ki:
Daha henüz **"gerçek anlamda yer yüzüne ayak basmış değiliz".**
Yaşadığımız hayat, **Hayal alemi** hayatıdır, kendi hayal alemimizdir.
Gerçek manada... **"hayal-i kebir"** "büyük hayal alemi" değildir. Kendi vehim ve zannımıza göre farkında olmadan düzenleyip var ettiğimiz hayal alemidir.

Sayın dostlar!
Şu mevzu gerçekten çok ince bir mevzudur dikkatinizi çekerim.
İstisnalar ayrı olmak üzere, genelde insanlar kendi var ettikleri hayal aleminde yaşamaktadırlar, bu hayal aleminden çıkıp gerçek aleme ulaşmak ise, büyük bir yaşam sanatıdır.

Efendimizin **"Nas uykudadır, öldükleri zaman uyanacaklardır"** sözü, bu gerçek hali ne kadar güzel anlatıyor.
Uykudan uyananlar ancak gerçek dünyaya gelmiş oluyorlar.

Kişinin bu bedenle toprağa basması dünyaya gelmiş olması demek değildir. Suret olarak dünyadayız, fakat henüz gerçek tefekküre ulaşamadığımız için hayal ve vehim aleminde yaşıyoruzdur.
İnsanın gerçek ölçüşü madde değeri ile değil, akli ve fikri gelişimim zenginleştirdiği ölçüdedir.

Aslında kendilerine ait varlıkları olmayan, varlıkları var gibi zannederek ve de

onları kendimize muhatap kabul ederek, onların hallerine düşmek sureti ile o şekilde hayal aleminde yaşıyoruz.

Şöyle düşünelim;
geçen uzun senelerimiz var. Bir an gibi değil mi, sanki? Hepsi hatırada kaldı,
Gelecek ise, hayaldir.

İster Allah yolunda düşünelim, ister kul yolunda, ister nefis ve madde yolunda hepsi hayal alemidir, meçhuldür.

Bizim düşündüğümüz herşey olmaz, elbetteki insan kendisi için bir program yapar! tuttu tuttu, tutmadı tutmadı, ayrı mesele.

İşte bütün iş gerçekten hakiki manada **Ruhen** dünyaya gelebilmektir. Buna **ikinci doğum** denir.

Birinci doğumda insanın ana rahminden bedeni dünyaya gelir,
ikinci doğumda ise, **Esma alemi** rahminden idrake kavuşur.

Bir zaman ana rahminde gizli idik,
birinci doğuşla beden olarak güya, dünyaya geldik. Fakat hakikat aleminden haberdar olamadık, hayalde yaşamaya başladık.

Bu arada **şuurumuz Esma alemi rahminde** doğuşunu beklemede, eğer gereğini uygular, onun da doğuşunu gerçekleştirebilirsek ne mutlu...

Tasavvufta **"veled-i kalb"** diye belirtilen, o sonsuzluğa kanat açabilecek ikinci varlığımızda, gerçek dünyaya ve alemler düzeyinde var olan gerçek yaşantıya geçmemiz ancak bu ikinci doğuşla mümkün olacaktır.

İşte **"Marifetullah"** yani "Allah bilgisi" ve irfaniyet ancak bu yolla kazanılan yeni güçler sayesinde anlaşılmaya başlar.

İkinci doğumu gerçekleştiremeyen kişi geniş ve ihatalı düşünceye ulaşamaz. Kapasitesi yeterli olmaz öylece hayal alemi yaşantısından çıkması da pek mümkün olmaz.

İkinci doğuş; ikinci güç, **ikinci benliktir**.
Düşüncede fevkalade genişlik kazandırır.
Bu yolla kişi
- evvela **kendini** tanır,
- oradan **Rabb'ını** tanır,
- oradan da **Allah-u Tealayı** daha geniş mahiyette tanıyıp müşahede etmesi mümkün olur.

İşte **Adem** AS'ın yer yüzüne inme hadisesi bize bunları anlatıyor, anlayana aşk olsun.

Adem (as) hikayesini değil, **Adem (as) gayesini** anlamak lazımdır.

Muhterem dostlar!
Her birerlerimiz **Adem** hüvviyetindeyiz. İşle Cenab-ı Hak bizlerden ortaya kendinden bazı fiiller çıkarmayı murad etti.

Bu işlerin ilk başlangıcı olan **"Regaib"** bunlara rağbet etmek ifadesiyle bildirildi.

Cenab-ı Hak

- evvela **alemleri halk etmeyi** murad etti, buna **rağbet** etti. **İlk Regaib** budur.
- Sonra **Adem** (as) var etmeyi murad etti. Buna **rağbet** etti, **ikinci Regaib** budur.
- Daha sonra **Hz. Resulullah'ı** dünyaya getirmeyi murad etti, buna **rağbet** etti. **Üçüncü Regaib** budur.
- Her birerlerimizi ayrı ayrı **dünyaya getirmeyi** murad etti buna **rağbet** etti. **Dördüncü Regaib** de budur.
-İnsanların **Cennete** girmelerini **murad** etti, buna **rağbet** etti onlara yol gösterdi. Bu da **beşinci Regaib** oldu.

Allah-u Teala Hazretlerinin Regaib'leri sayılamayacak kadar çoktur, bizler bu minval üzere düşünüp daha nice nice Regaib'ler bulmamız mümkün olacaktır.

Sevgili dostlar!

Mümkün olduğu kadar isabetli düşünmeye bakalım, kafamızı oldukça zorlayalım, yapmamız gerekli olan nelerdir bunları vaktiyle tesbit edelim, kendimize gerçeğe en yakın yolu çizip faaliyele geçelim, başka yolumuz yoktur.

Her geçen gün aleyhimize çalışıyor. Bir gün ansızın o sonla karşı karşıya geleceğiz. Ondan evvel biz daha uyanık olalım da gaflet uykusunda yakalanmayalım.

Bizlere sonsuz lütuflarda bulunan Rabbımıza sonsuz hamdü senalar olsun. Böyle gecelerin ve hakikatlerin gerçek yüzünü biz-lere göstersin. Çalışmak bizden, tevfik ve muvaffakiyet Allah'tandır. Regaib geçeniz mübarek olsun.

Ne mutlu bizlere ki Cenab- ı Hakk'ın rağbetine mazhar olmuş kimseleriz. Bundan büyük meziyet olur mu?

Sohbet Tarihi 01/02/1990 Özet

Bir başka Regaib gecesi sohbetinden

Muhterem dostlar.

Ay, dünya ve güneşin hareketleri **izafi zaman** birimlerini oluşturuyor. Geçmişleki olaylar **ay,** ya da **güneş** hesabına göre tesbitl edilmiş. Böylece **iki** ayrı **takvim** ortaya çıkmıştır.

Müslüman olayları, ay takvimine göre hesap edip uygulamışlardır.

Eğer güneş takvimine göre uygulamış olsalardı, bu geceler her sene aynı gecelere isabet edecek, diğer geceler bu özelliklerden mahrum kalacaklardı.

Güneş /Şems, **"Hakikat-i İlahiye".**
Ay/Kamer ise **"Hakikat-i Muhammediyye"**dir.

"Hakikat-i Muhammedi"nin sembolü olan **kamer** nurunu **güneşten** alır,
gecenin karanlığında dünyayı aydınlatır.
İnsanlar farkında bile olmadan ondan türlü şekilde etkilenir.

Güneşe doğrudan bakılmaz, fakat aya rahatlıkla bakılır.
İlahi hakikatleri seyretmek isteyen;
yüzünü **"Nuru Muhammediyye"**ye çevirmelidir.

İşte kardeşin **Kamer'in** özelliğine dikkat et. Çünkü onun seyrinde de senin seyrinin bir kısmı gizlidir.

Kamer; **"Hakikat-i Muhammedi"**nin sembolü olduğu için **"Hakikat-i Muhammedi"** ile ilgili tarihler onunla hesap ediliyor, onun dönüşüne göre tekrarlanıyor.

İşte Kamer aylarına göre bu işlerin düzenlenmesi aynı zamanda bu günlere de rahmet olması içindir. Nasıl ki bu günler ve geceler bizlere birer rahmet, aynı zamanda bu mübarek geceler o zamanlara rahmet olmak için her sene değiştiriliyor.

Eğer bu geceler ve günler güneş takvhnine göre düzenlenmiş olsaydı, hepsi her sene aynı günlere gelecek ve sadece o günler, o özelliklerden faydalanacak, diğer günler mahrum olacaktı.

Güneş aylanna göre, kamer aykırının her sene on gün erken gelmesi, neticesinde uzun seneler içerisinde bu mübarek günler, geceler ve bayramlar senenin her gününe isabet etmiş oluyorlar.

Yani bu sene diyelim 1. Şubat tarihine isabet eden Regaib gecesi, aslında her sene Recep ayının ilk Cuma gecesidir, bunda değişiklik yoktur, değişme güneş takvimine göre olmakladır, böylece de güneş takviminin her gününe zamanın dönüşümü ile bu geceler gelmektedir.

"Her günün bayram, her geçen kadir olsun" temennisi böylece hakikatte varlığını bulmuş olur.

İşte bizler de hayatımızın her an'ını uyanık olarak geçirirsek yaşadığımız tüm zamanlarımız mübarek zamanlar olur.

Adalet-i İlahiyye her an'a, her saniyeye, her dakikaya, her güne,her haftaya, her aya, her seneye, her dehr'e ve süresiz zamanlara, mutlak bir mübareklik vermiştir, yeter ki biz onları değerlendirelim.

İnsan'ın değeri, zamanınını değerlendirdiği ölçüde artar.

En büyük ziyan **zaman israfıdır**.

"Meşguliyet gelmeden boş zamanının kıymetini bil" diyen yüce Peygamber, ne kadar da güzel söylemiş.

Zamanını boşa harcamış, bir başka ifadeyle zaman öldürmüş kimse, aslında zamanı öldürmüş değil, kendinin o bölümlerdeki hayatını öldürmüştür.

Ne büyük bir sorumsuzluk örneği.

Boşa geçirilerek öldürülen yaşam süreleri, bizim için ne kadar değerli sürelerdir ahh..., bunu bir anlayabilsek!

Dönüşü olmayan yolun yolcusu! Daha ne kadar, zaman öldüreceksin?....

"Bir saatlik tefekkür, bin yıllık nafile ibadetten hayırlıdır" diyen yüce Peygamberimizin zamana verdiği değer çok anlamlıdır.

Akıllı insan vakitlerini boşa geçirip **hiç** edeceğine, onları dolu dolu yaşayıp en geniş manada değerlendirendir.

Her sene on gün onceye gelmesiyle **Kameri** aylar da uzun süreler içerisinde her geceye **bir** Regaib gecesi, Mevlût gecesi, Berat gecesi, Mi'rac gecesi, Kadir gecesi ve

diğer mübarek gecelerin isabet etmesi mümkün oluyor.

Böylece günler üzerinde **adalet** tesis edilip, her güne ve geceye bu **mübareklik** verilmiş oluyor.

Eğer bu düzen güneş takvimine göre kurulmuş olsaydı her sene bu mübareklik sadece o güne gelecekti, diğer günler bu özelliklerden istifade edemiyecekti. Bu da adaletsizlik olacağından, Adelet-i İlahiyyede de adaletsizlik olamayacağından, bu düzen **"Hakikat-i Muhammed-i"** ifadesi olan **Kamer takvimine** bağlanmıştır.

(Enbiya Suresi 21/107 ayette)

﴿ وَمَآ اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ﴾ ﴿١٠٧﴾

ve ma erselnake illa rahmeten li'l alemiyne
ve illa/sadece rahmeten li'l alemiyn/ alemler için rahmet olarak
seni ersel/irsal etdik, gönderdik

"Ey Muhamıned, seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik" ayet-i kerimesi gereği, aylar, günler ve geceler de böylece kendilerine düşen rahmeti almış oluyorlar.

İşte bu **Regaib** gecesi
"Hakikat-i Muhammed-i"nin birimsellik hükmüyle yer yüzüne tenezzülünün **başlangıç** noktasıdır.

Bu gece, bizlerde de hükmünü icra etmesi lazımdır. Kutladığımiz gece Efendimize ait olan yaşamın hatırasıdır, ancak bunun **"enfüsi"** nefsimizdeki hükmü de olacaktır.

Bizim için esas olan da enfüsi hükmünü oluşturmakdır. Çünkü Efendimizin Regaibi olmuştur. Biz O'nun hatırasını yad ediyoruz. Bu gün mühim olan bizim **"Regaibimizi"** oluşturmakdır.

Regaibi oluşturmayanın gönlünde **"Hakikat-i Muhammediyye"** doğmaz, yani **"Mevlüd"** gecesi oluşmaz.
O oluşmayınca da kişi, surette Müslüman olur.
Muhterem dostlar!
Hakk'a rağbet eden kişi onun gerçek dostlarından birini arar bulur, onunla dostluk kurmağa başlar.
Böylece oluşan **ünsiyet** sayesinde kendindeki hakikatleri ortaya çıkarmaya ve gerçek yaşama geçmeye başlar.
İşte bunun başlangıcı **"Regaib'tir".**

Her varlıkta, bilhassa insanda en geniş manasıyla mevcud olan Hakikat-i Muhammediyyeyi ortaya çıkarmaya çalışmak, ona rağbet edip müştak olmak her müslümana mutlaka lazım olan bir özelliktir.

(İnşirah Suresi 94/7-8. Ayet-i Kerime de)

﴿٧﴾ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْۙ ﴿﴾

﴿٨﴾ وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿﴾

feiza feragte fensab ve ila rabbike fergab
o halde vakta/hani ki ferag/fariğ olduğunda boşalup, hür kaldığında
artık ensab/nasbet, hazır duruma getir,
ve senin rabbine değin bu halde regab/rağbet et, yönel

"İşlerini yoluna koy ve hemen Rabbine rağbet et," buyuruluyor.

İşte kişiye en çok lüzumlu olan şey Rabbine rağbet etmenin yollarını aramasıdır.
Ezberinden Ayet-i kerimeleri okuyup tekrar edip durmaktan, manalarını da idrak edip gerçekten yaşamak mutlaka daha hayırlıdır.

Cenab-ı Hak her mühim hadiseyi bizlere bir bayram havası, güzelliği ve neş'esi içerisinde sunmuş. Bizlere düşen bunları geçmişle olan hadiseler diye duygusallık hükümleri içerisinde değil, gerçek ve şuurlu bir idrakle yaklaşıp hakikatlerini anlayarak kutlamamızı istemiştir.

Bu gecenin bütün İslam alemi ve bizler için yeni bir rağbet etme ve O'na yönelme şuurunu geliştirmesini dilerim.

Allah c.c cümlemizi bunları en iyi şekilde idrak eden, anlayan kullarından eylesin. Amin.

R E G A İ B G E C E S İ

At basından gafleti.
Seyr eyle hareketi.
Bulursun bereketi.
Ademliğe rağbet et.

Düşün biraz derinden.
Dönen yok seferinden.
Sonunda ne gelir elden.
Kendine rağbet et?

Sev gördüğün cümleyi.
Giy enine gömleği.
Sat pazarda benliği.
Muhabbete rağbet et.

Hörmet et o yüceye.
Regaib'li geceye.
İki harfli heceye. (Ah..)
Peygamberine rağbet et.

Kur'an'dan al haberi
At gönlünden kederi.
Tamamlarsın seferi.
Kur'an'a rağbet et.

Seni var edene bak.

Neler lütfediyor Hak.
Benliğini hemen yak.
Allah'a rağbet et,

SOHBET TARİHİ: 11/10/1989 Gecesi Özet

İ K İ N C İ   B Ö L Ü M

MEVLÛT KANDİLİ

esselatu vesselam aleyke ya Rasulûllah,
esselatu vesselam aleyke ya Habibullah,
esselatu vesselam aleyke ya Seyyidel evveline vel aharin
velhamdülillahi Rahhil alemiyn.

Muhterem dostlar.

Bu akşam 11-10-1989 senesi'nin Mevlûd kandili gecesinin içinde bulunmaktayız, Cenab'ı Hak bu gecenin feyzinden cümle müslümanlan ve hepimizi yararlandırsın, hakikatine erdirsin, gerçekten yaşayanlardan eylesin.

Rebiül evvel ayının 11 inci gününü 12 nciye bağlayan gece Fahri Alem Muhammed Mustafa S.A.V efendimiz hazretlerinin bedensel olarak dünya'ya teşrif ettikleri nurlu gecedir.

Alemde **"Hakikati Muhammedi"** ebedi ve ezelidir.

Hazreti Muhammed elbisesiyle dünya üzerinde faaliyet sahnesine çıkması bu geceye rastlamaktadır.

Alem şümul olan bu devrimsel doğuş;
acaba bizlerde karşılığını nasıl oluşturacaktır?.

Dinimizde her hükmün **zahiri** ve **batını** olduğu gibi, bu doğuşun da bir zahiri bir batını vardır, eğer biz onun sadece zahirini yani Hazreli Rasulüllahın **"bedensel doğumu"**nu okur anlamaya çalışırsak bu yeterli olmaz, çünkü o bize bir numunedir, onun doğumu bizlere bir örnektir.

Bu doğuşun bizdeki yönünü anlamaya çalışmazsak bilgimiz yarım olur ve doğumun özüne inmiş olamayız:

Bütün varlığa havi olan **"Hakikati Muhammedi",** temizlenmiş gönüllerde doğumunu zuhura getirecektir. Bunun yolu Hazreti Muhammedin doğuşunu öğrenip meydana gelen olayları inceleyip varlığımızda kendimize uyarlamaya çalışmakdır.

Din ve tarih kitaplarında Hazreti Muhammed'in doğumu çok geniş lafsilatlı anlatılmaktadır, biz burada balın yönünü araştırmaya çalışacağız.

"Hakikati Muhammedi"nin birimsel olarak bizlerdeki doğuşunu gerçekleştirebilmek için;

o kutlu doğum günlerinde oluşan hadiseleri inceleyip kendimizde mümkün olan en iyi nispette uyarlamağa çalışmak,

bizlere gerçek **"Muhammedi"** olmayı sağlayacaktır.

01. Fil vak'ası,

02. Cinlerin göğe çıkmasının yasaklanması,

03. Ka'bede bulunan putların yüz üstü yere yuvarlanması,

04. Medayin şehrinde İran hükümdarlarına mahsus sarayın 14 direğinin sallanıp parçalanıp devrilmesi,

05. Save gölünün kuruması,

06. Bin senedir yanan mecusi ateşinin sonmesi,

07. Bir çok kuru derelere su basması,

08. Bağdatta Dicle sahillerinde bir deve orada ne kadar deve varsa hepsini önüne katip çöle sürmesi,

09. Annesi Amine,

10. Babası Abdullah, ve daha bunlara benzer bir çok olayların elması.

<u>Rasulüllahın dış halini</u> **"Hazreti Muhammed"** yönünü öğrenip idrak etmek <u>sünnet,</u>
Rasulüllahın iç alemini **"Hakikati Muhammedi"** yönünü anlayıp idrak etmek ise, <u>farzdır.</u>

<u>**Muhterem dostlar:**</u>
Hz. Rasulûllahın doğumu günlerinde meydana gelen, alem şümul olan o hadiselere, (kendilerimiz) yönünden yani birimsel şümul olarak hakmaya çalışalım.

<u>**01 - Fil vak'ası:**</u>

Bilindiği gibi Hazret; Rasulüllahın doğumundan kısa bir süre önce Ka'beyi yıkmak niyetiyle Yemenden kalkıp gelen **"Ebrehe"** ismindeki kumandanın emrindc bulunan, içinde fillerinde olduğu bir ordunun Mekke şehrine gelmesidir.

Ka'be-i Şerifi yıkmak için hareketc geçen orduya Cenab-ı Hak **ebabil kuşları** ile <u>cehennemden alınan küçük taşları</u> askerlerin üzcrine atmalarıyla çöl fırtınasınında başlamasıyla fil ordusunun bozgun ve imha edilmesidir.
Bu hadise, "Kur'an-ı Keriymde" (105 Fil surcsi)'nde belirtilmiştir. Geniş izahat oradan alınır, biz özet olarak bizlerle ilgili yönlerim izaha çalışacağız.
Regaib olgusuyla gönlüne **"Hakikati Muhammedi"** tohumları atılmış olan o **kutlu İnsan** netice alabilmek için bu oluşumun kemalini sağlamak zorundadır.

Daha evvelce **nefsi**, <u>hayvanların en güçlüsü olan</u> **fil** hükmünde iken ve gaflet düşünceleri, askerleri ile birlikte yaşarken
<u>- manevi çalışmaları neticesinde</u>, <u>zikr'lerinden oluşan</u> **ebabil kuşlarının** getirdiği **Tevhid mermilerini**
<u>- askerlerin, yani gaflet düşüncelerinin üstüne atıp</u> onları yok etmesi,
- ayrıca <u>muhabbet rüzgarlarının</u> ve aşk fırtınalarının esmesi ile **nefis fillerin** çölde yok edilmesi, neticesinin gücünün büyük bir bölümünün ortadan kalkması hükmündedir.

<u>**02 - Cinlerin göğe çıkmasımn yasaklanması:**</u>

Hazreti Rasulüllahın doğumundan bir müddet evveline kadar: Cinler gök yüzüne çıkıp, meleklerden görev taksimleri sırasında çalma, çırpma haberler kapıp yer yüzüne inip bazı medyum ve kahinlere bunları bildirip, onların bazı olacak hadiseleri vaktinden evvel insanlara bildirmeleri ile cemaatları arasında saygı değer olmalarını sağlıyorlardı. Böylece insanlar din adamlarından ziyade bunlara inanır lıale gelmişlerdi.

Hazreli Rasulüllahın doğumundan sonra
(Hicr Suresi 15/16-17-18 ayetlerinde)

﴿١٦﴾ وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِى السَّمَآءِ بُرُوجًا
وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ﴿﴾
﴿١٧﴾ وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿﴾
﴿١٨﴾ اِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ ﴿﴾

ve lekad ce'alna fiys sema'i burucen
ve zeyyennaha linnazıriyne (16)
ve hafıznaha min külli şeytanin raciymin (17)
illa menisterekassem'a feetbe'ahü şihabün mübiynün (18)
ve lekad/elbette gerçekten/andolsun
buruc/burçlar sema içinde ce'al/kıldık
ve nazir/nazar edenler için
zeyyennaha/onu/kendisini zeyyen/tezyin ettik/süsledik
ve külli/her racim/recm edilmiş/taşlanmış, kovulmuş şeytandan
hafıznaha/onu/kendisini muhafaza ettik/koruduk
illa/ancak semi/işitileni, dinlenileni istereka/çalan (kulak hırsızı) yapanı
bu halde mübin/beyan olan şihab/parlak taş/ateş parçası
etbe'ahü/onu/kendisini tabi oldu/izledi

"And olsun ki gökte Burçlar meydana getirdik onları bakanlar için donattık, kovulmuş her şeytandan koruduk, fakat kulak hırsızlığı yapan olursa parlak bir ateş ŞİHAP onu kovalar/yakar," hükmüyle bu yol ebedi olarak kapatıldı.

Ondan sonra eskisi gibi gökten yeni haberler kapmaya yeltenen cinleri **şihap** diye belirtilen <u>parlak bir ateş</u> yakıp kül ediyordu;

Böylece artık gök yüzünden haller almaları mümkün olmadı: çünkü: Bundan böyle Rasulü Kibriya Hazretlerinden başka haberci olmayacaktı, **tek ve emin olan** Hazret'i Rasulüllah'a bu görev verilmişli.

Kur'anı Keriymde evvellerin ve ahirların ilmi bildirildi, daha henüz bilinmiyen nice ilimler onun içinde mevcuttur, bu yön tamamen başka bir mevzudur ancak: bu ayetin kısaca günümüzde zahiri olarak nasıl bir ilmi ortaya koyduğuna bakalım.

Amerikanın yıldız savaşları diye geliştirmeye çalıştığı daha gökte iken tesirsiz hale getirmeye uğraştğı füzelere yolladığı X lazer ışın'larının temelini anlatmaktadır, fakat ne yazıkki biz tutucu müslüman'lar elimizdeki o sonsuz liazineyi baş ucumuza asıp bazende ölülerimize okuyup bırakıyoruz.

Allah c.c bizleri ondan en geniş şekilde faydalandırsın. Müslümanlar olarak numune insan olup, dinimize en güzel şekilde lıallerimizle yararlı olalım.

Şimdi gelelim kendimize:

Bir insanda **"Hakikati Muhammedi"** doğmadan evvel o insan, vehim ve hayal bilgileri ile doludur, gelen yeni bilgilerde aynı şekilde vehmi ve hayali olup,

ne yaman ki o kimsede **"Hakikati Muhammedi"** zuhura geldi o andan itibaren artık hayal ve vehim yolu kapanır, yeni **Muhammedi** bilgilerle dolmaya başlar, artık o varlığa cinler ve şeytanlar ulaşamaz çünkü **"Nur'u Muhammedi"** onları yakar.

İşte ancak bu halden sonra doğru ilim kendinde çoğalmaya başlar, gayreti ve himmeti nispetinde yükselmesini sürdürür.

03 - Kabede bulunan putların yüz üstü yere yuvarlanması:

Hazreti Rasulüllahın Peygamberliğinden evvel yaşanan cahiliye devrinde, Ka'beyi şerif putlarla dolu idi. Ne zaman ki müslümanlar tarafından Ka'be feth olundu ondan sonra içindeki putlar kırılıp yok edildi.

İşte bir kimsede'de **"Hakikati Muhammed'i"** doğduğunda Gönül Ka'be'sini dolduran putlar yere kapanıp secde ederler, bu putlar **"nefs-i emmare"** putlarıdır, her türlü maddi sevgiler ve dünyevi arzulardır.

Hakikat-i Muhammed'i doğmadan bunlardan kurtulmak adeta imkansızdır.

Vaktiyle bu putları **"Nur'u Muhammediye"**ye secde ettirip; sonra da yerlerinden söküp, boşalan yerlere **"Hakikati Muhammed'i"**nin sevgi ve muhabbet yaşantılarını doldurmak gerekmektedir.

04 - Medayin şehrinde İran hükümdarlarına mahsus sarayın on dört (14) direğinin sallanıp parçalanıp devrilmesi:

Bir kimsede Hakikat-i Muhammed'i doğmadan evvel varlığında nefsi emmarenin yaşadığı bölgede **hayal sarayı** vardır. **"Hakikat-ı Muhammed'i"**nin doğması ile bu **nefs sarayını** tutan direklerin büyük bir kısmı yıkılır, daha sonra da tamamı ortadan kaldırılarak o varlıkta nefsi emmareye yaşayacak bir mekan kalmaz, ancak bundan sonra o bedenle **ilahi yaşam** haşlar.

05 - Save gölünün kuruması:

Bir kimsede Hakikati Muhammed'i doğmadan evvel gölü **SAVE / MASİVA (*)** ile doludur Salikin ilk yapacağı işlerden biri, içinde bulunan **masiva** derelerini kurutup oradan gelen masivalara yol vermemesidir.

(*) (ekrem Not)

Siva : başka, gayri, diğer

Masiva : ondan gayrisi, başka herşey hakkında. Dünya ile alakalı şeyler.

Seveye : Eşit, eş değer olmak. **(x)** İşi düzgün olmak. **(MSx)** seviye, eşitlik.

Seva : Mutedil, nazir, benzer, zirve, düzgün. **(MSx)** Beraber olma, beraberlik. Denk, müsavi. Kavi

Sava : Eşit, denk, eşdeğer olmak. Eşitlemek, denk yapmak **(x)** Bir şeyi bir şeyle eşitlemek. Bir şey diğer şeye kemmiyet ve keyfiyette muadil kılmak. **(MSx)**

Haktan gayrı şeylerle beslenmesi durdurulan **Save** yani **masiva** gölü kurutulmuş olur. Böylece salik ağır bir yükten kurtulur. Bu gerçekleşmezse o kimsede **Save gölü** zamanla genişledikçe genişler ve o kimseyi boğar gider. Allah c.c cümlemizi masiva'dan korusun.

Bilindiği gibi **Haktan gayrı** ne varsa bunların hepsi <u>**Masiva**</u> ismini alır, yani **gafletin** bir başka adıdır.

<u>06 - Bin senedir yanan mecusi ateşinin sönmesi:</u>

Bir kimsede Hakikati Muhammed'i doğmadan evvel çocuklu-ğundan o günlere kadar kendinde farkında olmadan oluşan **Nefs ateşi** fasılasız yanmaktadır. Eğer bu ateş söndürülmezse o bedeni ebedi olarak yakar. Tek çaresi gönlünde vaktiyle Hakikati Muhammediyye'yi doğurmaktır, ancak o yolla nefs'in ateşi söner, böylece bu tehlikeden kurtulmuş olur.

<u>07 - Bir çok kuru derelere su basması:</u>

Kişinin <u>manevi varlığında</u> bir çok **akıcı kanallar** vardır fakat <u>nefs'i emarenin baskısı ile bu kanallar kuru</u> kalmıştır.

Ne zamanki nefs'i emmare ile mücadele başlar ve alt edilir, işle o zaman o kanallar tekrar sulanmaya başlar ve bunlara **"Muhammedi pınarlar"** denir, en güzelleri de **"Zem Zem"** ve **"Kevser"** pınarlarıdır.

İşte bunların içinden **"Hakikati Muhamıned'i"** kişinin **gönül deryasına** akar ve orayı sonsuz olarak doldurur, yine bunun da oluşması için o bedende Hakikati Muhammed'inin doğması lazımdır. Hakikati Muhammed'i doğmadıkça bu pınarlar kuru kalır.

Kuru kanallar ile de İnsan ruhunu besleyemez, bu da ebedi kayıptır. Bunun için ne lazımsa yapılmalı. Hakikati Muhammediyye'yi doğumu ile faaliyete geçirip kanalları akıcı hale getirmelidir.

08 - Bağdatta Dicle sahillerinde bir deve
orada ne kadar deve varsa hepsini önüne katip çöle sürmesi:

Bağdat şehri bir <u>ilim merkezidir</u>, develer ise o devirde <u>insanları Hacca götüren</u> vasıtalardır, ayrıca <u>kişiyi çeken</u> **vücut devesidir**.

Bunlar daha evvelce başı boş dolaşırken, **"Hakikati Muhammedi"**nin doğumu ile içlerinden birinin oralarda başı boş dolaşan develeri önüne katarak çöle sürer, çünkü <u>çöl yolu</u> **Hacc** yoludur böylece <u>belirli bir ilme sahip olan</u> kimse **Hacca** doğru da yönelmiş olur.

Beraberinde diğer develeride, yani çevresinde oluşan kimseleride o yöne doğru sevkeder. İşte bu işin oluşması da Hakikati Muhammediyye'nin doğuşuna bağlıdır.

<u>09- Annesi Amine:</u>

Yani emin olunan, <u>erkek</u> olursa **Emin**, <u>kadın</u> olursa **Emine**, her iki halde de emin olunan <u>kendisinde şüphe olmayan</u> demektir.

"Hakikati Muhammediyye"nin doğduğu yer de **emin** bir yerdir. Burada eksiklik yanlışlık gaflet olmaz, ancak böyle bir doğum güzel bir başlangıçtır.

<u>10- Babası Abdullah:</u>

Yani <u>Allah'ın kulu</u>: Yani <u>Allah'ın kulunun oğlu</u>:

Şimdi: Emin bu varlıkla, Allah'ın kulunun izdivacı ne demektir.

Emine hatun, senin <u>terbiye edilmiş nefsindir;</u>
emin olunan, artık eminlik hükmüne gelmiş, **şekavetten**, <u>şakilikten</u>

kurtulmuş, belirli özelliklere o güne kadar sahip olmuş ve arlık emin olunan bir nefs hükmüne girmiştir.

İşte **Abdullah** Allah'ın kulu da bir bakıma **senin ruhun** hükmündedir.
Bir bakıma da, eğer varsa **mürşidin** hükmündedir.

İşle o kimse senin emin olunan nefsine, varlığına, yani nefsaniyetine Allah'ın kulu olarak Abdullah olarak ruhunu nefh eder
Yani Kur'anı Keriym Sad Suresi 38/72 ayetinde

وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِى

"ve nefahtü fiyhi min ruhıy"
ve benim ruhumdan fiyhi/ona/kendisine/içine/hakkında
nefh ettim/üfledim
"Ben ona Ruhumdan nefy etlim" hükmü ile nefy eder,
yani senin bilmen lazım olan, **sana ait hakikatları** sana açıklar, anlatır.

İşte bu bir **"izdivacı ilahi"** ilahi birliktir, amma fiili şekilde değil manevi şekilde gönülden gönüledir.

Böyle bir şiir vardır:

Sırrı hubbi ezeli behremi eşya sarist,
Oldur bu nükte pedidar gönülden gönüle,

Ve nefahtü demi ki alemi ruhu efsadır,
Nefy eder hazreli kerrar gönülden gönüle.

Bu öyle bir gönülden gönüle alışveriştir,
ki kişinin terbiye edilmiş **emin nefsiyle**
ruhunun veya mürşidinin kendisine yaptığı
telkinat, ilhamat, gerçekler ve hakikatler neticesinde
ancak **"Hakikati Muhammed'i", "Nur'u Muhammed'I"** o bedende meydana gelir.

Bu oluşuma eskiler **"veled-i kalb"** (kalbin oğlu) demişlerdir. Her birerlerimizde olması gereken bu **ikinci** doğumdur, esas **İslamiyet** bununla başlar.

Ondan evvelki anamızdan babamızdan dünyaya gelmemiz, sadece bu doğuma bir mahal hazırlamak içindir, eğer ikinci doğum olmadan dünyadan geçer gidersek, emin olun ki ne kadar ilim sahibi olursak olalım, yine de gaflet içinde yaşayan ve bigane olan kimselerdeniz demektir.

Ama fiiller alemindeki ilmimiz artmıştır genişlemiştir. Fakat sen, **seni** bilmedikten sonra ne kadar yük yüklesen, yükün de kıymetini bilmezsin, öyle bir yük yükleri ki **pahada değeri çok fazla**, ancak ağırlığı az olsun.

Zahiri ilimler pahada hafif, yükte ağırdır.

Batıni ilimler ise yükte hafif pahada ağırdır.

İşte eminleşmiş bir **nefs** ve iradeli bir ruh **uyum** sağlıyarak ikisinin birleşmesi neticesinde ortaya gelen varlık ne olur?

Buna **"Veled-i kalbi Muhammed'i"** denir. Yani çok hamd eden, "kalbin oğlu"

Çok hamd eden ve kendini bilen o varlık çok hamd etmez de ne eder?...
O kadar büyük lutuflara gark olmuştur, ki onu hamd'dan başka hiç bir şey karşılayamaz.

Hamdın sekiz (**8**) mertebesi vardır,
Onları namaz ile ilgili "Salat" isimli kitabımızda açıklamaya çalıştık. Biz burada mevzuumuza devam edelim.

İşte kendine verilen bu ilahi lütuf karşılığında hamd etmeye başlayan kişi yine kendisine lütf edilen Kur'anı Keriym'i okumaya **hamd** ile başlıyor, ve yoluna devam ettikçe ondaki derin manaları idrak etmeye çalışıyor.

İşte Hakikati Muhammed'i itibariyle o doğum neticesinde kendini idrak etmeye başlıyan bir varlık ortaya gelir. Yoluna devam ettikçe kendini daha iyi tanır, kendini tanıdıkça da Rabbini tanır, çünkü: **"Nefsini bilen Rabbını bilir"** denmiştir.

Böylece yolunda yürüdükçe kemali artar ve o nisbette de hamd'ı gelişmiş olur. Bunun neticesinde **"levlake levlak lema halaktül eflak"** yani **"eğer sen olmasaydın, olmasaydın bu alemleri halk etmezdim"** Hadisi kudsisi daha iyi anlaşır hale gelir.

Dış alem olarak **"Hz. Rasulüllah"**ın varlığı, **"Hakikati Muhammedi",** olmasaydı bu alemler halk olmazdı.

Eğer senin varlığında da **"Hakikati Muhammedi"**nin doğumu istenmemiş olsaydı, senin varlığın da ortada olmazdı.
Varlığın var olduğuna göre demek ki senden, içinde mevcut olan **"Hakikati Muhammedi"**nin gereğini yerine getirerek faaliyet alanına çıkarman isteniyor.

Eğer bunu yapmak için çalışma yapmıyor ve **"Hakikati Muhammedi"**ni içinde hapsediyorsan, nasıl bir mes'uliyet ve ağır yük altında olduğunu çok.. çok.. düşün.

(Enbiya Suresi 21/107 ayette)
﴿ وَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾
ve ma erselnake illa rahmeten li'l alemiyne
ve illa/sadece alemler için rahmet olarak seni irsal ettik/gönderdik
"Seni ancak alemlere rahmet olasın diye gönderdik" İlahi kelamıylc belirtilen manadan anlaşılan zahir olarak, Hz. Rasulüllah'ın mübarek varlığı ancak **alemlere rahmet** olarak gönderilmiştir.

Kişilerde ise bu özellik kendi varlıkları cihetinden rahmet olarak gönderilmiştir.
Eğer sana gönderilen ve Hakikati Muhammed'i olan bu rahmeti burada alıp faydalanamadın ise, binlerce defa vah..vah.. ne büyük bir kıymet kaçırdığını bir bilsen ne olurdu.

NOT: Bu bölümün sonuna 29/08/1993 gecesine rastlayan Mevlüd kandili dolayısıyle yazdığım şiirimi ilave ediyorum.

B A N A Ü M M E T İ M D E R M İ S İ N

Doğdun bu gece efendim sultanım baş tacım,
Seni meddü sena eyledi Allah'ım,
Bu dünyada o kadar çok oldu günahım,
Bana ümmetim der misin acaba?
Bize ümmetim der misin ya Muhammed Mustafa

Senin için var eyledi Hak bu cihanı,
Nurun kapladı alemleri her yanı,
Hoş görür müsün bu gafil günahkarı,
Bana ümmetim der misin acaba?
Bize ümmetim der misin ya Muhammed Mustafa..

Evvel gelenler hep müjdeledi seni,
Sen her zaman güzel yenisin yeni,
Bu garip dünyada bilir misin beni,
Bana ümmetim der misin acaba?
Bize ümmetim der misin ya Muhammed Mustafa.

Dünyaya şerefler şanlar verdi varlığın,
Müşriklerden çok çok oldu daraldığın,
Görülmedi Hak yolundan hiç döndüğün,
Bana ümmetim der misin acaba?
Bize ümmetim der misin ya Muhammed Mustafa.

Önce sana dendi Muhammed Mustafa,
Gönüllere verdin pek çok hoşluk ve safa,
Var mı ki bende seni anlayacak kafa,
Bana ümmetim der misin acaba?
Bize ümmetim der misin ya Muhammed Mustafa.

Mi'raca çıktın orda neler gördün neler,
Muhabbetin taş gönülleri bile deler,
Benim günlerim hep böyle boşa gider.
Bana ümmetim der misin acaba?
Bize ümmetim der misin ya Muhammed Mustafa.

Hicret etlin zorlanarak o gün yerinden,
Yaraladı müşrikler seni derinden,
Yardım edemedim üzüldüm kederimden,
Bana ümmetim der misin acaba?
Bize ümmetim der misin ya Muhammed Mustafa.

Hakkın bayrağını yücelttin göklere,
Ümmetlerin yürüttü elden ellere,
Neler düşürdün şu garip gönül lere,
Bana ümmetim der misin acaba?
Bize ümmetim der misin ya Muhammed Mustafa.

Sohbet Tarihi 13/04/1987 Özet

Ü Ç Ü N C Ü B Ö L Ü M

BERAT KANDİLİ

euzü billahi minneştanirracim bismillahihirrahmanirrahim
elhamdü lillahi rabbül alemin
vessalatu vesselamı ala rasulüna muhammedin
ve ala alihi ve eshabihi ecmain:

Muhterem gönül dostları:
Bu akşamki .sohhelimizi gecenin özelliği dolayısıyla Berat kandili hakkında oluşturmaya çalışacağız. Cenabı Hak cümlemize bu gecenin hakikatlerim anlayacak uyanık bir kalp ve açık bir zeka nasip etsin.

Arabi aylardan Şaban ayının 14. gününü 15. gününe bağlayan gece Berat gecesidir. Evvela berat kelimesine bir göz atalım.

Berat gecesinin özellikleri şunlardır :

1- Kur'anı Keriym bu gecede **"levh-i mahfuz"**dan dünya semasına indirilmiştir.

(Duhan Suresi 44/1-8 ayetleri)

حٰمٓ ﴿١﴾

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾

اِنَّٓا اَنْزَلْنَاهُ فٖى لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ اِنَّا كُنَّا مُنْذِرٖينَ ﴿٣﴾

فٖيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكٖيمٍ ﴿٤﴾

اَمْرًا مِنْ عِنْدِنَاۜ اِنَّا كُنَّا مُرْسِلٖينَ ﴿٥﴾

رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَۜ اِنَّهُ هُوَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ ﴿٦﴾

رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَاۢ اِنْ كُنْتُمْ مُوقِنٖينَ ﴿٧﴾

لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيٖ وَيُمٖيتُۜ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَٓائِكُمُ الْاَوَّلٖينَ ﴿٨﴾

"ha mim" (1)
"vel kitabil mübiyni" (2)
"inna enzelnahü fiy leyletin mübareketin inna künna münzirıyne" (3)
"fiyha yüfreku küllü emrin hakiymin" (4)
"emren min ındina inna künna mürsiliyne" (5)
"rahmeten min rabbike innehü hüvessemiyul aliymü" (6)
"rabbissemavati vel ardı ve ma beynehüma in küntüm mukıniyne" (7)
"lâ ilahe illa hüve yuhyiy ve yümiytü rabbüküm
ve rabbü abaikümü'l evveliyne" (8)

ha mim (1)
ve mübin/beyan olan/açıklayan kitab (andolsun) (2)
inna/kesin/muhakkak biz mübarek/bereketli, kutlu gece içinde
biz enzelnahü/onu/kendisini inzal ettik
inna/kesin/muhakkak biz münzir/uyaranlar idik (3)
hakiym/hikmetli küllü/her emir/iş fiyha/içinde/onda tefrik/ayırt edilir (4)
emir/iş olarak/olan indi/katımızdan
inna/kesin/muhakkak biz mürsil/gönderenler idik (5)
innehü/kesin o hüve/odur semi/duyan aliym/bilen
senin rabbinden rahmet'tir ki, (6)
eğer mukıniyn/yakiyn olanlar iseniz
semavat ve arzın ve onların/kendilerinin aralarındakilerinin rabbıdır (7)
"lâ ilahe illa hüve"
sizin rabbınız ihya eder/hayat verir ve yümit/mevt eder/öldürür
ve ata/aba/babalarınızın evvelkilerin/ilklerin rabbidir

"Ha mim. Apaçık olan Kitaba and olsun ki. Biz onu, kutlu bir gecede indirdik. Doğrusu biz, insanları uyarmaktayız. Katımızdan bir buyrukla her hikmetli işe o gecede hükmedilir. Doğrusu biz öteden beri peygamberler göndermekteyiz. Eğer kesin olarak inanırsanız bilin ki, bu senin Rabbinden göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbinden bir rahmettir. O, işitendir, bilendir. O'ndan başka ilah yoktur, diriltir ve öldürür. Sizin de Rabbiniz önceki babalarınızın da Rabbidir."

2 - <u>Kıblenin yönü</u> bu gecenin ertesi günü **Kudüs'ten Mekke'ye** (Kabe'ye) döndürülmüştür.

3 - Mahlukatın bir yıl içindeki **rızıklarına**, **alacaklarına** ve **ömürlerine** dair Cenab'ı Hak bu gecede takdirde bulunmuştur. O yılın programı bu gece içinde yürürlüğe girmektedir.

Peygamberimiz (S.A.V.) bu geceyi Hz. Aişe (R.A) validemize anlatırken şöyle buyurmuşlardır:

"Bu gece Şabanın onbeşinci gecesidir. Allahu Teala bu gecede Beni Kelb kabilesinin koyunlarının tüyleri kadar insanı cehennemden azad eder. Fakat bu gecede; kendisine eş ve ortak koşanların, müslümanlara karşı kin ve düşmanlık besleyenlerin, akrabaları ilemünasebeti kesenlerin, hayat ve ihtişamlarına mağrur olanların ve ana babasına isyan edenlerin yüzüne bakmaz."

<u>(Hadis Ramuz 1236)</u>

"Allah: Şaban ayının ortasındaki Berat gecesinde dünya semasına tecelli edip müşrik ve haksız yere (başkalarına öfkelenip) düşmanlık yapan kimseden başka tüm insanları bağışlar"

<u>(Hadis Ramuz 1289)</u>

Şabanın yarısında (Berat gecesinde) Allah kullarına muttali olur: Mü'minleri bağışlar, kafirlere mühlet verir. Kin ehlini ise, kinlerini bırakıncaya kadar affetmeden kendi hallerine bırakır.

Muhterem canlar:

Berat gecesinin ne olduğunu daha iyi anlıyabilmeniz için evvela **Berat** sözcüğünün neyi ifade ettiğini anlamamız gerekmekledir.

Berat; bilindiği gibi <u>bir yükümlülükleri kurtulmak,</u> her hangi bir şekilde suçlanıp, o suçtan **Beraat** edip temize çıkmak, borcun ödendikten sonra aldığı **ibra** ve nihayet bulunduğu zor halden kurtuluştur, diye ifade edilebilir.

Bu mevzu ile ilgili kitaplarda **Berat kandili** uzun uzadıya anlatılmıştır. Bizim bunlara ekleyecek pek bir şeyimiz yoktur. Biz daha ziyade gönlümüze geldiği, aklımızın erdiği kadarıyla bu gecenin bizlerdeki karşılık ifadesinin ne olduğunu söze getirmeye çalışacağız.

<u>**Berat: Beraat etme**</u>

Berr': "Ebrar" <u>zümresi,</u> yani <u>iyiler toplumu</u>:

<u>Birinci manada</u> **berat;**

Kişinin, Hakkın emir ve yasaklarına uyup bedensel boyutta yaşamını, bu kurallar üzerine bina edip isyan etmeden, günaha girmeden, her varlığa iyi bir muamele ile sürdürmesidir. Bunun karşılığında kazanacağı Rabbinin hoşnutluğu, onun berat'ı olacaktır. Bu genel hükümdür.

Ey Hak talibi olan canlar,

Daha evvelce işaret edilen <u>**Regaib**</u> ve <u>**Mevlût**</u> yaşantılarıyla belirli bir idrak seviyesine yükselen salik berat mevzuu ile de gerçek beratın ne olduğunu anlamaya

çalışmalıdır.

<u>Birinci berat</u> <u>günahtan, isyandan kurtulmaktır</u>.

<u>İkinci berat</u> ise <u>kendinde var zannettiği benliğinden</u> kurtulmaktır.

Birinci beratı gerçekleştiren kişi <u>iyi bir insan</u> olur!..
İkinci beratı gerçekleştiren kişi ise <u>"kendini bulan bir insan"</u> olur.

(Al-i İmran Sure 3/92 ayette)

﴿٩٢﴾ لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتّٰى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ۜ
وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِه۪ عَل۪يمٌ ﴿﴾

len tenalul birre hatta tünfiku mimma tühibbune
ve ma tünfiku min şeyin feinnallahe bihî alıymün
ta ki hubb/muhabbet ettiğinizden infak etmeniz/harcamanıza kadar
len/asla nail olamaz/eremezsiniz birr/iyiliğe
ve infak ettiğiniz/harcadığınız şeyden
bu halde/hemen innallahe bihî onun ile/onu alim/bilendir

"Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda intak etmedikçe birra iyiliğe eremezsiniz, muhakkak ki Allah onu bilir."

(Bakara Sure 2/177 ayette)

﴿١٧٧﴾ لَيْسَ الْبِرَّ اَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ
وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيّ۪نَۚ
وَاٰتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّه۪
ذَوِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاك۪ينَ وَابْنَ السَّب۪يلِۙ
وَالسَّٓائِل۪ينَ وَفِي الرِّقَابِۚ
وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَۚ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ اِذَا عَاهَدُواۚ
وَالصَّابِر۪ينَ فِي الْبَأْسَٓاءِ وَالضَّرَّٓاءِ وَح۪ينَ الْبَأْسِۜ
اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ صَدَقُواۜ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿حزب ٢﴾

leysel birre en tüvellü vucuheküm kıblel meşrıkı vel mağribi
ve lakinnel birre amene billahi vel yevmil ahıri vel melaiketi vel kitabi vennebiyyiyne
ve atel male ala hubbihî
zevil kurba vel yetama vel mesakiyne vebnessebiyli
vessailiyne ve fiyrrikaabi
ve ekamesselate ve atezzekate vel mufune biahdihim iza ahedü
vessabiriyne fiyl be'sai veddarrai ve hıynel be'si
ulaikelleziyne sadaku ve ulaike hümül müttekune

meşrık/doğu ve mağrib/batı kıble/yönüne

sizin vücuh/veche, yüzleriniz tevelle/ etme/çevirme
birr (hürmet, saygı, hayırda erginlik) değildir
ve lakin birr (hürmet, saygı, hayırda erginlik) iyilik
billahi/allah ile ve yevmi'l ahır/ ahir/son yevm ve melaike/melekler
ve kitab ve nebi/nebiler (ile) (e) iman eder
ve hubbihî/onun/kendisinin hubbiyeti üzerine malı eta eder/verir
zevi'l kurba/kurb/yakınlarına,
ve yetimlere/öksüzlere ve miskin/ yoksullara
ve ebne's sebiyli/sebil/yol oğlu/yolculara ve sail/sual eden/dilenenlere
ve fiy'r rikaabi/rikaab//boyunduruktakiler, özgürlüğünü yitirmişlere
ve salat/namazı ikame etti/kıldı ve zekatı eta etti/verdi
ve vakta ki ahed/ahdettiğinde/sözleştiğinde
kendilerinin ahdini/sözlerini ile mufun/vefalı, ifa eder, yerine getirir
ve be'sa/sıkıntı, meşakkat içinde ve dare/darda, hasta kaldığında
hıyne'l be'si/be's/şiddet, savaş hıyn, müddetince sabiyr/sabredenler
ve ulaike/işte onlar sadak/sadık, sadakat gösteren zatlar
ve ulaike/işte onlardır onlar müttakiler/takva sahipleri

"Yüzleriniz! doğuya ve batıya çevirmeniz Berr (iyilik) değildir. Ancak berr, Allaha, ahiret gününe, meleklere, kitaplara, peygamberlere iman etmek, sevdiği mallarından yakın akrabalarına, yetimlere, fakirlere, yolculara, dilencilere ve kölelere dağıtmak, namaz kılmak, zekat vermek, söz verdiği zaman sözünde durmak, sıkıntılı zamanda zorlukta ve sıkıntıda sabretmektir. İşte bunlar doğru kimselerdir ve bu kimseler muttakilerdir."

Yukarıda bahs edilen iki ayet ve benzeri daha bir çok ayet

zahiri manası itibari ile **birinci** beratın hakikatini çok açık bir şekilde anlatmakladır,

ayrıca **batını** manası itibariyle de **ikinci** ber'ata atıf vardır, yeri geldikçe değinmeye çalışacağız.

Muhterem Hak yolcusu;

Ber'at gecesi sadece senede bir defa gelen bir gece değil, ayrıca hayatında gerçek bir yaşam olan **"kendine ulaşma"** yolunda büyük bir aşamadır.

Kişi kendine ulaşamazsa Hak'ka da ulaşmasına yol yoktur.

Birimsel varlığın Hak yolunda en büyük engeli kendine ulaşamamasıdır.

İşte bu nedenle burası bir yol ayrımıdır.

Burada ya benliği ile hayatını sonuna kadar sürdürür, Hak'tan ayrı düşersin veyahut

kendini aradan kaldırır, gerçek batını **"berr"**e ulaşır **beratını** alırsın:

İşte o zaman kıblen değişir, gerçek kıblene dönersin. Özel hitapların gelmeye başladığı yer burasıdır.

Onun için Kuran-ı Keriym bu gecede dünya semasına inmeye başlamıştır, bir başka ifade ile senin gönül semana ilahi hakikatler inmeye başlar. Çok yüce ve ulvi hallerin başladığı bu hali Cenabı Hak cümlemize nasib etsin.

(Fecir Suresi 89/27-28 ayette)

يَٓا اَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾

﴿ارْجِعِى اِلٰى رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً ﴿٢٨﴾

ya eyyetühe'n nefsül mutmeinnetü
irci'ıy ila rabbiki radıyeten merdıyyeten
ya eyyetühe/o nefsül mutmeinne/mutmain nefis
radıyeten merdıyye olarak senin rabbine değin/üzre rücu et/dön
"Ey tatmin olmuş, huzur bulmuş nefs! Sen ondan razı o da senden razı olmuş olarak Rabbine dön"

ve benzeri hitabların kaynağı bu haldedir.

K I B L E N İ N D E Ğ İ Ş M E S İ

Kıblenin değişmesi:

Şaban ayının on beşinci (15.) günü olan **Berat** gecesinin <u>ertesi günü</u> vuku bulmuştur.

Ey salik: Çok dikkat etl ve iyi anlamaya çalış bu hal hayalında gerçekten pek mühim dönemeçlerden bir tanesidir.

<u>Mekkede bulunduğu sırada</u> Peygamberimizin <u>önceleri</u> **Ka'be'ye**, <u>sonra da</u> **Beyt'ül Makdis**'e yani Kudüse doğru namaz kılması emredilmişti.

Peygamberimizin <u>Medineye hicretinden önce</u> Ensarında namazlarını iki yıl kadar Beyl'ül Makdis'e yönelerek kıldıkları rivayet edilir.

Peygamberimiz Mekke'de bulunduğu sırada namaz kılarken Beyt'ül Makdise doğru yönelir, Ka'be de kendisinin önünde bulunurdu. Halbuki kendileri Ka'be tarafına yönelerek namaz kılmayı arzular dururdu.

Peygamberimizin Medine'ye hicretinin on sekizinci (18.) ayına rastlayan Şaban ayının ortasındaki bir **Pazartesi** günü zaman zaman; gittikleri **"Ben-i Selime"** mescidinde kıldıkları bir öğle namazının ikinci rek'atinde;

(Bakara Suresi 2/144 ayeti)

فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِؕ

fevelli vecheke şatrel mescidil haram
artık/hemen/haydi evele/çevir senin vechini/yüzünü
mescidil haram şatre/ bir şeyin yarısı, taraf, yönüne

"Yüzünüzü Mescid-il Haram tarafına dondur" Ayet- i kerimesi nazil olunca hep birlikte yüzlerini <u>Kudüs'ten Mekke'ye</u> döndürmüşler, namazlarım böylece tamamlamışlardır.

Bu mescidin ismi de **"Kıbleteyn"** <u>"iki kıbleli mescid"</u> olmuştur. Ziyaret edenler bilirler.

Bu hususta daha başka rivayetler varsa da yeri olmadığı için almıyoruz

Burada mühim olan, mutlak bir dönüşümün olduğunu düşünmektir.

(Bakara Suresi 2/144 ayeti)

قَدْ نَرٰى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِى السَّمَٓاءِۚ ﴿١٤٤﴾

فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضٰيهَاۖ
فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِۜ
وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۜ

kad nera tekallübe vechike fiyssemai
felenüvelliyenneke kıbleten terdaha
fevelli vecheke şatrel mescidil harami
ve haysü ma küntüm fevellu vücuheküm şatrehü
sema içine/hakkında senin vechinin tekallüb/çevrildiğini
gerçekten era/rüyet, görüyoruz
erdaha/onu/kendisini erda/razı, hoşnut olacağın kıbleye
enneke/kesin seni artık/hemen elbette veley/çevireceğiz
artık/hemen/haydi evele/çevir senin vechini/yüzünü
mescidil haram şatre/ bir şeyin yarısı, taraf, yönüne
ve nerede olursanız (olduğunuz haysü/yerde)
artık/hemen vecihlerinizi evel/çevirin
şatrehü/onun/kendisinin şatrı/yön, tarafına)

"Ey habibim yüzünü gökyüzüne döndürdüğünü görüyoruz, elbette seni razı olduğun tarafa döndüreceğiz, o halde yüzünü Mescid-il Haram tarafına döndür ve nerede olursanız olun yüzünüzü mescidil haram tarafına döndürünüz."

Burada <u>hem Rasulullah'a</u> ve <u>hem de ümmetine</u> hitap vardır, bir dönüşüm gereği var. O zaman olan bu hadiseler, her zaman devamlı oluyor.

Hz. Rasulullah din-i mübin-i islamı yirmi üç (23) senede yerine oturtmuş,

biz ise **"eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden rasulüllah"** dediğimiz zaman hemen gerçek müslüman olduğumuzıı zannediyoruz, neden?...

Çünkü sistem ortada var, bir tek **şahadet** kelimesini söylemekle bu sistemin tamamım kabullenmiş oluyoruz. Fakat bu <u>kabullenmek yaşamak demek değildir</u>.

Bu sistemi yaşamak: din-i mübin-i islam hangi seyr üzere devam etmiş ise bizim de o seyri sürdürüp yaşamamız gerekmektedir.

Yukarıda gördüğümüz Ayet-i kerime bize Hakk'a uzanan yolda çok büyük bir kılavuz oluyor.

Zahiri manasıyla kişinin kıldığı <u>namazın istikametinin değişikliğidir</u>.

Fakat **batında** ise sonsuz manalar ve yaşam olgusunu meydana getirmektedir.

Bu Ayet-i kerimenin ışık tuttuğu hususları mümkün olduğu kadar anlamaya çalışalım.

Kıble değişmesinin bir **Berat** <u>gecesinin hemen</u> **ertesi günü** olması acaba bir tesadüf müdür?...

Yoksa bir gerçeği mi ifade etmektedir? ...

Kudüs'te Beyt'ül Makdise dönmek ne demektir?...

Mekke'ye, Kabe'ye dönmek ne demektir?...

Her ne kadar kişi, suret olarak Kabe'ye dönüyor ise de acaba, batınen iç ve

gerçek haliyle nereye dönmektedir?..

İnsanın varlığında bulunan hayal, vehim ve **izafi benlik**, onu pek çok şeyi **sathi** olarak yaptırmakta ve yanlış değerlendirmekledir.
Bu yanlışlardan ve eksikliklerden kurtulması için kişi nefsini iyi tanımalıdır.

Cenab-ı Hak c.c isteseydi müslümanları doğrudan doğruya Kabe'ye yöneltirdi.
Bir müddet Kudüs'e **"Mescid'il Aksa"**ya döndürulmesinde elbette büyük sırlar olacaktır.

Yüce dinimiz sadece sathi değil, derinliği ve yüceliği olan bir dindir. Bizlere düşen idrakımızı sonuna kadar geliştirmeye zorlamak ve bunun için çalışmaktır.

Gerçek ilahi kimliğini bulamamış bir kimse hayal aleminde yaşamaktadır. Bu hayal aleminden çıkması ve gerçek aleme ulaşması kendisine sonsuz lütüflar kazandıracaktır.

Ey Hak yolcusu:
Regaib ve **Mevlûd** yaşantılarını geçerek **Berat** yaşantısına doğru yoluna devam edersen, sana daha bazı gerçeklerin açıldığını müşahede etmeye başlarsın.

1 - İbrahim (as) kendi kurduğu Kabe'sine dönerek ibadet ediyordu, **"Tevhid-i Efal".**

2 - Daha sonra **Musa (as). "Kuds"**e yani kendi mabedine doğru ibadet etti, bu da **tenzih, "Tevhidi Esma"**dır.

3 - Daha sonra İsa (as) da **"Kuds"**e döndü bu da **teşbih "Tevhid-i Sıfat"**tır.

4 - En sonunda Hz. Muhammed'de kısa bir müddet **"Kuds"**e, daha sonra da **"Kabe"**ye döndürüldü, bu da **"Tevhid-i Zat"**tır.
"Mekke"deki **Kabe** Allah'ın evi **"beytullah"**tır.
"Kudüs"teki bina ise **"beytül Makdis"** (mukaddes ev)dir.

İşte Hak yokuşu evvela zahiren **tevhid-i ef'al'**de **"Kabe"**ye dönerek ibadet eder.
Daha sonraki ibadetlerinde her ne kadar zahiren Kabe'ye doğru dönüyor ise de, batınen farkında olmadan düşünce yapısı itibari ile **"beytül Makdis"** (mukaddes ev)e yönelmektedir, çünkü itikadı **"tenzih"** Allahı ötelerde aramaktadır.

Sonra ibadeti **"teşbih"** olur, Allahı varlıkta arar.

Eğer gerçek tevhid ehli olursa yine yüzünü **"Ka'be"**ye, **"beytullah"**a Allah'ın evine çevirir çünkü **"tenzih"**i ve **"teşbih"**i birleştirmiş gerçek mü'min olmuş
ve sur-i tevhid'den batın-i tevhid'e ulaşmış

ve Oradan da yol bulursa **"ehadiyet"**e ulaşacaktır.

Böylece Allah'ın evine dahil olmuştur. Kıblesinin değişmesi, kişinin Hak yolunda gelişmesinin ifadesidir.

Değişiklik olmayan yerde ilerleme olmaz. Bu değişikliği gerçekleştirebilen kimse **gerçek beratını** almış, kendini tanımış, kendinde nasıl bir ilahi oluşum meydana geldiğini anlamış, izafetten kurtulmuş, kendindeki gerçeğe ulaşmış olur.

Suri ve bedensel ibadetine epey zaman devam eden salik bu işin bu kadar olmadığını ve daha bir çok şeylerin olması gerekliğini idrak ettiğinden, **"ya Rabbi beni gerçeğe yönelt"** diye dua eder, zikir ve ibadetlerim arttırarak sürdürür.

Cenab-ı Hak ona yardımcı olur ve gönlünde yeni oluşumlar meydana gelmeye başlar ve bu yola, yüzünü gerçek Muhammed-i olmaya çevirir.

Bir başka anlayış ve izah ile, ibadetlerini kendi kendine yapan bir kimse gelişme arzu ediyorsa, **kamil bir mürşit** bulup ona tabi olur, sözünden çıkmaz, tavsiyelerini tutar, böylece aklında ve gönlünde açılımlar meydana gelir, **gayreti kadar** hakikate ulaşır.

Gerçek kamil mürşit, **"Beytullah"** (Allah'ın evi)dir, o'nun sırrıdır, o'nun habibidir.

İşte dervişin mürşidine yönelmesi, onun kıblesinin değişmesidir, bu da onun **nefsinden beratı**'dır.

Daha evvelce bahsedilen ayet-i kerimede Cenab-ı Hak (Bakara 2/177) **"yüzlerini, doğuya ve batıya Mekke ve Kudüs'e çevirmeniz" "birre ermek"** berat almak değildir, demişti:

Yani zahir ve şartlanmış olarak her iki kıbleyede dönmeniz sizi kurtaramaz, berat'a eremezsiniz.

Berat'a ermek için bunun gereğini yerine getirmelisiniz, o da

- evvela Allah'a gerçeği ile iman,
- ahiret gününe iman, sendeki izafetin tükenip yerine Hakk'ın kaim olması, **senin ahiretindir**.

- **Meleklere** iman, sendeki güçlerin Allah'ın melekleri olduğuna iman.
- **Kitaplara** iman, gönlüne gelen ilhamlara iman.
- **Peygamberlere** iman. Manevi bilgide yakınlık,

- yakın akrabalarına malından vermek,
- yetimlere, manevi babası olmayanlara vermek;
- fakirlere, fakr haline ulaşmışlara vermek;
- yolculara, Hak yolunun yolcularına vermek;
- dilencilere, Hak yolunda ilahi hakikat taleb edenlere vermek;
- kölelere, nefsinin kölesi olan kimselere ilim malından vermek; onların kurtulmasına katkıda bulunmak,

- ve namazı dosdoğru kılmak, hakiki Ka'be'ye dönmek,
- zekat vermek, kendisine verilen ilim malından üstüne düşeni tahsil ettirmek,

- söz verdiği zaman sözünde durmak, Hakla olan ahdinde durmak,
- sıkıntılı zamanda zorluklara sabretmek,
- nefsine zor gelen hallerde geri dönmemek büyük bir sabırla yapması gerekeni yapmaktır,

İşte bu kimseler doğru kimselerdir, yani **"ebrar"**dandır.

Yukarıda belirtilen özellikleri taşıyan kimseler ancak doğru kimselerdir, ve bu kimseler **"muttaki"** kimselerdir.

Bunların ittikaları sadece zahiri değil gerçek manada kendilerinde mevcud olan Hakk'ın varlığını unutmaktan sakınmalarıdır.

İşte böylece hayatlarını gerçek manada değerlendiren kimseler **zahir** ve **batın** tam anlamıyla beratlarını alan Hak yolunda bir hayli mesafe kat eden mutlu ve kutlu kimselerdir. Allah c.c. bizleri de onların sınıfına dahil etsin. Amin.

Bir rivayette de, **Berat** gecesinde **Zem Zem'in** çoğaldığı da belirtilmekledir. Bu da o gece gönül kuyusunun veriminin artması ilahi varidatın taşması'dır, diyebiliriz.

Genel kanı, Kuran-ı Keriym'in **Berat** gecesinde,
"levh'i mahfuz"a **Kadir** gecesinde de Peygamber efendimizc inmeğe başlaması yönündedir
.
Biz, gönlümüze geldiği üzere, haddimiz olmadığı lıalde, Ku'ran-ı Keriym'in dört **(4)** nüzul mertebesinin olduğunu düşünüyoruz.
1- Zat mertebesinden nüzul
2 - Sıfat merlebesinden nüzul
3 - Esma mertebesinden nüzul
4 - Ef'al mertebesinden zuhur'dur.

1- Zat mertebesinde Kuran-ı Keriym'in ismi **"Ümmül kitab"**
2 - Sıfat mertebesinde **"Furkan".**
3 - Esma mertebesinde **"Kitab'il mübiyn"**
4 - Ef'al mertebesinde ise **"İmam'il mübiyn"**dir.

Genel olarak her mertebede aldığı isim **"Kuran-ı Keriym"**dir. Yani her mertebede o mertebenin gereği olan **"zat-i ikram"**dır.

"İncil" (müjde) ise **sıfat** merrtebesi kaynaklıdır, kendinden sonra zat-i tecellinin geleceğini müjdeler.
"Tevrat" ise **esma** mertebesi kaynaklıdır, daha üst mertebeleri yoktur.

"Ümmül kitab" (kitab'ın ana'sı),
"Furkan" (farklılıklar),
"Kitab'ül mübin" (açık kitap),
"İmamil mübin" (önde olan açık kitap) demektir.

Zat mertebesinde Kur'an-ı Keriym **"Ümmül kitap"**ta'dır
Oradan **sıfat** mertebesine, **"levh-i mahfuz"**a indirilmiştir. Bunların zamanı belli değildir.
Berat gecesinde **"levhi mahfuz"**dan **"Beyt-ül Ma'mur"**a,
Kadir gecesinde de **"Beyt'ül ma'mur"**dan, **"Beyt'ül haram"**a indirilmiştir.

(Tur Suresi 52/4 ayette)
﴿ وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ﴿٤﴾ ﴾
vel beyti'l ma'muri
ve beyt-il Ma'mur/mamur beyt/ev andolsun

"Mamur eve yemin olsun"

Hz. Peygamberin Mir'ac gecesinde de gördüğünü ifade ettiği gokteki ma'mur evi Meleklerin tavaf ettiği bildirilmiştir ve bir meleğin orasını tavaf ettikten sonra yetmiş (70) bin sene geçse kendisine ikinci tavaf sırası gelemeyeceği de bildirmiştir. ***(1)**

***(1) "El- Beyt-ül Mamur" Kabe'nin hizasındaki semada meleklerin tavaf ettiği bir makamdır ki onu her giin yetmiş bin melek ziyaret eder, Orada namaz kılarlar ve bir kere gelen melek bir daha oraya dönmez. "Hasarı BASRİ ÇANTAY" "Celâleyn Medarik"**

Bu hususta daha başka rivayetler de vardır.

"Esma" Meleküt merlebesinde, zat-i tecelligah **"Beyt-ül Ma'mur"** dur. Bu yüzden melekler orasını tavaf etmemektedirler.

"Ef'al" nasut mertebesinde ise, zat-i tecelligah **"Beyt-ül Haram"** dır. Orasını da **insanlar** tavaf etmektedir.

İşte bu, Berat gecesi ifadesiyle belirtilen zaman sürecinde, dünyada yaşayan insanların idrak seviyeleri Kur'an-ı Keriym-i anlayacak duruma gelmiş olmalarından dolayıdır ki: kendilerine inmeğe başlamıştır.

Ezelden beri **"Ümmül kitap"**ta mevcud olan **Ku'ran-ı Keriym**, takdir edilen bir zamanda **"levh-i mahfuz"**a,

oradan **"Berat"** gecesinde **"Beyt'ül Mamur"**a

Kadir gecesinde de **"Beyt'ül Haram"**a indirilmeğe başlamıştır (o bölümde tekrar inceliyeceğiz) ve yirmi uç (23) senede tamamlanmıştır.

"Mescid-il Haram" bir bakıma **İnsan-ı Kamil** demektir, burada hem Mekke şehri hem de "Hakkat-i Muhammediyye"'ye havi olan **"İnsan-ı Kamil"** anlatılmaktadır.

Çünkü "Kur'an-ı Keriym" İnsani Kamil olan **Hz. Muhammed'e** indirilmiştir.

İşte bu geceyi böylece idrak ettiğimizde Kuran-ı Keriymin bizlere de inmesi mukadderdir. Ancak yeni bir Kur'an olarak değil mevcud Kur'anın bizde, gerçek yaşantısının ve mertebelerinin ortaya gelmesi mukadder'dir, çünkü belirtilen bütün sistem incelendiğinde bunu göstermektedir.

İlk sebebi, **kendi nefsinden berat** etmek, hakiki benliğini idrak edip onun berat'ını almak

ve böylece oluşan bir açıklıkla idrak ve gönül açıklığı ile Cenab-ı Hakk'ın sana seni tanıtması, Kur'an-ı indirmesi,

bir başka ifadeyle Cenab-ı Hakk'ın sana **nüzul** etmesidir.

Çünkü **Kur'an** zattır, **Furkan** sıfattır, yani Kur'a'nın inmesi, zat-i tecelliyi, senin idrak etmeye başlaman ancak bu geceden sonra mümkün olabilmektedir.

Şimdi tekrar geldim baştaki **"Ha mim"** ile başlayan **Duhan** Suresine.

(Duhan Suresi 44/1ayetinde)

﴿ حٰمٓ ﴿١﴾ ﴾

"Ha mim"

"ey Hakikat-i Muhammediyye'yi havi olan habibim".

Kimdir bunlar?..

Kim kcndini bu hale getirmişse hitap onlaradır. Yani kim berat hakikatini

idrak edip kendi nefsinden temizlenip ikiliği kaldırıyor, **birlik** oluşturuyorsa,

o zaman **ey... "Habibim"** yani **Hakikat-i Muhammedi**'nin şuaları, nurlarıı, ışıkları.

Çünkü bunlar evvela Hz. Peygamberden geliyor. Böyle olunca o'nun nurları bizde ışıldamaya parlamağa başlıyor ve o bizde gönül evladı **"veled-i kalb"** ile yaşamaya başlıyor.

Regaib ile biz ona rağbet ediyoruz,

Mevlûd ile o bizde doğum haline geliyor, gönlümüzde o nur o muhabbet doğuyor.

Böylece bizim benliğimiz, nefsaniyetimiz bizden uzaklaşmaya başlıyor ve o nur, o muhabbet genişledikçe bizim varlığımızı tamamen istila ediyor, dolayısı ile **"çık aradan kalsın yaradan"** hükmü ile kişi nefsaniyetinden berat'ını alıyor

ve kendisi **"Hakikat-i Muhammed-i"** nurundan başka bir şey olmamış oluyor.

O zaman işte bu Ayet-i kerimeyi sen dinle ki bu Ayet-i kerime özel olarak sana gelmiş oluyor.

Bizatihi, muhabbetullah olarak sen onu hissedip yaşamış oluyorsun ki, Rabb'in sana "**ey... habibim, ey.... kulum"** dedi.

(Duhan Suresi 44/1-2 ayetinde)

﴿ حٰمٓ ﴿١﴾

﴿ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِۙ ﴿٢﴾

"ha mim" (1)

"vel kitabil mübiyni" (2)

"Ha mim" "ey "Hakikat-i Muhammediyye"yi havi olan kulum"

"vel kitabil mübiyn" "Apaçık olan kitaba and olsun ki".

"Ha mim vel kitabil mübiyn"

Bu bölümü başka bir yönden incelediğimizde,

"Ha mim" ile **"kitab'il mübin"**'in aynı şey olduğunu anlamamız fazla zor olmaz. Eğer sende yani kişide Hakikat-i Muhammed-i varsa o zaten **"Kitab'il mübin" "açık kitap"**tır.

Açık kitap ne demek?...

Kur'an-ı Keriym-i kapalı tuttuğumuz yaman o kapalı kitaptır, açtığımız zaman açılıyor,

ama onu okuyup anlayamıyorsak, manasını bilmiyorsak, o açık olduğu halde kapalı durumdadır.

Ne zaman ondan birşeyler anlıyorsak o zaman o açık kitaptır. O zaten hep açıktır ama onun karşılığı olan açıklık, bizde olmadığı zaman o kapanmış oluyor, böylece biz onu kapatmış oluyoruz.

Yukarıda belirtilen **"Ha mim"** olan o kimse aynı zamanda **"kitab'il mübin" "açık kitap"**tır.

Bir Hadis-i şerifte bildirildiği gibi **"insan ve Kur'an bir batında doğan**

kardeştir.”

Bu alemde bir birine en yakın varlık ancak iki kardeştir çünkü **zuhur** yerleri aynıdır. İnsanın ve Kur'anın zuhur yeri Allah'ın zatıdır, ikiside zat tecellisinin zuhurlarıdır.

Bakara Suresinin de basında ifade edildiği gibi

الٓمٓ ﴿١﴾

ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ ﴿٢﴾

“elif lam mim
“zalikel kitabü la reybe fiyhi”
zalike/işte o kitab ki, fiyhi/onun/kendisi hakkında reyb/şüphe yoktur

"Bu kitap öyle bir kitaptır ki onda hiç şüphe yoktur."

Bu kitap öncelikle elimizdeki **“Kuran-ı Keriym”**dir,
ikincisi **“alemler”** kitabı,
üçüncüsü **“insan”** kitabı, yani **“İnsan-ı Kamil”**dir.

İşle burada ki **“ha mim” Berat** hakikatini idrak edip, nefsaniyetinden beri olmuş olan **açık kitap** durumundadır.
Bu ifadeler genel değil özeldir.

Genel ifade ise, **“Ha mim ve açık kitaba yemin olsun**"dur,
ancak bu ifadede her kese, yani her mertebede yaşayan kimseler içindir. Mertebeler ayrı ayrı olduğuna göre tabii ki ifadeleri de ayrı ayrı olacaktır,
ancak ayrı ifadeler umumi değildir.

Nasıl ki: eczanelerde ki bir sürü ilaçların hepsi insan içinse, ama her ilaç bir başka kişi içindir.

Kuran-ı Keriym'in her tarafı **insan** içindir fakat her ayeti bir başka mertebede olan insan içindir. Bunları çok iyi anlamamız gerekmekledir.

(Duhan Suresi 44/3 ayetinde)

اِنَّٓا اَنْزَلْنَاهُ فٖى لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ ﴿٣﴾

“inna enzelnahü fiy leyletin mübareketin”
inna/kesin biz mübarek/bereketli, kutlu gece içinde
biz enzelnahü/onu/kendisini inzal ettik

"Muhakkak ki biz onu, mübarek bir gecede indirdik."
Burada, bahsi geçen ayetin **“zat mertebesi”** kaynaklı olduğunu anlamamız gerekmektedir.
Çünkü her ayetin bir **“matlaı”** doğuş mertebesi vardır, bunlar bilinmezse ayetlere sadece **Ef'al** mertebesi itibariyle "meal" mana verilecektir. Bu ifade tarzı ise sadece **“zahiri”**dir, Ancak bilindiği gibi Kur'an'ın bir çok ifadeleri vardır.

Bakın burada Cenab-ı Hak kendi zat-ı itibariyle **“biz”** indirdik diyor.
“inna” "muhakkakki biz"
“enzeina” yine **"biz indirdik"**
neyi?... **“hu” "onu indirdik".**

Buradaki **"hu"** Kur'an-ı Keriym-i ifade etmekle beraber, baştaki **"ha mim'"**e de atıf vardır.

"Hu" dan kasıt hüviyet,
"hüviyet"ten kasıt, "hüviyeti mutlaka",
"hüviyet-i mutlaka"dan kasıt, Hakk'ın sırf hüviyetidir.
O da sende olduğuna göre neticede bu ayet **zahir** ve **batın** sana dönmekte, nazil olmakla, fakat idrak ettiğin takdirde'dir.

"fiy leyletin mübareketin"
"mübareketin" "mübarek bir gecede" demesi

zahir anlamda **Berat** gecesi içerisinde,
batın-i anlamda kişinin kendini **fena fillah** mertebesinde bulmasıdır.

Nefsaniyetinden arındığın zaman, nefsinin ışığı söndüğü zaman, sendeki hal **gece** olur, **fena fillah** yani yokluk hükmüne girer.

İşte **fena fillah** merlebesine eriştiğin zaman, o senin **"mübarek gecen"**dir, ve o geceler içerisinde, Kur'an-ı Keriym sana nazil olmaya başlar.
Ancak inen yeni bir Kur'an değil onda mevcud olan ayetlerin hakikatlerinin sana (ayni) yakınlık olarak açılmasıdır. Daha evvelce okuyup, okuyup geçtiğin yerlerde ne derin ifadelerin olduğunu görmüş olmandır.

(Duhan Suresi 44/3 ayetinde)
اِنَّا كُنَّا مُنْذِرٖينَ ﴾
"inna künna münzirıyne"
inna/kesin biz münzir/uyaranlardık
"Muhakkak ki biz korkutucuyuz"
Cenab-ı Hak cehennemle ve daha bir çok şey ile korkutur, ancak burada ki özel korku O'nu idrak edememe korkusu olması lazımdır. Çünkü ömrümüz süratle geçiyor, bu geçişi yakalayıp durduramayıp bize gelen kitabı iyi anlayamayıp ve hakikat-ı Muhammediyyeyi de anlayamama korkusu olması lazım gelmektedir.

(Duhan Suresi 44/4 ayetinde)
﴿٤﴾ فٖيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكٖيمٍ ﴾
"fiyha yüfreku küllü emrin hakiymin"
hakiym/hikmetli küllü/her emir/iş fiyha/içinde/onda tefrik/ayırt edilir
"Bütün hikmetli işler o gecede ayrılır"
O gecenin hakikatine erişen kimselerin gelmiş olduğu mertebeleri ayrı ayrı idrak edip bu işlerin tahakkukunu hikmetlerle ayırıp sağlamaları kendi kemalatleri icabıdır..

(Duhan Suresi 44/5 ayetinde)
﴿٥﴾ اَمْرًا مِنْ عِنْدِنَاۜ اِنَّا كُنَّا مُرْسِلٖينَۚ ﴾
"emren min ındina
emir/iş olarak/olan indi/katımızdan

"yanımızdan bir iş" yani, (**zat-i bir iş**).

﴿ اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ۚ ﴾

“inna künna mürsiliyne”
inna/kesin biz mürsiliyn/gönderenlerdik
“Muhakkak’ki biz peygamberler göndermekteyiz”

(Duhan Suresi 44/6 ayetinde)

﴿ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ ۜ ﴿٦﴾

“rahmeten min rabbike
senin rabbinden rahmet olarak
“Rabbinden bir rahmet olarak”.

﴿ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۙ ﴾

“innehü hüvessemiyul aliymü”
innehü/kesin o hüve/odur semi/duyan aliym/bilen
“Muhakkak ki o duyucu bir bilicidir.

(Duhan Suresi 44/7 ayetinde)

﴿٧﴾ رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَاۢ اِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴾

“rabbissemavati vel ardı ve ma beynehüma in küntüm mukıniyne”
eğer mukıniyn/yakiyn olanlar iseniz
semavat ve arzın ve onların/kendilerinin aralarındakilerinin rabbıdır
“Göklerin ve yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbi’dır, eğer yakıyn elıli iseniz”,

(Duhan Suresi 44/8 ayetinde)

﴿٨﴾ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ ۜ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَٓائِكُمُ الْاَوَّلِينَ ﴾

“lâ ilahe illa hüve yuhyiy ve yümiytü rabbüküm ve rabbü abaikümül evveliyne”
“lâ ilahe illa hüve”
sizin rabbınız ihya eder/hayat verir ve yümit/mevt eder/öldürür
ve ata/aba/babalarınızın evvelkilerin/ilklerin rabbidir
“Ondan başka ilah yoktur, diriltir ve öldürür. Sizinde Rabbiniz önceki babalarınızın da Rabbi’dır.”

Muhterem gönül ehli dostlar,

Berat gecesini mümkün olduğu kadar gerçek ve geniş manasıyla anlamaya çalışalım, bu bizlere çok şeyler kazandıracaktır.

Böyle bir idrak ve anlayış içerisinde çalışmalarına devam eden salik’e Mi’rac yolu açılacaktır. Allah c.c. cümlemize bu mana yolculuğunda kolaylık versin.

Şurada bir hatıramı arz edeyim.

Bu bölümü oluşturmaya çalışırken üç defa kesinti oldu, hatta bir seferinde yazıların bulunduğu çanta tesadüfen!... arabadan çalındı. Bu olayların neticesinde bölümü tekrar gözden geçirmem gerektiğini anladım, bu düşünceler içersinde nihayet bu haliyle kısaca neticeye ulaşmış oldu, hamdü senalar olsun.

B E R A T' I N I A L

Ulaşınca mübarek ay'a,
Dikkat et kalmayasın yaya,
Dal hemen o derin derya'ya,
Şabandan Berat-ı'nı al.

Duhan-ı oku bir yüzünden,
Manaları çıkar özünden,
Seyreyle mübin-i gözünden,
Ha'mim'den Berat-ı'nı al.

Kuran-ı oku hece hece,
Değerlensin bu güzel gece,
Ağlıyarak yalvar gizlice,
Kuran-ı Kerimden Berat-ı'nı al.

Tavaf eyler Melekler gökte,
Sende tavaf eyle gönülde,
Bu sırlara biraz eğilde,
Beyt-ül Ma'mur'dan Berat-ı'nı al.

Tavaf eyler insanlar yerde,
O'na yönelirler her yerde,
Ziyaret edersin ilerde,
Beyt-ül Haram'dan Berat-ı'nı al.

Nefsini iyi tanı bu gün,
Dün çok gerilerde kaldı dün,
Rabbının hitabıyla öğün,
Nefsinden Berat-ı'nı al.

"Venefahtü'"den al haberi,
Sil gönlünden hüznü, kederi,
İdrak eyle gerçek kaderi,
Ruhun'dan Berat-ı'nı al.

Kendinden kendinedir varış,
Haydi yürü zamanla yarış,
Hak yolunda seyran'a alış.
Kendinden Beral-ı'nı al.

Bazen Musevi bazen isevi,
Sonunda olursun Muhammed-i,
İdrak ettiysen sen Ahmed-i,
Kıbleteyn'den Berat-ı'nı al.

"Fevellü vecheke" dedi Rabb,
Döndü Beytullah-a bu türab,
İfşa etti lisanı Arab,
"Fevellü vecheke"den Berat-ını al.

İzle onu hep adım adım,
Ne güzeldir o, tadım tadım,
Anlayınca şaşırıp kaldım,
Peygamberin'den Berat-ı'nı al.

"Rabbena lekelhamd" dedi Hak,
Gözlerini açta iyi bak,
Ten gömleğim çıkar da yak,
Rabb'ından Berat-ı'nı al.

Derviş isen gerçekten eğer,
Şu fakire verdinse değer,
Rabb'ın bir gün seni de sever
Necdet'ten küçücük Berat-ı'nı al.

NECDET ARDIÇ
14/12/1997 TEKİRDAĞ

27-3-1987 sohbetten özet

D Ö R D Ü N C Ü B Ö L Ü M

<u>İSRA VE MI'RAC BAHSİ</u>

BİRİNCİ KISIM

Bu gün 27-3-1987 Cuma günü, Akşam bilindiği gibi Mi'rac gecesi idi, bu sebeble sohbetimiz Mi'rac hakkında olacaktır.

(İsra Suresi 17-1)
Cenab'ı Hak **"Mi'rac"** hadisesinin birinci kısmını **"İsra"** Kur'an-ı Keriym'inde

سُبْحَانَ الَّذِى اَسْرٰى بِعَبْدِهِ لَيْلاً
مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِى
بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ اٰيَاتِنَاۜ
اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾

sübhanelleziy esra bi'abdihi leylen
minel mescidil harami ilel mescidil aksalleziy
barekna havlehü linüriyehü min ayatina
innehü hüvessemiyul besıyrü
ayat/ayetlerimizden
nüriyehu/ona/kendisine rüyet edelim/gösterelim için/diye
mescid'l haramdan
havlehü/onun/kendisinin çevresini barek/bereketli/mübarek kıldığımız
mescidi'l aksaya değin/üzre
abdihi/onun/kendisini kulu ile leyl/geceleyin
esra/sera, isra eden/yürüten o zat/şey sübhan/fariğ/münezzehtir
innehü/kesin/muhakkak o hüve semi/işiten, duyan basir/görendir

"Kulu Muhammed'i bir gece Mescid-i Haram'dan kendisine ayetlerimizi göstermek için, çevresini mübarek kıldığımz Mescid-i Aksa'ya götüren Allahın şanı yücedir. Doğrusu o, işitir ve görür" ayeti ile bildirmiş.

Mi'rac hadisesinin ikinci kısmını ise,
Kur'an-ı Keriyminde (Necm Suresi 53/1-18) belirtilmiştir, yeri geldiğinde inceliyeceğiz.

Peygamber S.A.V. efendimiz Mi'rac hakkında şöyle buyurmuştur:

Malik b. Sa'saa r.a'dan:
[Ben Kabe-i Muazzama'da, iki kişi arasında uyku ile uyanıklık arasında yatmakta iken, içi iman ve hikmetle dolu altından bir leğen getirdiler. Boğazımdan karnıma kadar göğsümü yardılar. Zemzem suyu ile yıkayıp, iman ve hikmetle doldurdular ve katırdan küçük, merkebten büyük, **Burak** denilen **beyaz** bir hayvan getirdiler, Cibril ile birlikle gittik.

Birinci semaya gelince;
- **"Kim o?"** denildi.
Cebrail: **"Cebrail"** dedi.
- **"Yanındaki kim?"** Denildi.
Cebrail: **"Muhammed"** dedi.
- "Ona buraya gelme daveti gönderildi mi?" denildi,

Cebrail: **"evet"** dedi.
- "Hoş geldi, o ne güzel bir misafirdir!" denildi.
Bunu müteakib Adem (as)'a geldim, selam verdim.
"Hoş geldin, evlad ve peygamber!" dedi.**]**

Bir rivayette şöyle:

[Dünya semasına yükselince, sağında ve solunda insan kalabalığı olan bir zat gördüm. Sağına bakınca **gülüyor,** soluna bakınca **ağlıyordu**.

"Hoş geldin salih peygamber, salih evlad!" dedi.
- Ben: **"Bu kim ey Cibril?"** diye sordum.
- Cibril: **"Bu, Adem (as)dır, sağında ve solunda gördüğün bu kalabalık oğulları-nın ruhlarıdır. Sağındakiler cennetlik, solundakiler de cehennemlik olanlardır. Bunun için sağına baktığı zaman gülüyor, soluna baktığı zaman ağlıyor,"** dedi.

Sonra ikinci semaya geldik.
- "Kim o?" denildi
- Cebrail Al: **"Ben Cebrail."** Dedi.
- "Yanındaki kim?" denildi.
- Cebrail Al.: **"Muhammed."** Dedi.
- "O'na buraya gelme daveti gönderildi mi?" denildi.
Cebrail Al. **"evet."** dedi.
- "Hoş geldin, ne güzel bir misafir geldi!" denildi.

Bunu müteakip **İsa ile Yahya (as)**lara rastladım.
Her ikisi de: **"Hoş geldin kardeş, hoş geldin peygamber!"** dediler.

Sonra, üçüncü semaya geldik.
- "Kim O?" denildi.
- "Cebrail." diye cevap verildi.
- "Yanındaki kim" denildi.
- "Muhammed" diye cevap verildi.
- "O'na buraya gelme daveti gönderildi mi?" diye soruldu.
Cebrail: **"Evet"** dedi.
- "Hoş geldin, ne güzel bir misafir geldi!" denildi.

Bunu müteakip **Yusuf (as)'a** rastladım. Selam verdim.
- "Hoş geldin kardeş ve peygamber!" dedi.

Sonra dördüncü semaya geldik,
- "Kim o?" denildi.
- "Cebrail" diye cevap verildi.
- "Yanındaki kim?" diye soruldu.
- "Muhammed." diye cevap verildi.
- "Ona buraya gelme daveti gönderildi mi? Denildi.
- "Evet" diye cevap verildi.
- "Hoş geldin, ne iyi misafir geldi!" denildi.

Bunu müteakip **İdris (as)'a** rastladım. Selam verdim.
- "Hoş geldin kardeş ve Peygamber!" dedi.

Sonra beşinci semaya geldik.

- "Kim o?" denildi.
- "Cebrail" diye cevap verildi.
- "Yanındaki kim?" diye sorulu.
- "Muhammed" diye cevap verildi.
- "Hoş geldin, ne iyi misafir geldi!" denildi,

bunu müteakip **Harun (as)a** rastladık. Kendisine selam verdim.
- "Hoş geldin kardeş ve peygamber!" dedi.

Sonra altıncı semaya geldik.
- "Kim o?" denildi.
- "Cibril" diye cevap verildi.
- "Yanındaki kim?" diye soruldu.
- "Muhammed" denildi.
- "Ona buraya gelme daveti gönderildimi?" diye soruldu.
- Cibril **"evet"** dedi.
- "Hoş geldin, ne iyi misafir geldi" denildi.

Buna müteakip **Musa (as)a** rastladım. Selam verdim.
- "Hoş geldin kardeş ve peygamber!" dedi.

Kendisinden ayrılınca ağlamaya haşladı.
Cenab-ı Hak kendisine: **"Ne diye ağlıyorsun?"** diye sordu.
Musa (as) **"Ya Rabbi, benden sonra peygamber olan bu delikanlının ümmetinden cennete benimkinden daha fazla insanlar girecektir, bunun için ağlıyorum."** dedi.

Sonra yedinci semaya geldik.
- "Kim o?" denildi.
- "Cibril" diye cevap verildi.
- "Yanındaki kim?" diye soruldu.
- "Muhammed" diye cevap verildi.
- "Ona buraya gelme daveti gönderildi mi ki?".
- Cibril **"evet"** dedi.
- "Hoş geldin, ne iyi misafir geldi." denildi.

Bunu müteakip **İbrahim (as)a** rastladım. Selam verdim.
- "Hoş geldin, evlad ve peygamber!" dedi.

Derhal bana **"Beyt'ül Ma'mür"** gösterildi.
Cibrile sordum.
Cebrail **"Bu, Beyt'ül Ma'mür'dur. Her gün yetmiş bin melek orada namaz kılar ve çıkarlar, çkarlar da bir daha artık oraya dönmezler"** dedi.

Bana **"Sidre'tül Münteha"** da gösterildi.
Bir de ne göreyim,

- Bu ağacın **meyveleri** meşhur **Hacer** beldesinin büyük **destileri,**

- **yaprakları** da, büyüklükte **fillerin kulakları** gibi idi.

- Altından **dört nehir** kaynıyordu, ikisi **batın**, ikisi **zahir**.

Cibrile bu nehirler hakkında sordum.

- Cibril (as).: **“Batın, yani görünmeyen iki nehir cennette, zahir, yani görünenler de Nil ile Fırattır.”** dedi.

Bir rivayetle:
sonra o kadar **yükseğe** çıkarıldım ki, orada mukadderatı yazan kalemlerin sesini işitir oldum.
Sonra üzerime elli (**50**) vakit namaz farz kılındı. Döndüm.
Musa. (as)’a gelince,
- Musa bana: “**Ne oldu?”** diye sordu.
“Üzerime elli vakit namaz farz kılındı.” dedim.
- Musa (as): **“Ben insanları senden daha iyi tanırım. Beni İsrail ile çok uğraştım. Senin ümmetinin buna gücü yetmez. Rabbine dön, bu namazları azaltmasını niyaz et!’** dedi.
Döndüm, niyaz ettim. Allah bunları **kırka** indirdi.

Sonra yine Musa (as)’a geldim. Aynı şeyi söyledi.
Döndüm, Allah namazları **otuza** indirdi.

Yine aynı şey tekrarlandı.
Döndüm, Allah namazları **yirmiye** indirdi.

Yine Musa (as)’a geldim. Aynı şeyi söyledi.
Döndüm, Allah’a niyaz ettim. Allah namazları **beş vakte** indirdi.

Yine Musa (as)’a geldim **“Ne yaptın?”** dedi.
“Allah namaz vakitlerini beşe indirdi” dedim.

Musa (as) yine gidip, daha da indirmesi için Allah’a yalvarmamı söyledi ise de, ben: **“Hayır, razı oldum”** dedim.

Bunun üzerine Allah larafından bir nida geldi:
“Farzım kesinleşmiştir. Kullarıma gerekli kolaylığı yaptım. Her iyi iş mukabilinde da on sevap vereceğim”. *(1)

***(1)** TAC Terc’ümesi çilt 3 sayfa 486

İsra ve Mi’rac! Evvela kısaca bu iki kelimeyi lügat manası ve harfleri itibariyle anlamağa çalışalım.
“İsr” kelime olarak “gece yürüme”,

“Mir’ac” ise “merdiven, yükselme” demektir.

Kur’anı Kerimin bir çok yerinde **“Ya beni israil”** denildiğinde bu lakap bize evvela **Yakub (as) oğullarını** ve soyunu hatırlatmaktadır.
Kardeşi ile aralarında meydana gelmiş bir anlaşmazlık yüzünden bulunduğu yeri terkederken geceleri yürüyerek yol aldığından kendisine bu lakab verilmiştir.

Bu gün için ise, **"isr"** kelimesinin ifadesi! "ey gece yürüyen"
yani "gece kalkıp mana aleminde namaz, dua, zikr ve tefekkürle (yol alan) Allah dostlarının çocukları" manasında olmalıdır.

"İSR" (elif, sin, ra) harflerinden meydana gelen bu kelime de;

(ا) elif → insan; (birinci)

(س) sin → insan;

(ر) ra → rububiyyet, hakikatlerini ifade etmektedir.

- Buradaki (ا) (elif) yani **birinci insan**,

daha henüz insanlık mertebesine erişmemiş, ancak kendisinde bu kabiliyet ve gayret bulunan ve namzet olan insandır,

- ikinci insan (س) (sin) ise,

gerçek insan olma yolunda yürüyen ve benliğini aşan kimse demektir.

- (ر) (ra) rububiyet yani **esma, isimler** mertebesini ifade etmektedir.

Böylece Mi'rac'ın **birinci bölümünün** mertebe ve ifadesi:
Hak yolunda seyr'ini sürdüren kişinin belirli eğilimlerle kendisini **"rububiyyet" "esma" alemi** itibariyle tanımaya başlamasıdır.

"Mi'rac" (mim, ra, elif, cim) harflerinden oluşmuştur.
Mi'racın **ikinci kısmını** ifade eden bu kelime de

(م) mim, → hakikati Muhammedî,

(ر) ra → Rahmaniyet,

(ا) elif → Ahadiyet,

(ج) cim → Cemal-i İlahidir.

Hal böyle olunca çıkan mana:
"ey gönül aleminde yürüyerek **esma** alemine ulaşan, oradan **Hakikat-i Muhammedi** ile **Rahmaniyet** alemini idrak ederek, **sıfat, zat** ve **Ahadiyet** mertebelerine yükselip, böylece **ilahi cemali** seyre başlayan kimse" olmakladır.

İşte bu oluşum İnsanlığın temel gayesidir. Yani bu alemin hakikatini ve kendi hakikatini idrak etmektedir.

Adem (as)da
"ve nefahtü" (Hicr 15/29)
yani **"Ruhumdan nefhettim"** hükmü ile başlıyan **"esfeli safili"**nden aslına dönüş
"men reani fekad reel Hak" ile

yani *“***bana bakan ancak Hakk’ı görür***”* hükmü ile **Zatına** ulaşıp <u>kemale ermiş</u> oldu.

İşte bu yüzden Mi’rac hadisesi bizler için çok önemli bir oluşum ve bilgi kaynağı olmalıdır.
Eğer Mi’rac yapılamamış olsaydı, insanlık asla **ebedi varlığa** ulaşamaz, <u>hasret ve gurbette </u>kalırdı.

“Hakikat-i Muhammedi”nin yer yüzünde <u>zuhur mahalli</u> olan <u>peygamber/rasul</u> ve <u>İnsan-ı Kamil/Hazret-i Muhammed</u> (as) olmasaydı insanlık alemi için bu oluşum hayal olurdu.

İnsanlığın <u>o zatın şahsında ulaştığı son nokta</u> **“Mi’rac”**tır. O yüzdende kendisi son peygamber, kitabı da son kitap olmuştur ve sadece o gecede insan beyni **“Akl-ı kül”** itibariyle tam kapasite ile çalışmıştır.

Bilindiği gibi insan beyni **“Akl-ı cüz”** itibariyle yaklaşık %6-8 kapasite ile çalışmaktadır. Gayemiz bu çok değerli atıl kapasiteyi daha geniş ufuklara **“akl-ı kül**”e yöneltip arttırmak olmalıdır.

İlk Mi’rac (yükseliş) olayı **İdris (as)** hakkında bildirilmiştir**.**

(Kur’an-ı Keriym’de Meryem Suresi 19/56-57 ayetlerinde)

﴿٥٦﴾ وَاذْكُرْ فِى الْكِتَابِ اِدْرِيسَ
اِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿﴾
﴿٥٧﴾ وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿﴾

vezkur fiy’l kitabi idriyse innehü kane sıddıykan nebiyyen (56)
ve refa’nahü mekanen aliyyen (57)
ve idrisi kitapta (içinde/hakkında) zikret/an
innehü/kesin o sıddık/doğru/samimi nebiyy/peygamber idi (56)
ve aliy mekan olarak refa’nahü/onu/kendisini refiğ/yükselttik (57)

“Ey Muhammed! Kitab’da İdris’e dair söylediklerimizi de an;
çünkü o dosdoğru bir peygamberdi. Onu yüce bir yere yükselttik.”
Bu hususta bir çok rivayetler vardır, dileyen araştırabilir, yeri olmadığı için bu kadarla iktifa ediyoruz.

İkinci Mi’rac, (yükseliş) olayı **Musa (as)** hakkında bildirilmiştir.

(Kur’an-ı Keriym’de A’raf Suresi 7/143 ayetinde)

﴿١٤٣﴾ وَلَمَّا جَاءَ مُوسٰى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ
قَالَ رَبِّ اَرِنِى اَنْظُرْ اِلَيْكَ قَالَ لَنْ تَرٰينِى
وَلٰكِنِ انْظُرْ اِلَى الْجَبَلِ فَاِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ
فَسَوْفَ تَرٰينِى

فَلَمَّا تَجَلّٰى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا
وَخَرَّ مُوسٰى صَعِقًاۚ
فَلَمَّآ اَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ اِلَيْكَ
وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿﴾

“ve lemma cae musa limiykatina ve kellemehü rabbühü
kale rabbi eriniy enzur ileyke kale len teraniy
ve lakininzur ilel cebeli feinistekarre mekanehü
fesevfe teraniy
felemma tecella rabbühü lil cebeli ce’alehü dekken
ve harre musa sa’ıkan
felemma efaka kale sübhaneke tübtü ileyke
ve ene evvelül mumıniyne”

ve mikatımız/tayin ettiğimiz vakit (ibadet süresi, yeri) için
musa cae/geldiğinde/gelince
ve **rabbühü**/onun/kendisinin rabbi
kellemehü/ona/kendisine kelime ettiğinde/konuşunca
dedi ki, rabbim bana rüyet/göster ki
sana değin/üzre nazar edeyim/bakayım
dedi ki, **len teraniy**/asla beni rüyet edemez/göremezsin
ve lakin/ancak cebel/dağa değin/üzre nazar et/bak
bu halde **mekanehü**/onun/kendisinin mekan/yerinde
eğer karar/sabit/sakin olur, durursa
artık/bu halde beni rüyet edecek/göreceksin
bu halde cebel/dağ için/diye **rabbühü**/onun/kendisinin rabbi
cella/tecelli ettiğinde/nuru tesir edince
ce’alehü/onun/kendisini ca’l etti/kıldı dekken/yerle bir, ufalandı
ve saik/ölü/baygın olarak
musa hare/yukardan aşağı düştü, yere kapandı
bu halde fevk/iyileştiğinde/ayılınca sen sübhan, münehzehsin dedi
sana değin/üzre tevbe ettim
ve **ene**/ben müminlerin evvel/ilkiyim

“Musa tayin ettiğimiz vakitte gelip Rabbi onunla konusunca
Musa: Rabbim! Bana Kendini göster. Sana bakayım” dedi.
Allah: “Sen Beni göremessin ama dağa bak, eğer o yerinde kalırsa, Sen de Beni göreceksin” buyurdu.
Rabbi dağa tecelli edince onu yerle bir etti ve Musa da baygın düşdü; ayılınca
“Ya Rabbi, münezzehsin, sana tevbe ettim, ben inananların ilkiyim” dedi.

Rabbının sesini çok yakından işiten Musa (as)
“Rabbim hana kendini göster. Sana bakayırn” dedi
bunun üzerine, **“len terani”** sözüne muhatap oldu yani **“sen beni göremezsin”** dedi,
Çünkü Museviyet **tenzih** mertebesi itibariyle düzenlenmiştir.

Bu mertebe de **tenzih** eden ve edilen **ikiliği** vardır, dolayısıyla Hakk'ı müşşahede etmek mümkün olmamaktadır.

Üçüncü Mi'rac (yükseliş) olayı **İsa (as).** hakkında bildirilmiştir.

(Kur'an-ı Keriym'de Ali İmran Suresinde 3/55)

يَا عِيسَىٰ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ

"ya ıysa inniy müteveffiyke ve rafi'uke ileyye
ya isa inniy/muhakkak/kesin benim
seni müteveff/vefat ettiren, öldüren
ve bana değin/üzre (lehime) seni rafi'u/refiğ eden, kaldıran

"Ey İsa! Ben seni eceline yetireceğim seni kendime yükselteceğim."

(Kur'an-ı Keriym'de Nisa Suresinde 4/158)

﴿١٥٨﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ

bel refe'ahullahü ileyhi
bilakis/doğrusu ona/kendine değin/üzre/doğru allah refi etti/yükseltti

"Allah onu kendi katma yükseltti."

İnsanoğlunun ezeli arzuusu olan aslına, yani Rabbına ulaşma duygusu yavaş yavaş tatbik sahasına konmuş, her peygamber kendi mertebesi itibarile bu yolda birer menzil kaletmiş ve nihayet **"Hakikat-i Muhammedi"**nin dünyadaki zuhuru olan Hazret-i Muhammed'in S.A.V Mi'rac-ı ile kemale ermiştir, şimdi onun Mi'racım gayretimiz nisbetinde anlamağa ve tatbik etmeye çalışalım.

Yukarıda belirtilen hadis ve ayetler de Cenab-ı Hak Mi'rac hadisesinin hakikatlerim o günün insanına o günün anlayışı içersinde bir çok misaller vererek anlatmıştır.

Bu misaller de o günün insanının düşünebileceği, tahayyül ve tasavvur edebileceği şekillere büründürülerek ifade edilmiştir. Bu günün insanı o gün verilen misalleri daha iyi yorumlamaktadır. Bu günün insanının aklı şuuru, yaşantısı, görüşüde çok süratli artmış ve genişlemiştir.

O gün çölde yaşayan insanların kendileri için değer arzeden vahası, suyu, kırbası devesi ve hurması idi. Böyle dar bir çerçevede yaşayan, insanlara Cenab-ı Hakk'a giden Mi'rac yolunu anlatmak her halde pek kolay bir iş değildi. Ancak Kelam-ı İlahi en güzel ifadelerle hem o günün hem de ilerki zamanlarda gelecek insanların da anlayışlarına sunulan gizli ifadeleriyle izah edilmeye çalışılmıştır.

Ey salik! Dikkat et ki, bu olay aynı zamanda senin de Mi'racın'dır.

"Regaib" gecesi itibariyle Hakk'a olan rağbetin arttığında,

"Mevlüt" gecesi ile ifadesini bulan **"Hakikat-i Muhammedi"** gönlünde doğar.

Faaliyele geçen Hakikat-i Muhammedi yaşamı güçlenerek **"Berat"** gecesi ifadesiyle nefsinden kurtuluşun beratını alır ve Mi'rac yolculuğuna çıkmaya namzet olursun, gayretini eksiltmezsen yoluna devam edersin.

Hazrel-i Rasullullah'ın basından geçmiş İsra ve Mi'rac hadisesi din mevzuları

arasında izahı en güç olanlardan biri veya birincisidir.

Bu oluşumu daha iyi anlamak için **“Hazarat-ı Hamse”** <u>beş hazret mertebelerini</u> ***(2)** bilmek faydalı olur.

Ancak at ve deve hızını bilen bir kavme, gecenin çok kısa bir zaman diliminde bütün alemleri gezerek gördüğünü ve bunu ispatlıyarak gerçek olduğunu anlatmak o kadar kolay olmasa gerek. En hızlı vasıtanın at olduğu bir devirde sonsuz alemlere açılıp, bu alemlere gidiş gelişin nasıl bir vasıta ile yapıldığım izah etmek ancak onların seyahat vasılalarına benzer bir şekilde **“attan küçük, katırdan büyük”** sözleriyle ifade edilmiştir.

“Burak” ismi verilen bu vasıtadan sonraki yükselişe merdiven ve daha sonraki yükselişe de **“Ref Ref”** tabiri kullanılmıştır.

İsra <u>“Burak”</u> ile yapılmıştır, bunun **“Berk”**ten geldiği yani <u>yıldırım ışık hızı</u> gibi bir şey olduğu bildirilmiştir.

***(2)** “İrfan Mektebi” adlı kilamızda kısaca anlatıldı.

Şimdi gelelim <u>Mi’racın</u> **birinci bölümünü** bildiren,
İsra Süresinin ilk ayetine; (İsra Suresi 17/1)

﴿١﴾ سُبْحَانَ الَّذِى اَسْرٰى بِعَبْدِهِ لَيْلاً
مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِى
بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ اٰيَاتِنَا
اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾

“sübhanelleziy esra bi’abdihi leylen
minel mescidil harami ilel mescidil aksalleziy
barekna havlehü linüriyehu min ayatina
innehü hüves semiyul besıyrü”
ayat/ayetlerimizden
nüriyehü/onu/kendisini rüyet edelim/gösterelim için/diye
mescidi’l haramdan
havlehu/onun/kendisinin havl/çevresini
barek/bereketli/mübarek) kıldığımız
mescidi’l aksaya değin/üzre (uzağa, görülemeze)

leyl/geceleyin abdihi/onun/kendisinin abd/kulunu
esra/sera/isra eden, yürüten zat sübhan/fariğ, münezzehtir
innehü/muhakkak/kesin o hüve semi/işiten, duyan basir/gören

"**Kulu Muhammed-i bir gece Mescid-i Haram'dan kendisine bir kısım ayellerimizi göstermek için, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksaya götüren Allah'ın şanı yücedir. Doğrusu o işitir ve görür.**" Şekliyle belirtilen bu Ayet-i kerimeyi daha yakından incelemeye çalışalım.

Başta ifade edilen **"sübhan"** kelimesi **"tenzih"** mertebesi itibariyle **Allah c.c** demektir.

"Tenzih" ise, Cenab-ı Hakkı c.c her türlü kusur, noksan, şerik gibi hallerden uzak bilmektir.

Mi'rac, Hz. Rasülüllah'ın seyri sülük'udur.

Ümmetleri olmamız hasebeyle bizim de Mi'racdan nasibimiz vardır, bunu belirtmek için hadisi şerifle **"namaz mü'minin miracıdır"** buyurmuştur. ***(3)**

Peygamberimizin s.a.v. yaşamış olduğu bu hadise, düşüncelerimizin tamamen fevkinde ve dışında olan bir hadisedir. Maddi ölçülerle ifade edilemiyen, **Allah'ın zatında** meydana getirmiş olduğu hakikatler manzumesidir.
Dolayısıyla beşeriyelimizle bunları anlamamız mümkün değildir. Ancak Akl-ı cüzü'müzü **Akl-ı kül'e** ulaştırabilirsek mümkün olabilir; bu da bir eğitimdir.

Aslında Mi'rac bir gecede değil, **seyri sülük** ile oldukça uzun bir sürede meydana gelir, ancak bir geceye hasredilmesi toplu olarak anlatılması icabıdır.

***(3)** "Salat" isimli kitabımızın incelenmeside yarar vardır
İşte bu yüzden **"sübhan"** yani Allah c.c her türlü noksanlıktan **"tenzih"** edilir. Onun gücü, beşeriyet aklı ile idrak edilemiyen her türlü işi yapacak kudrettedir.

"elleziy" "O öyle bir Allah'tır ki"
"esra bi'ahdihi leylen" "kulunu gecenin bir vaklinde yürüttü" ifadesiyle genel anlamda yorumlanan ayetin bu bölümüne, öz anlamıyla bakmağa çalışalım.

"esra" "yürüttü", yani kendi gerçek hakikatine yürüttü,
"bi abdihi" "kulu ile" yani **abdiyyet** ve **ulûhiyet** mertebeleri ile
"leylen" "gecenin bir vaktinde" yani beşeriyetinden yok olduğunda,
"minel mescidil harami ilel mescidil aksa"
"Mescid-i Haramdan, Mescid-i Aksa ya" "yürüttü"

Şimdi; ayet-i kerimenin bu bölümünde akla bir sual geliyor,
- niçin Mi'rac doğrudan **"Kabe-i şerif"**den olmadı da, Kuds-ü şerife gidip oradan vaki oldu?

- El cevap: Çünkü Kabe-i şerif **"beytullah"**tır. "Allahın evi",
"makam-ı zat"tır, **mertebe-i ahadiyyet**'tir.

Orada gerçek anlamda var olan daima **"Gönül Mi'rac"**ındadır.
Hz. Rasullullah devamlı Hakkı'ın huzurunda olduğundan devamlı Mi'rac halindeydi.

Bu oluşumu ümmetlerine de bildirmesi için zahiren de Mi'racın olması gerekiyordu.

İşte o sebebden;
zat aleminin ifadesi olan **"Mescid-i Haram"**dan
sıfat aleminin ifadesi olan **"Mescid-i Aksa"**ya

"ulûhiyyet" "rububiyyet" ve **"ahadiyyet"** mertebeleri itibari ile yürüttü.

Bunun için zat aleminin dışına çıkılması lazım geldi ki tekrar zat alemine dönüş, yani Mi'rac mümkün olsun.

Şimdi; tekrar başka bir yönden **"Mescid-i Aksa"**nın ne olduğunu idrak etmeye çalışalım.

"Aksa" lügat manası itibarile, "en uzak, en son, nihayet" demektir.
Hal böyle olunca **"Mescid-i Aksa"** en uzak mescid anlamındadır, yani yapıldığı tarihlerde **"Mescid-i Haram"**a en uzak mübarek mescid olarak vasıflandırılmıştır.
Bilindiği gibi bu mescid **"Küds-ü şerif"**te ve diğer ismi de **"Beyt-ül Makdis"**tir.

"Kulunu gecenin bir vakti Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya yürüttü" ifadesi,
"Makamı Zat"tan Makam-ı Zatıyla yürüttü ki oradan **"Esma"** ve **"Ef'al"** alemlerine **nüzul** ederek (inerek) alemdeki tüm zuhurları müşahede edip tekrar **"uruc"** ederek (yükselerek) **zatına** ulaşsın, yani Mirac-ı Hakiki'sini yapsın.

"Kuds-ü şerif" yani "Mukaddes şehir" ve orada **"Beyt-ül Makdis"** ve "Mukaddes ev",
İşte Cenab-ı Hakk'ın **"sıfat"** mertebesinin ifadesi olan bu terimler, aynı zamanda **"Mertebe-i İseviyet"** ve **"Museviyetin"** de kaynağıdır.

"Mertebe-i Muhammedîyye"nin kaynağı ise **"zat"**tır ve onun ifadesi de **"Beytullah"** "Beytül Haram, "Beytül Atik" 'Mescid-i Haram" "Kabe" gibi kelimelerle belirtilmektedir.

Yukarıda "Mescid-i Aksa'nın en uzak mukaddes mescid" olduğu ifade edilmişti.

İşle bu terimin **batın**i manası budur ki, içinde yaşadığımız, genel olarak bir alem, özel olarak bu dünya ve has olarak bu bedenler, ilahi zuhurun sonu, yani en son mertebesi olduğundan **"mukaddes beyt"**tirler.

Ey talib-i Hakk! Kendi hakikatini ve alemin hakikatını iyi anlamaya çalış. Üzerinde bulunduğun şu dünyada birimsel varlığınla ve nefsinle yaşarsan orası sana **"esfel-i safilin"** olur.
Eğer gerçek kimliğinle, ilahi benliğinle yaşarsan orası senin **"Kuds'ün"** mukaddes şehrin ve **"Beyt-ül Makdis"** mukaddes evin olur.
Oradan da Hacc'ını ifa ederek **"Beytullah"**a dahil olursan, "Allah ehli / ehlullah" zat ehli olur ve emin beldenin sakinleri arasına girerek ebedî zat ehli olursun.

Yeri gelmişken kısaca şu ayetlere de bir bakalım.
(Et-tin Suresi 95/1-2-3-4-5)

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ ﴿١﴾

وَطُورِ سِينِينَ ﴿٢﴾

وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَمِينِ ﴿٣﴾

لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فٖى اَحْسَنِ تَقْوٖيمٍ ﴿٤﴾

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ اَسْفَلَ سَافِلٖينَ ﴿٥﴾

“vettiyni vezzeytuni” (1)
“ve turi siyniyne” (2)
“ve hazel beledil emiyni (3)
“lekad halakne’l insane fiy ahseni takviymin (4)
“sümme redednahü esfele safiliyne (5)
ve tiyn/incir andolsun (1)
ve zeytin andolsun (2)
ve haze/o (şu) beledi’l emiyni/ güvenli, emin belde (3)
lekad/gerçekten, andolsun
ahseni takviymde (hakkında) insanı halkettik (4)
sonra illa/ancak iman edenler ve salih/yararlı amel edenler müstesna
esfele safiliyne/ sefillerin en sefiline
redednahü/onu/kendisini irda/düşürdük, aşağıya indirdik (5)

“İncire, zeytine, Sina dağına, emin heldeye “Mekkeye” and olsun ki, Biz insanı en güzel suretle tüm varlığı ile halk ettik, sonra onu “esf’el-i safiline” reddettik (gönderdik)” denmektedir.

Batınî anlamda;
“incir” **vahdette kesret**, yani “Birlikte çokluk”.
“Zeytin” ise **kesrette vahdet**, yani “çokluklaki birlik” anlatmaktadır.

“Turusinine” “sine turu” yani kişinin ruh alemindeki turları, yükselişlerini ifade etmektedir.

“Ve hezel beledil emin” Emin belde **“Mekke”** şehri yani içinde Allah’ın evinin bulunduğu şehir.
Diğer yönüyle Cenab-ı Hakk’ın **zatî** zuhurunu bütün mertebeleriyle zuhura getiren **“Hazret-i İnsan”,**
İşte Mekke’de **“kabe”**, insan-ı kamilde **“gönül”,** emin beldedir. Kim oralara sığınırsa her şeyden emin olur.

“Biz insan-ı en güzel surette halk ettik” ifadesiyle kendini bilerek tanıyan ve (Hicr Suresi 15/29)

وَنَفَخْتُ فٖيهِ مِنْ رُوحٖى

“ve nefahtü fiyhi min ruhiy”
“ben ona ruhumdan nefy ettim” (üfledim) sırrına vasıl olmuş olan insana ne mutlu.
Zahir ve batın; (ef’al, esma, sıfat ve zat) mertebelerini cami olarak zuhur eden,

Cenab-ı Hakk'ın **zatî** zuhurunu meydana getiren kendini ve nefs'ini tanıyan o mübarek insan, zahîr ve batın en güzel surette halk olmazda hangi varlık olur?

"Sonra esfel-i safilin-e reddettik" (gönderdik) ifadesiyle,
"zat aleminden → sıfat alemine,"
"sıfat aleminden → esma alemine"
"esma alemin'den de → ef'al alemine gönderdik" denmekledir.

İşte **ef'al** alemi en uç zuhur, son zuhur, nihaî zuhur;
en uzak mescid, **"Mescid-i Aksa"** ifadesiyle belirtilmiştir.

Dolayısıyla üzerinde yaşadığımız yer kürede gaflet haliyle yaşadığımız zaman **"esfel-i safilin"** "aşağıların aşağısı" fakat gerçek anlamıyla yaşağıdımız zaman ise, mukaddes şehir "mukaddes ev" **"Beyt-ül Makdis"** olmaktadır.

Ne olaydı ey insan! üstünde yaşadığın yerin gerçek halini ve kendi üstünde taşıdığın yükün ne olduğunu gerçek anlamıyla bir bilebilseydin!

Ef'al alemine gelmiş olan kimse aldığı eğitim ile geçtiği yollardan tekrar geri dönerek yine
"ef'al'den → esma'ya,"
"esma'dan → sıfata"
"sıfattan → zat alemine" **mir'ac** eder (yükselir).

"Beytullah" "Mescid-i Haram" gibi ifadeler de **zat** mertebesini belirtmektedir.

"elleziy bareknâ havlehü"
"O öyle bir beyt ki, biz onun etrafını mübarek kıldık."
Yani mukaddes şehirde bulunan mukaddes evin etrafını da mübarek "bereketli" kıldık.

Sıfat mertebesi itibariyle gerçek yaşamını sürdüren kişinin bulunduğu yer **mübarek şehir** ve kendi de **mübarek evdir.**
Dolayısıyla çevresi de mübarekti, bereketlidir. Ona yaklaşan Allah'a yol bulur. Burası gerçek **"İseviyet mertebesi"**dir.

"linürriyehü inin ayatina"
"ayetlerimizden bazılarını göstermek için" kulunu Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksaya yürüttü.
"Ayet," Kur'anın kısa bölümlerinin ifadesi olduğu gibi, ayrıca "işarı" anlamına da gelmektedir.
Murad-ı İlahi böyle işaretlerle zatını tanıtmayı ve oraya giden yolu açmayı diledi, ve bu ibareleri kullandı. Böylece zalına ulaşan yolu Mi'rac hadisesinin tümü içersinde bildirmiş oldu, yeterki bizler bunları anlamağa çalışalım.

"innehü hüvessemiul basiyru"
"muhakkak ki o işitir ve görür."
Tabiiki bu merlebeye ulaşan **"Sıfat"** mertebesi itibariyle Hak sözü işitir ve gerçekleri görür.

İsra suresinin 1 inci Ayetinde;

Mi'rac hadisesinin **birinci bölümü** olan
"Mescid-i Haram'dan" / "Kaideden" → "Mescid-i Aksa-ya"/ Kudüs-e gidiş anlatılmakladır.

İkinci bölüm olan göklere açılış ise, "Necm" suresi 53/1-18 ayetlerinde anlatılmaktadır.

Oraya geçmeden evvel bazı oluşumları da idrak etmeye çalışmalıyız.

Alâi tefsirinden Alûsinin naklettiğine göre genel olarak Mi'racın oluşumundaki seyr 5 şekilde bildirilmiştir.

1 - Burak
2 - "Mİ'rac" "merdiven"
3 - Melekler ile
4 - Cebrail ile
5 - Ref ref,

ayrıca birde dönüşü vardır.

- Mekke'den → Kudüs-e **"Burak"** ile;
- Küdüsten → semaya **"Mi'rac"** "merdiven" ile;
- yedi kat sema **melekler** ile;
- oradan Sidretül Münteha'ya **Cebrail'**in kanatları ile;
- daha yukarıya da **Ref ref** ile gidilmiştir, diye bildirilmiştir.

Bu ifadeler hem "mecaz" hem de gerçektir. Mana aleminde öyle yaşamlar vardır ki hakikatlerim anlamak ancak müşahede ile mümkün olur.
Değişik bilgi ve idrak düzeyinde olan kimselere bazı ince hakikatler "mecaz" yani misallerle, benzetmelerle, anlatılmağa çalışılır.

Hz. Mevlana Mesnevî-i şerifin Birinci cildinde **"mecaz hakikatin köprüsüdür"** diye buyurmuşlardır.
Kur'an-ı Kerimde de (Haşr Suresi 59/21)
وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ
"ve tilkel emsalü nadribüha linnasi le'allehüm yetefekkerune"
ve tilke/bu emsal/misaller, örnekler nas/insanlar için
biz onu/kendisini darb/veriyoruz, getiriyoruz
umulur ki onlar tefekkür ederler

"Bu misalleri insanlar düşünsünler diye veriyoruz", diye buyurmaktadır.

Eğer mecazi ifadeler kullanılmasaydı hakikatleri çok dalıa az kimseler anlayabilirdi.
İşte Mi'rac hadisesini de daha çok kimselerin anlayabilmesi için mecazî ifadeler kullanılmıştır, irfan ehli mecazları köprü yapıp onların hakikatlerine kanat açar.

Hz. Rasullullah cfendimizin Mi'racı bir gecede meydana gelen bir oluşum değildir.
Belki Hira dağındaki tefekkürlerinin ve ibadetlerinin ilk günlerinden başlıyarak o geceye kadar süren ortalama **15** senenin neticesidir.

İşle ey salik! Mi'rac etmek isliyorsan nasıl çalışman gerektiğini anlamaya gayret et.

Yukarıda Mi'racın **5** yükseliş hali bildirildi.
Diğer bir ifadeyle;
ilk Mi'rac **ef'a**l aleminde kendini tanıma,

ikinci Mi'rac ef'al aleminden → esma alemine,

üçüncü Mi'rac esma aleminden → sıfat alemine,

dördüncü Mi'rac sıfat aleminden → zat alemine yükseliş,

beşinci Mi'rac ise kişinin **zat** aleminde kendini bulmasıdır.

Mi'rac'ın **bedensel** mi yoksa **ruhen** mi yapıldığı hakkında çok sözler vardır.
Genel yargı hem ruhla hem de bedenle olduğu yolundadır.

Bizim anlayışımıza göre ise, **"Mekkeden Kudüse"** kadar olan yolculuk beden ve ruhla,
oradan ötesi ise sadece ruh ve şuurla yaşandığı istikametindedir.
"Allah-u alem" (hakikatini Allah bilir.)

İleride bu mevzua tekrar temas etmek üzere şimdilik bu kadarla bırakıyoruz.

D Ö R D Ü N C Ü   B Ö L Ü M

<u>İSRA VE Mİ’RAC BAHSİ</u>

<u>İKİNCİ KISIM</u>

euzu billahi mineşşeytanirraciym bismillahirrahmanirrahiym
elhamdülillahi rabbil alemiyn
vessalatü vesselamu ala rasulina muhammedin
ve ala alihi ve eshabihi ecmain...

<u>Birinci kısımda</u>
İsra süresi 1. Ayetinde bahsedilen <u>Mescid-i Haram’dan</u> → <u>Mescid-i Aksaya</u> kadar olan gidişi incelemiştik.

<u>Bu bölümde</u> ise <u>Mescid-i Aksa’dan</u> → <u>göklere çıkışı</u> ve orada oluşan hadiseleri incelemeye inşallah çalışacağız.

Ey irfaniyet ilmine talip olan kişi; bu hadise aynı zamanda senin de Mi’racın’dır. Şu mevzu’u okurken bütün dünya muhabbet-lerini bir tarafa bırakarak tefekkür edersen çok büyük fayda sağlıyacağın muhakkaktır.

Kur’anı Keriymin 53. üncü süresi olan Necm Süresinin ilk 18 Ayelinde göklere çıkış anlatılmaktadır.

﴿١﴾ وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰى ﴿٢﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوٰى
﴿٣﴾ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى ﴿٤﴾ اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْىٌ يُوحٰى
﴿٥﴾ عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوٰى ﴿٦﴾ ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوٰى
﴿٧﴾ وَهُوَ بِالْاُفُقِ الْاَعْلٰى ﴿٨﴾ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلّٰى
﴿٩﴾ فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنٰى ﴿١٠﴾ فَاَوْحٰى اِلٰى عَبْدِهِ مَا اَوْحٰى
﴿١١﴾ مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَاٰى ﴿١٢﴾ اَفَتُمَارُونَهُ عَلٰى مَا يَرٰى
﴿١٣﴾ وَلَقَدْ رَاٰهُ نَزْلَةً اُخْرٰى ﴿١٤﴾ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهٰى

﴿١٥﴾ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَاْوٰىۜ ﴿١٦﴾ اِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشٰىۙ
﴿١٧﴾ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰى ﴿١٨﴾ لَقَدْ رَاٰى مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرٰى

vennecmi iza heva (1) ma dalle sahıbüküm ve ma ğava (2)
ve ma yentıku anil heva (3) in hüve illa vahyün yuha (4)
allemehü şediydü'l kuva (5) zü mirretin festeva (6)
ve hüve bil üfükıl ala (7) sümme dena fetedella (8)
fekane kabe kavseyni ev edna (9) feevha ila abdihî ma evha (10)
ma kezebel fuadü ma rea (11) efetümarunehü ala ma yera (12)
ve lekad reahü nezleten uhra (13) ınde sidretil münteha (14)
ındeha cennetül me'va (15) iz yağşessidrete ma yağşa (16)
ma zağal basarü ve ma tağa (17) lekad rea min ayati rabbihil kübra (18)

(01) ve vakta (hani) ki hevey/battığında/inince necm/yıldıza andolsun

(02) eshab/arkadaşınız dalalet etmedi/yanılmadı ve gavey/sapmadı

(03) ve heva/nefsin isteğinden/havadan nutk etmez/konuşmaz

(04) "**hüve**" illa/ancak, sadece vahyedilen vahiydir

(05) kuva/kuvvetleri olan şedid/pek çetin **allemehü**/onu/kendisine allem etti/öğretti

(06) zü/sahibi mere/akıl/asalet/kuvvet bu halde seviye buldu/düzeldi, doğruldu

(07) ve "**hüve**" ala/yüce ufuk ile

(08) sonra dena/yaklaştı bu halde tedelli etti/eğildi, şarktı, tevazu gösterdi

(09) bu halde kabe kavseyni/iki (2) yay/aralığı, mesafe oldu yahut edna/daha yakın

(10) bu halde **abdihî**/onun/kendisinin abd/kulu değin/üzre evha/vahyettiğini vahyetti

(11) fuad rüyet ettiğini/gördüğünü kezeb/tekzib etmedi/yalanlamadı

(12) rüyet edilen/görülen üzerine/karşı **efetümarunehü**/artık onu/kendisini merey/birbirinizle çekişiyor, tartışıyor musunuz

(13) ve **lekad**/gerçekten/andolsun uhra/diğer, bir daha nuzülde/inişte onu/kendisini rüyet, görmüştü

(14) **sidreti'l münteha**/sedir ağacı münteha/son/nihayeti indi katı/yanı

(15) **ındeha**/onun/kendisinin indi/katı/yanı meva/sığınak/barınak cennetidir

(16) o vakit gaşy/kaplayan, bürüyen sidreyi gaşiy ediyor/bürüyordu

(17) meyletmedi/sapmadı/ayrılmadı basar/basir/göz ve taga/haddi/sınırı, aşmadı,

(18) **lekad**/gerçekten/andolsun **rabbihi**/onun/kendisinin rabbının kübra/en büyük ayat/ayetlerinden rüyet etti/gördü

(Vennecmi iza he-va...........)
Elmalılı Hamdi Yazır'ın "Hak dini Kur'an dili" adlı tefsirinden cilt 7. s. 286
Mealen

01 - İnmekte olan yıldıza and olsun ki.

02 - Arkadaşınız sapmadı ve azmadı.

03 - O hevadan arzularına göre konuşmaz.

04 - O'nun konuşması kendisine vahy edilenden başkası değildir.

05 - O'nu müthiş kuvvetleri olan biri öğretti.

06 - Ki o akıl ve reyinde kuvvetli bir melektir hemen gerçek melek şeklinde doğruldu.

07 - O en yüksek ufukta idi.

08 - Sonra Cebrail ona yaklaştı ve sarktı.

09 - Onunki arasındaki mesafe iki yay kadar yahud daha az kaldı.
10 - Kuluna verdiği vahyi verdi.
11 - Onun gördüğünü kalbi yalanlamadı.
12 – O'nun gördükleri hakkında kendisiyle tartışacak mısınız?
13 - And olsun, o'nu bir kez daha görmüştü.
14 - Sidretül Münteha'nın yanında
15 - Ki Cennet'ül Me'va o'nun yanındadır.
16 – Sidre'yi kaplayan kaplıyordu.
17 - Peygamberin gözü şaşmadı ve sınırı aşmadı.
18 - And olsunki o Rabbinin ayetlerinden en hüyüğünü gördü.

Böylece Mi'rac hadisesiyle ilgili ayetler bitmiş oluyor.

Şimdi burada dikkat çeken bir konu var, mevzua girmeden evvel ona bir göz atalım.

İsra Suresinde Mi'racın hakikatinin başlangıcı 1.inci ayetinde,

yine İsra Suresinden 1.ayet ve Necm Suresinden 18 ayet bu hadiseden bahs ediyor, ikisini topladığımızda **19** oluyor. (1+18=19) bakın acaba bu bir rastlantı mıdır? Rastlantı değil tabii ki!

Şimdi 18 ne idi? 19 ne idi? evvela kısaca bunları bilmemizde yarar var.
(**18**) on sekiz bin alemin ifadesidir.
İşte on dokuzuncusu (**19**) da **"İnsan-ı Kamil"** dir, neden?

Çünkü bütün bu alemleri kendi varlığında idrak ve ihata etmiştir. Kuran-ı Keriym'deki on dokuz (**19**) sayısının bir özellik arz elmesi bu yüzden olmaktadır.

Esasen on sekiz (**18**) bin alemin zuhura getirilişi o bir Tek **"Vahid", "Ahad",** olan **"İnsan-ı Kamil"** in yüzü suyu hörmelinedir.

O'nun için Kuran-ı Keriym'de **19** sayısı **"İnsan-ı Kamil"**in rumuzudur. Fakat ne yazık ki bunun gerçeği genel olarak bilinmemekledir.

(Enbiya Suresi 21/107)
﴿ وَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَم۪ينَ ﴾ ﴿١٠٧﴾
ve ma erselnake illa rahmeten lil alemiyne
ve illa/sadece alemler rahmeti için seni irsal etik/gönderdik
"Seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik." buyruldu.

On dokuz'un (19) harflerini ayırırsak yani 1 ve 9 meydana geliyor, toplarsak (1+9=**10**) oluyor; onunda arasını açarsak (**1** - **0**) bir ve sıfır meydana geliyor.
Burada ki
(**1**) bir, Hakk'ın birliğini, **Ahadiyet** mertebesini,
(**0**) sıfır da onun aynasını yani **bu alemleri** ifade ediyor.

Ahadiyet mcrtebesi;
- kendinde mevcut hakikatleri zuhura çıkarmayı diledi;
- bu alemleri, zuhur mahalleri olarak halk eyledi
- ve kendini onlarda seyr'e haşladı. Böylece alemler, o'nun aynası **"aynısı"** oldular.

Dolayısıyla alemlerin kendilerine has özel birer varlıkları olmadığından (**0**) sıfır

yani **"yok"** hükmünde oldular,

(**1**) in yuvarlanarak (**0**) sıfır'ı meydana getirişi gibi bu alemleri de (**1**) olan **Ahadiyet** mertebesi meydana getirdiğinden hakikatte, (**1**)den başka hiçbir şey yoktur, o da ezelî ve ebedî olan ve her mertebede zuhur eden **Hakk'ın** ta kendisidir.

(**1**) bir gerçek varlık, **"Ahadiyet", "İnsan-ı Kamil",**
(**0**) sıfır ise, **"hiçlik"** ve **"ayna"**dır.

Eğer sıfırın ortasından bir çizgi geçirirsek (**ɵ**);
o zaman bunun bir tarafı **kadim,**
bir tarafı **hadis** olur.
Yani **kadim,** varlığı kendinden ezeli olan,
diğeri ise **hadis** sonradan meydana gelen kadimin gölgesi'dir.

Bu mevzuu daha sonra **"Kaab-ı kavseyn"** ayetinde tekrar ele alacağız.

Böylece 1 ve 18 sayılarının kısaca özetlerini gördükten sonra tekrar gelelim Necm Suresi'nin baş tarafına,

(Necm Suresi 53/1)
وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰى ﴿١﴾
"vennecmi iza heva" (1)
(01) ve vakta (hani) ki hevey/battığında/inince necm/yıldıza andolsun
"İnmekte olan yıldıza and olsun ki"

"necm" yıldız demektir.
"iza heva" yukarıda belirtilen mana da **"inmekte olan yıldıza and olsun"** şeklindedir.
Buradaki **"heva"** kelimesine alimler bir çok değişik manalar vermişlerdir ve pek çok izahlarda bulunmuşlardır.

Biz bu **"heva"** kelimesini bir satır aşağıda geçen
(Necm Suresi 53/3)
وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰىۜ ﴿٣﴾
ve ma yentıku anil heva (3)
(03) ve heva/nefsin isteğinden/havadan nutk etmez/konuşmaz
03 - O hevadan arzularına göre konuşmaz.

yani **"o kendi nefsi "heva"sından konuşmaz"** şeklinde ifadesini bulduğu şekliyle düşünmek istiyoruz.

Bu ayette **"heva"** kelimesi Hz. Peygamberin kendi varlığından, **nefs-i hevasından** konuşmadığı şeklinde ifadesini bulduğundan, **havaiyat** olarak da düşünmeyi uygun görüyoruz.

Her mertebede değişik manalar ifade eden Kur'an ayetlerim sadece bir mana ile ifadelendirsek çok büyük haksızlık etmiş oluruz hadis-i şeriflerde Kur'an ayetlerinin bir çok manaları olduğu açık olarak ifade edilmiştir.

Şimdi biz burada Hak yolunun yolcuları, salikler yönünden baktığımızda, verilmesi gereken mana şöyle oluşmaktadır.

(Necm Suresi 53/1)
وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰىۜ ﴿٣﴾
"vennecmi iza heva" (1)
(01) ve vakta (hani) ki hevey/battığında/inince necm/yıldıza andolsun
yani
"yıldızın heva olduğu zamana and olsun ki"

Kur'an ayetlerini mutlak surette iki yönlü,
yani **afaki** ve **enfüsî** olarak biri genel manada, diğeri de kendi içimizdeki yaşam şekliyle anlamak zorundayız.

Çünkü Kur'an-ı Keriym'in bütün insanlara genel hitabı olduğu gibi;
bir de tek, tek, birey birey her birerlerimize **"nüzulü"** inişi vardır.

O yüce kitaptan ne kadar ayet-i kerimeyi idrak etmişsek bizim özel Kur'an'ımız o kadar oluşmuş olur.
İşte bu dünyadaki en büyük kazancımız kendi Kur'an'ımızı mümkün olduğu kadar geniş manalı oluşturmak olacaktır.

"Necm" yıldıza **afakî** manada, batmakta veya doğmakta olan yıldıza diye ifade edilmişse de;
biz burada **enfüsî** manası itibariyle şahsımızda yaşanması gerektiği şekliyle baktığımızdan, bu yıldızın her birerlerimizde mevcud olan ve baş tacı etrneye çalıştığımız **nefs yıldızı** olduğunu idrak etmemiz zor olmayacaktır.

Meseleye bu yönüyle baktığımızda meydana gelen ifade "**batmakta olan nefsi heva yıldızına and olsun ki"** şeklinde oluşmakladır.
Burada dışarıdaki yıldızları araştırmak yerine hemen yakınımızdaki kendi nefs yıldızını tanımaya çalışmak daha gerçekçi olacaktır.

Böyle değerlendirdiğimiz zaman, bizde varlığını var **"zanettiğimiz",** aslında **"heva"** olan
yani **"bizim hevamızdan kaynaklanan o benlik yıldızının söndüğü zamana and olsun ki"** diye buyuruyor, Cenab-ı Hakk..

Bizim beşeriyetimizden kaynaklanan **"hevayı hevesimiz"** nedeniyle kendimizi bir yıldız gibi gördüğümüzden bunun sönüşüne de ayette **"inmekte olun, yok olan yıldıza yemin olsun,"** şeklinde ifade edilmiş bulunuyor...

Böylece Cenab-ı Hak bizlere o kadar güzel bir misal getiriyor, ki bahs edilen mana oluşmazsa **"Kuds-ü şerif"**'ten gök yüzüne uruc, **"Ahadiyet"** mertebesine yükselme mümkün olamıyor.

Senin benlik **"nefs"** yıldızın sende olduğu sürece gök yüzüne uruc etmen ne

yazık ki mümkün olamıyacaktır.

Bu hakikati iyi anlamaya çalışalım.

"Senin benliğin sende oldukça, ibadet bile etsen Gönül Ka'ben meyhaneye döner" diyen zat ne güzel söylemiştir.

Senin heva yıldızın sende yandığı, parladığı, seni o aydınlattığı sürece Hakikat-i İlahiyyeye ve Hakkani nurlanmaya yolun yoktur.

O halde seni aydınlattığını zannettiğin küçücük heva yıldızını söndürüp, terk edip, **Hakikat-i Muhammed-i** kameri ve ilahiyat güneşi ile aydınlanmaya çalışmak lehine olur.

(Necm Suresi 53/2)

مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوٰىۚ ﴿٢﴾

ma dalle sahıbüküm ve ma ğava (2)

(02) eshab/arkadaşınız dalalet etmedi/yanılmadı ve gavey/sapmadı

"Arkadaşınız sapmadı ve azmadı."

"ma dalle sahıbüküm"

"sizin sahibiniz delalette değildir," yani onda **"Mudil"** isminin tesiri yoklur ancak onda **"Mudil"**in karşıtı olan **"Hadi"** isminin tesiri vardır.

"ve ma gava"

"onda azgınlık da, haddi aşma da yoktur."

Bu azgınlığı meydana getiren şeyler;

"Aziz" "Cebbar", "Mütekebbir" isimlerinin zuhurlarıdır.

Aziziyyet, Cebbariyet, Mütekebbiriyyet onda meydana gelmez.

Ancak adaleti temin gayesiyle yeri geldiğinde bunları karşı tarafın menfeatı için kullanır, onlarla tasarruf eder, fakat onların tesiri altında kalmaz.

(Necm Suresi 53/3)

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰىۜ ﴿٣﴾

ve ma yentıku anil heva (3)

(03) ve heva/nefsin isteğinden/havadan nutk etmez/konuşmaz

"O "heva"dan arzularına göre konuşmaz"

O bir şeyler anlatıyorken kendi hevasından nutk etmez, kendi nefsinden kelam söylemez.

Burada yine **heva** kelimesi geldi **"hevayı heves"** olarak değerlendirildi, yukarıda aynı kelimeyi biz de **heva** olarak kullandık.

Kendi heva yıldızının sönmesi ile ancak Hz. Rasulullahın hakikatini anlayacak duruma gelmesi mümkün olabilebilmektedir.

Hz. Rasulullah'ın hakikatini **kamer** yani ay, ayın ondördü **bedr** olarak düşünürsek

senin yıldızın sende olduğu sürece ona bakmazsın;

yıldızından aydınlandığını zannedersin, ama sana yıldız gibi görünen hevanı ortadan çıkarınca karşında kalacak olan **"bedr-i münir"** nurlu **kamer/ay** olur. O da Hz. Rasulullah'ın nuraniyyetidir.

O zaman oradan feyz almaya başlarsın ve anlarsın, ki

"**ve ma yentıku anil heva**"

"o hevasından konuşmuyor"

neden konuşmuyor?

Sen o halin ile **"heva"**nı attıktan, ondan kurtulduktan sonra,

o ki **"levlake levlak lema haektül eflak"**

yani **"eğer sen olmasaydın olmasaydın bu alemleri halk etmezdim"** Hadis-i Kudi'sinin muhatabı olan **"ilahi zuhur"** mahalli Hz. Muhammed S.A.V. efendimiz kendi heva'sından konuşur mu?

İstese de konuşamaz çünkü kendisinde **"Mudil"** ismi bulunmadığından onun meydana getireceği **heva**'nın da olması mümkün değildir. Dolayısıyla o hevasından konuşmaz.

Peki öyle ise nasıl konuşur?

(Necm Suresi 53/4)

إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾

in hüve illa vahyün yuha (4)

(04) "hüve" illa/ancak, sadece vahyedilen vahiydir

"O'nun konuşması kendisine vahy edilenden başkası değildir."

Kendi heva yıldızının sönmesi ile ancak Hz. Rasulullah'ın hakikatini anlayacak duruma ermesi mümkün, neden?

Çünkü Hz. Rasulullah'ın hakikatini **kamer** olarak düşünürsek, ayın on dördü **bedir** gibi düşünürsek,

senin yıldızın sende olduğu sürece ona bakmazsın;

yıldızından aydınlandığın sürece de ondan aydınlanmazsın.

Fakat yıldızın olan **hevanı** ortadan kaldırdıktan sonra, o zaman karşında kalacak olan **bedir/ay**'dır, dolayısıyla o da Hz. Rasulullah nuraniyetidir, o zaman oradan feyz almaya başlarsın ve anlarsın, ki

(Necm Suresi 53/3)

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰىۜ ﴿٣﴾

ve ma yentıku anil heva (3)

(03) ve heva/nefsin isteğinden/havadan nutk etmez/konuşmaz

"O "heva"sından arzularına göre konuşmuyor"

neden konuşmuyor?

Sen o halin ile hevanı attıktan ve kurtulduktan sonra, o Hazret kurtulmamış mıdır?....

Bundan sonra artık onun için **nefsinden konuşuyor** diye bir şey düşünmek

mümkün müdür..?

Daha başlarda olan bir kimse belirli çalışmalarla heva yıldızını ortadan kaldırdıktan sonra

Hz. Rasulullahı Aleyhisselatü vesselam efendimiz, ki **alemlerin güneşi** olduğu halde kendisinde heva yıldızının tesiri olması mümkün değildir.

Bunu anlayabilmek kendi yıldızının sönmesine bağlıdır. Senin yıldızın sende parladığı sürece dışarıya bakıp gerçekçi bir değerlendirme yapamazsın.

Peki kendi hevasından konuşmadığına göre nasıl konuşuyormuş?

O zaman işte

(Necm Suresi 53/4)

إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾

in hüve illa vahyün yuha (4)

(04) "hüve" illa/ancak, sadece vahyedilen vahiydir

"ancak vahy ile konuşuyor."

Kendi hevasından, yıldızından konuşmuyor, **"hakikat-i ilahi**"den, **"ilahi nur**"dan konuşuyor.

O'nun yıldızı, hevası yok olduğuna göre orada var olan **güneş** olmuş oluyor.

Görüntüde **ay** olmuş oluyor ama ay da ışığını **güneşten** aldığına göre orada var olan güneşin ta kendisi olmuş oluyor.

Nasıl ki ay'ın aydınlığı güneşten geliyorsa, o da hevasından konuşmaz,

(Necm Suresi 53/4)

إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾

in hüve illa vahyün yuha (4)

(04) "hüve" illa/ancak, sadece vahyedilen vahiydir

"ancak vahy ile konuşuyor,." demesi Allah'ın kelamı kendisinden aksedip zuhura çıkıyor.

Kelam, Hakk'ın kelamıdır. Nasıl ki kamerdeki ışık; güneşin aydınlığı, ışığı ise ondaki kelam da Hakk'ın kelamıdır.

(Necm Suresi 53/5)

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ﴿٥﴾

allemehü şediydü'l kuva (5)

(05) kuva/kuvvetleri olan şedid/pek çetin allemehü/onu/kendisine allem etti/öğretti

"O'nu müthiş kuvvetleri olan biri öğretti".

Mi'rac ile ilgili ayetlere ve bütün ayetlerin zahirine baktığımız zaman zahir ehline hilab edecek çok güzel bir tertip görüyoruz.

Ayetlerin batınına baktığımız zaman da balın ehli arifler için en geniş ve en derin bir tertipte olduğunu müşahede ediyoruz.

İşte Kur'an-ı Keriyin'in zahirini olduğu gibi ayrıca batınını da anlayabilmek için, kişinin mana alemindeki irfaaniyeti ne kadarsa bunun derinliğine ve genişliğine o derece ulaşması ancak mümkündür.

Eğer şu meselelerin özüne nüfuz etmemişse bir kimse bunun derinliğine inmesi mümkün değildir.

Sadece kendi hayalinde, kendi yıldızının aydınlattığı ve kendi yıldızının anlayabildiği kadar Mi'rac hadisesini anlamış olabilir ama bu hali gerçeği ile yaşanması mümkün olmaz.

İşte bu oluşumları anlayıp da yaşamak için bu ayetlerin hakikatlerine nüfuz elmemiz gerekmektedir.

Mi'rac olayının tamamen yaşanması, bizlerin bu ayetlerin hakikatlerine nüfuz etmemiz gerekmektedir.

Mi'r'ac olayının tamamen yaşanması bizler için mümkün olmayacağı tabiidir. Çünkü o Hz. Rasulallah'ın müstesna bir yaşantısıdır.

Ancak bizlerde onun ümmeti olduğumuzdan; ve onun arkasından, onun izlerini takip ederek onun açtığı yoldan gittiğimizden, her halde bizler de biraz bir şeyler anlamamız gerekmektedir.

Önümüzde balta girmemiş bir orman olsun. Eğer buradan daha evvel bir geçen olmamışsa, bir iz de bırakılmış olmadığından o ormanda kayboluruz, fakat daha evvel bir kimse o ormandan geçerken yollarda iz bırakmış ise, biz de o izleri takip ederek tehlikesizce o ormanı aşabiliriz.

İşte mana aleminin sonsuziğuna giden Hz. Rasulullahın özelliklerim Cenab-ı Hak bizlere bu ayet-i kerimelerle, bize açtığı yoldan anlatıyor ve bu yoldan siz de gelebildiğiniz kadar korkmadan Mi'racınıza gelin buyuruyor.

Daha yukarıda hakikati belirtilen (Necm Suresi 53/2)

مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوٰىۚ ﴿٢﴾

ma dalle sahıbüküm ve ma ğava (2)

(02) eshab/arkadaşınız dalalet etmedi/yanılmadı ve gavey/sapmadı

"Sizin sahibiniz sapmadı, dalalette değildir ve azmadı," ifadesiyle onun arkasından tereddütsüzce gidilebileceği açık olarak ifade edilmektedir.

(Necm Suresi 53/5)

عَلَّمَهُ شَدٖيدُ الْقُوٰىۙ ﴿٥﴾

allemehü şediydü'l kuva (5)

(05) kuva/kuvvetleri olan şedid/pek çetin allemehü/onu/kendisine allem etti/öğretti

"O'nu müthiş kuvvetleri olan biri öğretti".

Kur'an-ı Keriymde, Cebrail (as) şiddetli kuvvetini gösterdiği bir çok hadiseler belirtilmiştir, yeri olmadığı için ayrıntılarına girmiyoruz.

Ancak, sende Mertebe-i Cibrili idrak edersen, sende de bir çok manevî idrak güçlerinin ortaya çıktığım anlarsın.

(Necm Suresi 53/6)

ذُو مِرَّةٍۜ فَاسْتَوٰىۙ ﴿٦﴾

zü mirretin festeva (6)

(06) zü/sahibi mere/akıl/asalet/kuvvet bu halde seviye buldu/düzeldi, doğruldu

"Ki o akıl ve reyinde kuvvetli bir melektir, hemen gerçek melek şeklinde doğruldu"

Müfessirler belirtilen ayetlere değişik mertebelerden az farklı ifadelerle mana vermişlerdir.

<u>Ayete lügat manası ile baktığımızda;</u>
"zü" <u>sahip</u>
"mirre" <u>kuvvet, Akıl, Sağlamlık</u>

"zü mirre" <u>"Halk, Hasen, Güzellik"</u> yahud; "<u>Bedi-i eserler,"</u> anlamında,
"istiva" <u>Müsavi oluş, itidal, istikamet</u> v.s. anlamında belirtilmiştir.

"istiva"nın başındaki **"fe"** de, <u>hemen bir oluşu</u> ifade etmektedir.

Yukarıda ayete mealen verilen manadan da yola çıkarak, **meleğin** sadece bir **kuvvet** olduğunu düşünürsek bu kuvvetin de yanlızca Hakk'a ait olduğunu, onda var olan güçlerin aslında Hakk'ın güçleri olduğunu;
o mertebede esma zuhurunda bulunduğunu ve o geceye mahsus olarak **"festeva"** ifadesiyle **"hemen doğruldu"** yani zat tecellisine başladığını düşünebiliriz.

Başka bir ifade ile **Cebrail** perdesi altında, <u>zat tecellisine</u> başlanmıştır diyebiliriz.

Nasılki Musa (as)'a <u>ağaçtan ateş</u> şeklinde **zat** tecellisinde bulunmuş idi.
(Ta-Ha Suresi 20/11-12)

﴿١١﴾ فَلَمَّٓا اَتٰيهَا نُودِىَ يَا مُوسٰى
﴿١٢﴾ اِنّ۪ٓى اَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَۚ
اِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًىۜ

"felemma etaha nudiye ya musa" (11)
"inniy ene rabbüke fahla' na'leyke
inneke bi'l vadi'l mukaddesi tuven" (12)
(11) artık ne zaman (vakta) ki etaha/ona/kendisine geldiğinde
Ya Musa (diye) nida edildi/çağırıldı
inniy/muhakkak ben ene/benim senin rabbinim
artık ihla et/çıkar senin na'l/ayakkabı, nalınlarını
(12) inneke/muhakkak sen mukaddes vadi ile Tuva

11. Vaktaki, ateşin yanına geldi. Ya Musa!. Diye nida olundu

12. Şüphe yok benim, ben senin Rabbinim. İmdi pabuçlarını çıkar. Muhakkak ki, sen mübarek bir vâdide, Tuvadasın

Allah c.c zatiyle her yerde mevcuttur, fakat tecelli ve mertebelere riayet şarttır.

(Necm Suresi 53/7)

وَهُوَ بِالْاُفُقِ الْاَعْلٰىۜ ﴿٧﴾

ve hüve bil üfükıl ala (7)

(07) ve "hüve" ala/yüce ufuk ile

"O en yüce en yüksek ufukta idi" yani Mertebe-i Cibrilden en yüce ufukta zuhurda idi. Ufuk, gözün görebildiği en geniş saha, mana aleminin sonsuzluğu, Rasulullah'ın ihata utkunun genişliğidir.

(Necm Suresi 53/8)

ثُمَّ دَنَا فَتَدَلّٰىۙ ﴿٨﴾

sümme dena fetedella (8)

(08) sonra dena/yaklaştı bu halde tedelli etti/eğildi, şarktı, tevazu gösterdi

"Sonra (Cebrail Hz.. Peygambere) yaklaştı ve sarktı".

Yani Cebraillik mertebesinden yaklaştı, yaklaştı ve sarktı, Tenezül etti,

Zati yaşantı ilmini zuhura çıkardı,

İşte o zaman **uluhiyyet** ile **ahadiyyet** mertebesi bir birine o kadar yaklaştı ki:

(Necm Suresi 53/9)

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنٰىۚ ﴿٩﴾

fekane kabe kavseyni ev edna (9)

(09) bu halde kabe kavseyni/iki (2) yay/aralığı, mesafe oldu yahut edna/daha yakın

"Onunki arasındaki mesafe iki yay kadar yahud daha az kaldı".

Yani **kavs'in**

bir tarafı **abdiyyet** mertebesi

bir tarafı **uluhiyyet** merlehesidir.

İşte bu iki **"kavs"**i yani iki mertebeyi

"kaab"ın'dan, "tutma yerinden" tutup kendi varlığında ilk defa cem eden yüce insan Hz Rasulüllahtır.

Bu iki mertebe bir birine o kadar yakın oldu ki nerde ise birleşeceklerdi, fakat özellikleri itibariyle iki mertebenin de hakkının korunması lazım gelmektedir.

İşte burada ifade edildiği gibi bu alemin dışı/zahiri **halk,** içi/batını ise, **Hakk'tır** ve bir birine o kadar yakındır.

İkinci bölümün baş tarafında (19) rakamını (1+9) toplarsak (**10**) on eder.

On rakamını (10) (1 ve 0) ayırırsak, elde bir tane (1) ve bir de (0) kalır demiştik.

İşte o sıfırın (0) ortasından bir hat çekersek (ɵ) iki kavs yani kavseyni olur.

(**1**), **"ahadiyet"** mertebesidir. Ahadiyet mertebesinin zuhuru da **"uluhiyyet"** ve **"abdiyyet"** ile kemale ermiştir ve **bu iki kavs** bir birinden ayrı şeyler değildir.

Mevzuları irfaniyet ile incelediğimiz zaman nasıl derinliği olan bilgiler ortaya çıkmaktadır. Bunun için de başta belirtilen **nefs yıldızının** sönmesi gerekmekledir.

İleride tekrar bu mevzulara dönmek üzere bu kadarla bırakıp Mir'acımıza devam edelim.

(Necm Suresi 53/10)
فَاَوْحٰى اِلٰى عَبْدِهٖ مَٓا اَوْحٰىۜ ﴿١٠﴾

feevha ila abdihî ma evha (10)

(10) bu halde abdihî/onun/kendisinin abd/kulu değin/üzre evha/vahyettiğini vahyetti

"kuluna verdiği vahy-i verdi".

İşte böyle olduğu içindir ki abdine vahy etti, yani Hz. Rasulüllaha valıyetti.

O vahy ettiği şeyler ne idi oraya tekrar döneceğiz.

O **kaab-ı kavseyn**'de ki olan hadise Cebrail (as)ın yaklaşması, sarkması değil; Cebrail (as). görüntüsünde Hz. Allah (c.c)nün zatî zuhurunun meydana gelip **"Hakikat-i Muhammed-i"** ile ünsiyet kurmasıdır,

ve bu hadise Hz. Rasullullah'da öyle bir oluşum meydana getirdi, ki

(Necm Suresi 53/11)
مَا كَذَبَ الْفُؤٰادُ مَا رَاٰى ﴿١١﴾

ma kezebel fuadü ma rea (11)

(11) fuad rüyet ettiğini/gördüğünü kezeb/tekzib etmedi/yalanlamadı

"O'nun gördüğünü kalbi yalanlamadı."

O akşam Hz. Rasullullah öyle şeyler gördü ki kalbi onları yalanlamadı.

Ayet-i kerime ne kadar açık ve ne kadar güzel bir müşahede halini ifade etmekte, burada dikkat çeken bir özellikte görüşün sadece göz ile olmayıp değişik yollarla da olabildiğidir. Gözden değil **"görme"** den bahs edilmektedir. Bu mevzua da tekrar döneceğiz.

(Necm Suresi 53/12)
اَفَتُمَارُونَهُ عَلٰى مَا يَرٰى ﴿١٢﴾

efetümarunehü ala ma yera (12)

(12) rüyet edilen/görülen üzerine/karşı efetümarunehü/artık onu/kendisini merey/birbirinizle çekişiyor, tartışıyor musunuz

"O'nun gördükleri hakkında kendisiyle tartışacak mısınız?

Bu ayeti kerime, daha sonra Mi'rac hadisesi hakkında inkarcılara bir cevap niteliği taşımaktadır.

Vukuunda şahid olmadığı bir hadiseyi, kişinin inkar etmesi elbetteki mümkün değildir.

İki kişi düşünelim, denize gidiyorlar, biri sadece ayaklarını suya sokuyor, diğeri ise derinlere dalarak oranın güzelliklerim görüyor, inci mercan çıkartıyor, dönüşte de anlatıyor. Diğerinin bunları inkar edip onunki çekişmesi her halde makul bir şey olmasa gerektir.

(Necm Suresi 53/13)
وَلَقَدْ رَاٰهُ نَزْلَةً اُخْرٰىۙ ﴿١٣﴾

ve lekad reahü nezleten uhra (13)

(13) ve lekad/gerçekten/andolsun uhra/diğer, bir daha nuzülde/inişte onu/kendisini rüyet, görmüştü

"And olsun o'nu bir inişte daha görmüştü"

nerede?

(Necm Suresi 53/14)

عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهٰى ﴿١٤﴾

ınde sidretil münteha (14)

(14) sidreti'l münteha/sedir ağacı münteha/son/nihayeti indi katı/yanı

"Sidretül-münteha'nın yanında". *(4)

(Necm Suresi 53/15)

عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَاْوٰىؕ ﴿١٥﴾

ındeha cennetül me'va (15)

(15) ındeha/onun/kendisinin indi/katı/yanı meva/sığınak/barınak cennetidir

"Cennet'ül Me'va onun yanındadır".

(Necm Suresi 53/16)

اِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشٰىۙ ﴿١٦﴾

iz yağşessidrete ma yağşa (16)

(16) o vakit gaşy/kaplayan, bürüyen sidreyi gaşiy ediyor/bürüyordu

"Sidreyi kaplayan kaplıyordu"

(o sidre-yi nasıl gaşy etmek/kaplamak lazımsa öyle gaşy ediyordu)

Şimdi burada biraz düşünmemiz gerekiyor.
Biraz evvelki ayette, **cebrailden** bahs ediyor,
fakat sidreyi gaşy etmesi de **Cenab-ı Hak'tan** bahs ediyor.

***(4) Sidre-ül münteha;** Mahlukat ilminin ve amelinin kendisinde nihayet hulup, kevn alemini hudutlandıran bir işaret. Yedinci kat gökte olduğu rivayet edilen ve peygamherimiz (as)ın Mir'ac gecesi gördüğü uğradığı bir makam.

Sidre ağacı Arabistan kirazı denen bir ağaç. (Yeni lügat sayfa 631)

Bu mevzuların bir biriyle uyum sağlaması gerekmektedir. Demek ki orada gördüğü tekrar Cebrail (as)'in varlığında Hakk'ın varlığından başka bir şeyin olmadığını idrak etmesidir ve Cebrail (as)in varlığında o sidreyi Hakk'ın gaşyetmesi (kaplaması)dır.

(Necm Suresi 53/17)

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰى ﴿١٧﴾

ma zağal basarü ve ma tağa (17)

(17) meyletmedi/sapmadı/ayrılmadı basar/basir/göz ve taga/haddi/sınırı, aşmadı,

"Peygamberin gözü şaşmadı ve sınırı aşmadı"

Yani o gece gördüğü olağan üstü hadiseler karşısında şaşırmadı ve bunları anlatırken belirli bir sistem içersinde izah edip, sınırı aşmadı,

(Necm Suresi 53/18)

لَقَدْ رَاٰى مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرٰى ﴿١٨﴾

lekad rea min ayati rabbihil kübra (18)

(18) lekad/gerçekten/andolsun rabbihi/onun/kendisinin rabbının kübra/en büyük ayat/ayetlerinden rüyet etti/gördü

"And olsun ki o Rabbinin ayetlerinden en büyüğünü gördü."

Görüş! Mir'ac gecesinin en mühim oluşumlarından birincisi, Cenab-ı Hakk'ı görüş ve müşahede hususudur.

Bu babda, mevzu ile ilgili tefsir ve kitaplarda değişik yönleriyle çok geniş tafsilat vardır. Ancak izahı uzun sürer, araştırıcılar oralara da müraacat edebilir.

Yukarıda sıralanan ayetlerin **yedisinde** görüşlerden bahsedilmektedir.

- Acaba, bu görüşlerle ne kasdedilmekledir.?
- O gece gerçekten Hz. Rasulullah Rabbini mi, yoksa ayetlerini mi görmüştür?
- Ve bu ayet (işaret) diye belirtilen şeyler nelerdi?

Hz. Rasulüllah Mir'ac gecesi açık olarak **"ben Rabbi'mi gördüm,"** demiyor ve bunu da aslında zahir olarak söylememesi gerekiyordu.

Açık olarak eğer **"ben Rabbi'mi gördüm"** demiş olsaydı o zaman ümmetleri ve bizler de "O'nun gördüğü gibi" zannederek, kendi hayalimizde şekillendirdiğimiz bir Rabb düşünerek O'nu aramaya başlayacaktık.

Bu da putperestlik ve hayal perestlikten başka bir şey olmayacaktı.

Bu yolu kapatmak için kendisi açık olarak **"Rabbi'mi gördüm"** dememiştir.

Nitekim Mertebe-i İseviyetin iyi bilinememesi neticesinde o zümre içinde çok büyük yanlışlıklar ortaya çıkmış, Allah c.c ve İsa (as) **"baba oğul"** teması içersinde aslından tamamen uzaklaştırılıp "madde baba-oğul" anlayışına indirilmiştir.

Hadiseyi daha geniş manada incelcrsek ayetlerin içersindeki ifadelerde bildirildiği üzere, gerek insanlığın genel seyri içersinde Hz. Rasulullah'ın Rabb'ını görmemiş olması mümkün değildir.

Ancak bu görüş, hangi biçimde olmuştur, bunu çok iyi anlamamız gerekmektedir.

Hz. Rasulüllah'ın zuhurundan gaye, Rabb'ını görüp idrak etmek ve ehli olanlara da idrak ettirmek içindir.

İnsan oğlunun bu dünya da ulaşabileceği en üst derece, en son menzil Mi'ractır. O da böylece yapılmış oldu.

(Necm Suresi 53/18)

لَقَدْ رَاٰى مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرٰى ﴿١٨﴾

lekad rea min ayati rabbihil kübra (18)

(18) lekad/gerçekten/andolsun rabbihi/onun/kendisinin rabbının kübra/en büyük ayat/ayetlerinden rüyet etti/gördü

"And olsun ki o Rabbinin ayetlerinden en büyüğünü gördü."

Burada **büyük ayetten** maksat, **ayet** (işaret) demek olduğuna göre, Cenab-ı Hakk'ın varlığını gördüğünü ayetle yani **"işaret"** ile bildirmek demektir.

Büyük ayet nedir?
Kendi varlığının hakikatinin Hakk'ın hakikati olduğunu o akşam en geniş manada anlamasıdır, ki bundan büyük ayet yoktur.

Hz. Rasulüllah Rabbini daha evvelce **"Ef'al"** ve **"Esma"** Mertebeleri itibariyle müşahede etmişken Mi'rac gecesinden **"sıfat"** ve **"zat"** mertclıeleri itibariyle de müşahede ve idrak etmiştir.

İşte bu oluşum Cebrail (as)ın
(Alak Suresi 96/1) اقْرَأْ **"İkra"** **"Oku"** emri ile geldiği gün haşlamış ve Mi'rac gecesinde de kemalini bulmuştur.
Hz. Rasulullah'ın **Hira** dağında başlayan **seyr-i süluku** Mi'rac gecesinde kemalini buldu, ve **"İnsan-ı Kamil"** mertebesi ile tahakkuk etti.

Ancak bundan sonraki yaşantısında gerek ilahî olgunun kadr ü kıymetini bilmesi ve bildirmesi bakımından ve gerekse bu oluşumu idrak etmesi için bir **Kadir** gecesi düzenlendi, inşallah gelecek bölümde onu da ayrıca inceleyeceğiz.

O gece görülen **"büyük ayet"** yani **"ayet-el kübra"** başka bir yönden incelendiğinde;
evvelce bahsini ettiğimiz **nefs yıldızının** sönmesi neticesinde oluşan kemalat ile meseleye bakıp çözmeye çalışmak gerektiğini anlarız.

O kadar kısa bir süre içersinde bu oluşumları yaşayabilmek son derece önemli bir olaydır.
Adem (as) başlayan insanlığın bütün ömrü bir birine eklense ve hepsi bir kişiye verilse bile yine de oralara gidilip geri dönülmesi imkansızdır.
Fakat Hz. Rasulullah geri döndüğünde henüz daha yatağının bile soğumamış olduğu belirtilmekledir.

Bu nasıl bir seyr'dir?...
Mevzu ile ilgili kitaplarda bu akıl dışı bir iştir, akıl ile izah edilemez denmektedir.
Doğrudur, Akl-ı Cüz bu işi idrak edemez. Ancak **Akl-ı Kül** ile mesele izah edilebilir.

"Büyük ayet" Hz. Rasullüllah kendisinden mevcud olan **"Hakikat-i Muhammedi"**yeyi en geniş şekliyle o akşam idrak etmiş olmasıdır.

Şimdi bunu şöyle düşünelim:
Bir tohum bir çekirdek var; o tohumun, çekirdeğin içinde kökler, gövde, dallar, yapraklar, çiçekler, meyveler, nihayet aynı çekirdek de var.
Bu nasıl bir hilkat şaheseridir.? iyi düşünelim!

İşte Hz. Rasulüllah'ın yer yüzündeki hali, o çekirdek gibidir. Ayrıca her birerlerimizin de hali budur, ancak Hz. Rasulüllah'ın hali en kemalli olandır.

Şimdi, akl-ı selim ile şöyle bir düşünelim:
O gece içersinde çekirdek açıldı; kök gövde dallar yapraklar çiçekler meyveler ve

içinde tekrar çekirdekler meydana geldi.

Yani, o çekirdek bütün safahatını çok kısa bir süre içersinde hep birlikte zuhura getirdi ve bunu idrak etti.

Bu çekirdek, **“Hakikat-i Muhammed-i”** idi.

Zuhura gelip müşahede eden yönü ise dünyada ki ismi ile **“Hz. Muhammed”** idi

ve bu bize **“Sidre-i Münteha”**da **“sidre”** ağacı olarak bildirildi.

Allah-u alem (daha iyisini Allah bilir.)

Mi’racın diğer bir yönü olan **“tenzih”**in izahı; Hz. Rasulüllah’ın göklere seyahat ettiği şeklindedir.

Bu hadisenin her mertebede; o mertebenin yaşamı içersinde izahı vardır. Mühim olanı zat mertebesi itibariyle idrak etmektir.

Çoğunluğun görüşü **fiziksel** olarak Mescid-i Haram’dan → Mescid-i Aksa’ya gidildiği,

daha sonrasının da **mana** aleminde cereyan ettiği şeklindedir.

Özetlersek, **iki** yönlü bir **Mi’rac** olgusu düşünebiliriz,

Birincisi **zahir ehli** için birinin bir yerlere gittiği şeklindedir.

İkinicisi **batın ehli** yani **arifler** için her hangi bir yere gidilmeyip bütün bu olgunun kendi varlığı içersinde oluşumu hadisesidir.

Ancak irfan ehli bu oluşumların iki yönünü de kabul etmektedir.

Hem gidilen bir mahal vardır ve hemde oluşan bir hal vardır.

Gonca halinde bir **gül** düşünelim;

Mi’rac; bu goncanın çok kısa bir süre içersinde açılıp koku vermesi gibidir.

Bu oluşum iç bünyenin genişlemesi’dir ve ehli bilir.

Gül alemlere benzetilirse açılım daha iyi idrak edilir.

Bir hadis-i Küdsîde

“ben yerlere göklere sığmam mü’min kulumun kalbine sığarım” ifadesi bu babta çok manidar izah taşımaktadır.

Ana hatlarıyla bu mevzua baktıktan sonra, tekrar incelemeye çalışalım.

İinsanlığın ezeli arzusu olan Cenab-ı Hakk-ı yer yüzünde iken görmek mümkün müdür?.... Yoksa değilmidir?

Bunu daha iyi anlayabilmek için biraz geriye dönüp

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنٰىۚ ﴿٩﴾

fekane kâbe kavseyni ev edna (9)

(09) bu halde kabe kavseyni/iki (2) yay/aralığı, mesafe oldu yahut edna/daha yakın

“0nunla arasındaki mesafe iki yay kadar yahud dalla az kaldı” bölümüne tekrar kısaca bakalım.

Mi’rac hadisesinin başından sonuna kadar Cebrail (as)ı Hz. Rasullullah’ın yanında yer almaktadır.
Cibril, insanda saf aklın timsalidir, genelde ise, **“akl-ı küll”**ün timsali ve yoğunlaşmış ifadesidir.

“İslam, İman, İhsan İkan”, kitabımıza konu ettiğimiz Cibril hadisinin **“İhsan”** bahsinde; dünyada iken Hakk-ı görmenin kapısı aralanmaktadır. Tafsilat isteyenler orayada bakabilirler.

Hz. Rasulüllah kendi cephesinden Hz. Cebrail’i iki **(2)** defa gerçek hüviyeti ile gördüğünü bizlere ulaşan haberlerden bilmekteyiz.
Bu tarz görüntü hiç bir insan ve peygamberlere nasib olmamıştır.

Birinci aslî görüntü **“hira”** dağında ilk ayet geldiği,
ikinci aslî görüntü ise **“sidre-i munteha”** da Mi’rac gecesi vuku bulmuştur.

Daha evvelce de kısaca bahsettiğimiz ilgili ayetlerde Cebrail (as)’ın şahsında ilahi hakikatlerin zuhuru yani **Cenab-ı Hakk’ın zati zuhuru** idi.
Bu oluşum **hak cephesinden** bakılınca böyle idi,

fakat **Hz. Rasullüllah’ın** cephesinde ise, **“Hakikat-i Muhammedi”**nin kemali ortaya çıkmış idi, aynı zamanda.
İşle bu da **“Kaab-ı Kavseyn”**dir.

Hz. Rasulüllah o rnertebeye peygamber olarak kendine has varlığı ile ulaştı, orada en geniş şekliyle kendindeki **“Hakikat-i Muhammed-i”** tarafını idrak etti.

Bir taraftan kendindeki **“Hakikat-i Muhammedi”,**
diğer taraftan Cebrail (as)ın varlığında **“Hakikat-i İlahiyye”,**
işte orada bir **kavsin** bir tarafı, diğeri öbür tarafı oldu.

Ve **“kaab”** tutanda **Ahadiyet** mertebesi oldu.

Mertebe-i Ahadiyet, **Uluhiyet** ve **Abdiyet** merlebelerini elinde tutmaktadır.

“Ev edna” hatta daha da yakın olduğu belirtiliyor, ama **“birleşti”** demiyor.
Eğer “**birleşti**” derse iki mertebenin de özellikleri birleşmiş olur ve o mertebelerin hakikatleri kayb olmuş olur.
Çünkü **“Hakikat-i Muhammed-i”** mertebesi ayrı bir mertebe,
“Hakikat-î İlahiye” “Uluhiyet” ayrı bir mertebenin ifadesidir,

bunların meydana getiricisi de **“Ahadiyyet”** mertebesidir.
Orası da **kabza “kaab”** bütün bunları tutan mertebedir.

İşte o akşam Hz. Rasulullahın akl-ı şerifleri **“abd”** kulluk mertebesinin en üst derecesi olan **“Hakikat-i Muhammed-i akl’ına”** ulaştı.
İlk ve son defa bütün insanlarda mevcud, fakat çok düşük kapasite ile çalışan beyin tam kapasitesi ile çalıştı.

O gecenin hatırına bizlere de son derece geniş kapasiteli beyinler verildi, bizler de ne kadar çok beyin kapasitesini genişletirsek Hakikat-i llahîyeyi o derece genişlik ve kemalat içersinde idrak eder ve yaşarız.
Aksi halde nefs, tabiat ve duyguların mahkumu olan **akl-ı cüz’imiz** ile bu ilahi

yaşam ve oluşumları idrak etınemiz ebediyen mümkün olmayacaktır.

Tarikat mertebesi itibari ile; **"ne var alemde o var Ademde"** ki söze bakarak **"kaab-ı kavseyn"**i kendimizde arayalım.

İnsanın aynası olan yüzü ve orada bulunan alnında iki kaşı vardır, işte bunlar **"kasvseyn"**dir

iki kaşın arası ise **"kaab"**tır

ve orada bulunan iki ayrı göz; ayrı ayrı gördükleri halde, **tek görüşe** sahiptirler.

Rabıtanın sırrı buradadır. Kendimizi tanımamız yolunda katedeceğimiz küçük mesafeler bizlere çok şeyler kazandıracaktır

Mi'racta ilk defa tahakkuk eden **"Ruyetullah-ı"** daha başka yönleriyle de ele almaya çalışalım.

"İmanın başhca şartı: her nerede olursan ol Cenab-ı Hakk'ın seninle olduğunu bilinendir." (Hadisi şerif 15), ***(5)**

Kişi bu hakikati bilse de bilmese de, bu hakikat mutlak böyledir. Ruyetin başlangıç yaşantılarında son derece önemi olan hakikat-i biraz gayret sarfederek anlamağa çalışmamız bizlere çok şeyler kazandıracaktır.

(Hadid Suresi 57/4 Ayette)

وَهُوَ مَعَكُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ

ve hüve me'aküm eynema küntüm

ve "hüve" me'aküm/sizin ile beraber/maiyetiniz

siz eynema/nerede idiniz

"O sizinle beraberdi siz nerede idiniz"? hitabına bu beraberliği bilenlerin vereceği **"yarabbi seninle beraberdik"** cevabı ne mutlu bir son olacaktır.

"Tefekkür gibi ibadet yoktur" (Hadis-i Şerif 712) ***(5)**

Bu Hadis-i şerifin özünü çok iyi anlamamız gerekmekledir.

Ne yazık ki fiilî ibadetleri, ibadetin son menzili zannedip sadece şekilleri ile iktifa etmeye çalışıyoruz, tefekkürün bizleri nerelere yükselteceği bu Hadis-i Şerif ile çok güzel ifade edilmekledir.

Hz. Mevlana da Mesnevi-i Şerifin 1. inci cildinde

"arif bir kişi ile bir saat sohbet, yüz senelik nafile ibadetten hayırlıdır" buyurdular.

Sakın ha: ibadeti küçük görüyoruz zannetmeyin, anlatmak islediğimiz, uyuşuk, gaflet içinde, muhabbetsiz, yapılan ibadeti, gerçek, canlı muhabbetli ve idrakli yapmaya yönetmeğe yardımcı olmağa çalışmaktır.

"Allah nezdinde en mutlunuz onlardır ki sabah ve akşam Allah cemalini görürler, bu öyle bir zevktir ki bütün bedenî zevklere nisbeti bahr-ı muhitin (büyük dış deniz) bir damlaya nispeti gibidir." (Hadis i Şerif 54) ***(6)**

Müthiş bir ifade, yorumunu siz yapın.

"Rabbınızı gördüğünüz zaman onu ay'ı gördüğünüz gibi (aşikar tecelli ettiğim) görürsünüz." (Hadis-i şerif 55) ***(6)**

"Günahkar olduğun halde Allah'ın cemal tecellisin! göremezsin" (Hadis-i şerif 56) ***(6)**

Günah yükün üstünde olduğu müddetçe Cenab-ı Hakk'ı müşahede etmen mümkün değildir. Allah c.c cümlemizi kurtarsın.

"Başta belirtilen yıldızın sönmesidir"

"Rabbimi en güzel surette gördüm" (Hadis-i şerif) ***(7)**

"Bir nur gördüm" (Hadis-i Şerif)

İmam-ı Ali'nin
"la a'büdü rabben lem erahu"
yani **"görmediğim Rabbe ibadet etmem"** sözü,
irfan ve müşahede ehlinin gerçek lıalini çok veciz bir şekilde ifade etmektedir.

***(5)** "Hadisi şerifler rnevzulara göre" (Hadis-i şerif 15) (Hadis-i şerif 712)
***(6) "**Hadis-i Şerifler mevzularına göre" (Hadis-i Şerif 54 -55-56)
***(7)** İslam tarihi Şehbenderzade Filibeli Ahmet Hilmi S-145
<u>Ehlullah ru'yeti beş şekilde ifade etmişler</u> ***(8)**

1. "Ma reeytü şeyen illa rüyetullahu ba'dehu!"
- "Akabinde Allah-ı görmediğim hiç bir şey yok"

2. "Ma reeytü şe'yen illa rüyetullahi fiyhi!"
- "Bir şey görmem ki onda Allahı görmüş olmayayım"

3. "Ma reeytü şe'yen illa kablehu"
- "Her şeyden evvel onu görürüm"

4. "İlla Allah"
- "Ancak Allah"

5. "La yeraUahu illa Allah"
- "Allah-ı ancak Allah görür" İfadesiyle tarif etmişlerdir.

Bu tariflerin daha ilerileri de vardır, yeri olmadığından bu kadarla iktifa ediyoruz.

Hz. Rasullullah **"Mescid-i Aksa"**ya gelince orada bütün peygamberlerin ruhlarına **iki rek'at** namaz kıldırdığını bildirmişlerdir ***(9).**

Bu oluşum, kendisinde <u>bütün peygamberlerin makamının</u> mevcud olduğu ve kendi merlebesinin de onların üstünde olduğunu göstermektedir ayrıca onun ümmetinin de diğer ümmetlerden üstün olduğu anlaşılmaktadır.

Mi'rac gecesi **iki kase** geldi;
birinde **süt,**
birinde **şarap** vardı.

Cebrail (as). **"hangisini dilersen iç!"** dedi.

Ben **sütü** içtim

Cebrail (as). **"Hak teala Hazretleri ümmetine İslamlığı hediye etti."** Dedi. ***(10)**

Aynı gece **"Sidre-tül Münteha"**ya vardığım zaman bana üç şey verildi:

- Biri **beş vakit namaz *(11),**
- ikincisi **Bakara suresinin sonu** ve
- üçüncü olarak da **ümmetimin büyük günahları** affedildi:

Daha evvelki sayfalarda **"Sidre-lül Münteha"**dan bahs edilmiş, oradan **"kuluna nasıl vahy edilmesi lazımsa öyle vahy ettiği"** bildirilmişti o şeylerden bir kısmı bunlardır.

***(8)** Muhyiddin-i Arabi "Lübbül Lüb" Osmanlıcadan çeviri Necdet Ardıç. Shf 63

***(9)** Peygamberler tarihi (Altı Parmak) (S-552)

***(10)** Peygamberler tarihi (S-552)

***(11)** "Salat, Namaz" isimli kitabımızın ilgili bölümünde izah vardır

Peygamberimiz (S.A.V.) Hazretleri

göklere ve **"Sidre'tül Münteha"**ya ve cennete geçtiği zaman

Cebrail (as). dedi ki!

"Ya Rasullüllah : Ben bu mevkiden yukarı çıkamam. Eğer yukarı çıkarsam ARŞ'ın nurundan yanarım. Çünkü bundan ileri geçmeğe senden gayrisine yol yoktur." *(12)

Çünkü varoluş mertebesi orası olduğundan daha yukarı çıkmaya yolu yoktu. Eğer çıkmış olsaydı kendi ifadesiyle **"yanarım"** diyordu, yanacaktı, yok olacaktı, kimliği kaybolacaktı.

"Yanarım" demesi kendisinden birşey kalmamasıydı,

ama Hz. Rasulüllah **"yanarsam ben yanarım"** dedi.

Neden geçebildi oraya?

Çünkü o **zat** kaynaklı olduğundan onun mertebesi çok daha yukarılara, **"zat"**a kadar dayanıyordu.

İşte aşağıdaki **nefs yıldızlığından**, beşeriyetinden geçti ama **hakikatine** ulaşmış oldu.

Dolayısıyle Cebrail (as) yukarıya çıkmış olsaydı kimliğini kaybedecekti,

tabii ki bir varlık için **kimlik kaybı** zor bir şeydir.

Ama **insan** Hakk yolunda bu **beşeri kimliği atıyor** kaybediyor, fakat bu sefer **hakiki kimliği** kendisinde olduğundan o kaybettiğin! çok daha fazlasıyla zuhura çıkarmış oluyor.

Sidre-i Müntehaya gelindiği zaman Cebrail (as).

"Rabbine selam ver" diye işarette bulundu.

İşte burada Peygamber S.A.V.

"ettehiyyatü lillahi vesssalavatü vettayyibat"

yani “**oturuşum, salavatlarım, yaptığım iyi işlerim Allah içindir**” diye söyledi.

Bunun üzerine Cenab-ı Hakk!
“Esselamu aleyke ya eyyühennebiyyü ve rahmetullahi ve berakatühu” buyurdu.
Yani **“Rahmet ve bereketim senin üzerine olsun ey peygamberim”** dedi.

Bunun üzerine Hz. Peygamber,
“Esselamu eleyna ve ala ibadillahissalihin”
yani **“selamet bizim ve salih kullarının üzerine olsun”** dedi.

Ve bu hadiseye şahid olan melekler de,
“eşhedü enla ilahe illallah
ve eşhedü enne Muhammeden abdühu ve rasulühu” diyerek
“kelime-i şehadet”i getirdiler.
Böylece Hz. Rasullüllah’ın risaleti Melekût aleminde de tasdik edilmiş oldu.

*(**12**) Peygamberler tarihi (Altı Parmak) (S-554)
Mi’rac hadisesine kadar kelime-i tevhid
“lailahe illallah Muhammedin rasulüllah” şeklinde iken,
Meleklerin şehadetiyle
“eşhedü en la ilahe illallah
ve eşhedü enne Muhammeden abdühu ve rasulühu”
şeklinde dönüşmüştür.

Çünkü gerçek tamamen ortaya çıkmış ve **müşahedeli** yaşam başlamıştır. İslamın gayesi de budur: hayal ile değil **müşahede ile** yaşamaktır.

Çok az bir kısmını nakil etmeye çalıştığımız Hz. Rasullüllah’ın Mi’rac hadisesini daha iyi anlayabilmemiz için
- **İdris (as)** Mi’racını **“yükseltilişini”**
- **Musa (as)** Mi’racını **“mülakatını”** ve
- **İsa (as)** miracını **“göğe alınışı”nı** da
kısaca anlamaya çalışmamız yerinde olacaktır.

İdris (as) Kur’an’ı Keriymin bildirdiği şekliyle Mi’racı, **“yükseltisi”** şöyledir. (Meryem 19/56-57)

وَاذْكُرْ فِى الْكِتَابِ اِدْرِيسَ اِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿٥٦﴾
وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾

vezkur fiyl kitabi idriyse innehü kane sıddıykan nebiyyen (56)
ve refa’nahü mekanen aliyyen (57)
ve zikret/an kitapta/hakkında idrisi innehü/kesin o sıddık/dosdoğru, samimi nebiyy idi (56)
ve refa’nahü/onu/kendisini refiğ/yükselttik aliy mekan olarak (57)

“Ey Muhammed! kitap’da idris’e dair söylediklerimizi de an; çünkü o dosdoğru bir peygamberdi. Onu yüce bir yere yükseklik.”
Musa (as)in Mi’racı **“Mülakatı”** Kuran-ı Keriym’in bildirdiği şekliyle şöyle olmuştur:
(A’raf Suresi 7/143 ayetinde)

﴿١٤٣﴾ وَلَمَّا جَاءَ مُوسٰى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ ۙ
قَالَ رَبِّ اَرِنٖى اَنْظُرْ اِلَيْكَ ۜ قَالَ لَنْ تَرٰينٖى
وَلٰكِنِ انْظُرْ اِلَى الْجَبَلِ فَاِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ
فَسَوْفَ تَرٰينٖى ۚ
فَلَمَّا تَجَلّٰى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا
وَخَرَّ مُوسٰى صَعِقًا ۚ
فَلَمَّا اَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ اِلَيْكَ
وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنٖينَ ﴿﴾

"ve lemma cae musa limiykatina ve kellemehü rabbühü
kale rabbi eriniy enzur ileyke kale len teraniy
ve lakininzur ilel cebeli feinistekarre mekanehü
fesevfe teraniy
felemma tecella rabbühü lil cebeli ce'alehü dekken
ve harre musa sa'ıkan
felemma efaka kale sübhaneke tübtü ileyke
ve ene evvelül mumıniyne"

ve mikatımız/tayin ettiğimiz vakit (ibadet süresi, yeri) için
musa cae/geldiğinde/gelince
ve **rabbühü**/onun/kendisinin rabbi
kellemehü/ona/kendisine kelime ettiğinde/konuşunca
dedi ki, rabbim bana rüyet/göster ki
sana değin/üzre nazar edeyim/bakayım
dedi ki, **len teraniy**/asla beni rüyet edemez/göremezsin
ve lakin/ancak cebel/dağa değin/üzre nazar et/bak
bu halde **mekanehü**/onun/kendisinin mekan/yerinde eğer karar/sabit/sakin olur, durursa
artık/bu halde beni rüyet edecek/göreceksin
bu halde cebel/dağ için/diye **rabbühü**/onun/kendisinin rabbi
cella/tecelli ettiğinde/nuru tesir edince
ce'alehü/onun/kendisini ca'l etti/kıldı dekken/yerle bir, ufalandı
ve saik/ölü/baygın olarak
musa hare/yukardan aşağı düştü, yere kapandı
bu halde fevk/iyileştiğinde/ayılınca sen sübhan, münehzehsin dedi
sana değin/üzre tevbe ettim
ve **ene**/ben müminlerin evvel/ilkiyim

"Musa tayin ettiğimiz vakitte gelip Rabbi onunla konuşunca
Musa: Rabbim! Bana Kendini göster. Sana bakayım" dedi.
Allah: "Sen Beni göremessin ama dağa bak, eğer o yerinde kalırsa, Sen de Beni göreceksin" buyurdu.
Rabbi dağa tecelli edince onu yerle bir etti ve Musa da baygın düşdü; ayılınca

“Ya Rabbi, münezzehsin, sana tevbe ettim, ben inananların ilkiyim” dedi.

İsa (as)in Kur’an-ı Keriym’in bildirdiği şekliyle Mi’racın **“göğe alınışı”** şöyle olmuştur:
(Ali İmran Suresinde 3/55)

﴿٥٥﴾ اِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا عِيسٰٓى اِنّ۪ى مُتَوَفّ۪يكَ
وَرَافِعُكَ اِلَیَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا

“iz kalallahü ya ıysa inniy müteveffiyke
ve rafi’uke ileyye ve mutahhirüke minelleziyne keferu”

vakta/hani ki allah demişti ya isa inniy/muhakkak/kesin benim
seni müteveff/vefat ettiren, öldüren
ve bana değin/üzre (lehime) seni rafi’u/refiğ eden, kaldıran
ve küfür/tekfireden zatlardan seni mutahhar/tahir eden, temizleyen

“Allah demişti ki; “Ey İsa! Ben seni cceline yetireceğim (dünyada yaşam süreni tamamlayacağım), seni kendime yükselteceğim, inkar edenlerden seni tertemiz ayıracağım.”

(Nisa Suresi 4/157-158)

﴿١٥٧﴾ وَقَوْلِهِمْ
اِنَّا قَتَلْنَا الْمَس۪يحَ ع۪يسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللّٰهِۚ
وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ
وَلٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْۜ وَاِنَّ الَّذ۪ينَ اخْتَلَفُوا ف۪يهِ
لَف۪ى شَكٍّ مِنْهُۜ مَا لَهُمْ بِه۪ مِنْ عِلْمٍ اِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّۚ
وَمَا قَتَلُوهُ يَق۪ينًاۙ ﴿﴾
﴿١٥٨﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَز۪يزًا حَك۪يمًا

“ve kavlihim
inna katelnel mesiyha ıysebne meryeme resulallahi
ve ma kateluhü ve ma salebühü
ve lakin şübbihe lehüm ve innelleziynahtelefü fiyhi
lefiy şekkin minhü
ma lehüm bihî min ılmin illa ittiba ‘azzanni
ve ma kateluhü yakıynen” (157)
“bel refe’ahullahü ileyhi ve kanallahü aziyzen hakiymen” (158)
(157) ve onların kavl/sözleridir ki,
allahın resulü ıysebne meryeme mesihi inna/kesin biz katlettik/öldürdük
ve kateluhü/onu/kendisini katl etmediler/öldürmediler
ve salebühü/onu/kendisini asmadılar/çarmıha germediler
ve lakin lehüm/onlar için (onlara)
şübbih/teşbih edildi, benzetildi (öyle gibi gösterildi)
ve fiyhi/onu/kendisinin hakkında
inne/kesin ki ihtilaf/muhalefet etden zatlar

minhü/ondan/kendisinden elbette şek/şüphe içinde
bihî/onun ile (onu) ilimden **lehüm**/onlar için (onlara) yoktur
illa/sadece zan/sanıya ittiba/tabi etme, uyma müstesna
ve yakıyn olarak **kateluhü**/onu/kendisini katl etmediler/öldürmediler
(158) **bel**/bilakis/doğrusu onu/kendisini allah refi etti/kaldırdı, yükseltti
ve aziz/güçlü hakim/hikmetli allah idi

"Allah'ın peygamberi "Meryem oğlu İsa Mesih'i öldürdük" demelerinden ötürüdür. Oysa onu öldürmediler ve asmadılar, fakat onlara öyle göründü. Ayrılığa düşdükleri şeyde doğrusu şüphededirler, bu husustaki bilgileri ancak sanıya uymaktan ibarettir kesin olarak onu öldürmediler, bilakis Allah onu kendi kalma yükseltti. Allah güçlüdür, Hakim'dir."

Görüldüğü gibi **İdris** (as)'in sadece göğe alındığı bildirilmektedir.

Musa (as)ın **Tur dağında**, yani dünya üzerinde olan bir **mülakatı** vardır.
Ruyet **"görüş"** dileğinde bulunduğunda;
"len terani"
"sen beni göremezsin" hitabına maruz kalmıştır.
Dağa edilen tecelli neticesinde düşüp bayılmıştır.

Hz. Rasullullah'ın ise, o gece
مَا كَذَبَ الْفُؤٰادُ مَا رَاٰى ﴿١١﴾

ma kezebel fuadü ma rea (11)
(11) fuad rüyet ettiğini/gördüğünü kezeb/tekzib etmedi/yalanlamadı

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰى ﴿١٧﴾

ma zağal basarü ve ma tağa (17)
(17) meyletmedi/sapmadı/ayrılmadı basar/basir/göz ve taga/haddi/sınırı, aşmadı,
"gördüğünü kalbi yalanlamadı".
"gözü ne şaştı ne de aştı".
O kadar harikalar içinde. Kendisinde hiç bir değişiklik olmadı, ve aynı gece bütün alemleri seyrederek geri döndü. Ne büyük oluşum!..

İsa (as) göğe alındı, orada **ikinci** semada kaldı.
Mertebesi **"fena fillah"** "Hak'ta fani olmak" olduğundan Allah'ın ilminde belirlenen süre dolduktan sonra Mi'rac'tan (ikinci semadan) geri dönüp **"baka billah"** haline "Hakta baki olmak" ulaşacaktır ve Şeriat-ı Muhammed-î üzere hüküm edecektir.
Mehdi (as) ile birlikte dünyaya belirli bir süre düzen verdikten sonra gerçek eceliyle olüp Hz. Peygamberin yanına defn edilecektir.

O da böylece gerçek seyr-i sulükunu tamamlamış olacaktır ve bir müddet sonra kıyamet kopacaktır.
Belirli bir süre sonra insanlığın kıyamet sonrası programı uygulamaya konacaktır.

Ümmet-i Muhammed'in Allah'ı müşahedesi mümkün müdür?

(En'am 6/31)

﴿٣١﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللّٰهِ

"kad hasirelleziyne kezzebu bilikaillahi

gerçekten allah lika/mülaki ile kezzeb/tekzib eden zatlar hasir/hüsran oldular

"Allah'a mülaki olmayı yalanlayanlar mutlak hüsrandadır."

(En'am 6/52)

﴿٥٢﴾ وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ

ve la tatrüdilleziyne yed'une rabbehüm
bil ğadati vel aşiyyi yüriydune vechehü
ve gadat/sabahleyin ve aşiyy/akşamleyin ile
vechehü/onun/kendisinin vecih/yüzünü irade/murad etmede
kendilerinin rabblerine dua/davet eden zatları tard etme, kovma

"Sabah ve akşam Rablarının vechini/yüzünü görmek için dua edenleri huzurundan kovma"

(Bakara 2/115)

﴿١١٥﴾ وَلِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَاَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ

"ve lillahil meşriku vel mağribü
feeynema tüvellu fesemme vechullahi"
ve maşrık/doğu ve mağrib/batı allah içindir
bu halde eynema/nereye evel eder/dönerseniz
bu halde allah vechi/yüzü semm/oradadır

"Doğu ve batı Allah'ındır, nereye dönerseniz Allah'ın vechi/yüzü oradadır."

(Rad 13/2)

يُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ

"yüfassılül ayati le'alleküm bilikai rabbiküm tükınune"

ayetleri fasıllandırıyor belki siz rabbinize lika/mülaki ile ikan/yakıyn edersiniz

"Allah ayetlerini açıklar, umulur ki, siz Rabbinize yakıyn olarak mülaki olacağınızı bilesiniz."

(Hadid 57/3)

هُوَ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣﴾

“hüvel evvelü vel ahırü vez zahirü vel batınü
ve hüve bikülli şey’in aliymün”
“hüve” evvelü ve ahırü ve zahirü ve batınü”
ve “hüve” bikülli şey’in” külli/her şey ile alim olan

“Evvel, ahır, zahir, batın odur; o her şeyi hakkıyla bilendir.”

Zikr
“la mevcude illa Allah”
“Mevcud yoktur ancak Allah vardır.”

(Enfal 8/17)
وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰىۚ

“ve ma remeyte iz remeyte ve lakinnallahe rema”
ve vakta ki attığında sen remey/atmadın ve lakin allah remey/attı

“Attığın zaman sen atmadın ancak Allah attı”

(Kaf 50/16)
وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

“ve nahnü akrebü ileyhi min hablil veriydi”
ve “habli’l veriydi”(habl/damar/şah damarı verid/boyun damarından)
ileyhi/ona değin/üzre nahnü/biz akreb/daha kurb/yakınız

“Biz ona şah damarından daha yakınız”.

(Ahzab33/56)
اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾

“innallahe ve melaiketehü yusallune alennebiyyi
ya eyyühelleziyne amenu sallu aleyhi ve sellimu tesliymen”
innallahe/kesin allah
ve **melaiketehu**/onun/kendisinin melaike, melekleri
salle/salavat getirirler nebi üzerine
ya eyyühe/o iman eden zatlar **aleyhi**/onun/kendisinin üzerine
sall/salavat getirin ve sellim/selam verin/teslim olan, selamet bulun

“Gerçekten Allah ve melekleri Peygamber üzerine Salat ederler, Ey iman edenler! Sizde ona salat edin ve gönülden teslim olun”

(Enbiya 21/107)

﴿١٠٧﴾ وَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ اِلاَّ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿﴾

“ve ma erselnake illa rahmeten lil alemiyne”
ve illa/sadece alemler rahmet için seni ersel/irsal, gönderdik

“Biz seni ancak alemlere rahmed olarak gönderdik”

(Hadis-ü Küdsi)
“Levlake levlak lema halaktul eflak”
“Eğer sen olmasaydın olmasaydın bu alemleri halk etmezdim.

(Hadis-i Şerif)
“Men arefe nefsehu fekad arafe Rabbehu”
“kendi nefsini arif olan/bilen, kendisinin Rabbını arif olur/bilir”

(Hadis-i Şerif)
“Muti kable en temut”
“mevt olmadan/ölmeden evvel mevt olunuz”

(Zümer 39/9)
قُلْ هَلْ يَسْتَوِى الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لاَ يَعْلَمُونَ ۜ
اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿﴾

“kul hel yesteviylleziyne ya’lemune velleziyne la ya’lemune innema yetezekkerü ulul elbabi
de ki alim/bilenler ve alim olmayan/bilmiyenler isteva/denk/eşit midir ancak “ulu’l elbab” (ulu/sahipleri elbab/aklı selim/duru saf, kapı tezekkür/öğüt alır, anlar

“De ki; Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Ancak Kamil akıl sahipleri anlar”

(En’am 6/50)
قُلْ هَلْ يَسْتَوِى الْاَعْمٰى وَالْبَصِيرُ ۜ

kul hel yestevi’l a’ma ve’l bæsıyrü
de ki ama/kör basir eden/gören isteva/denk/eşit midir

“De ki: görenle görmeyen bir olur mu”

(İsra 17/72)
﴿٧٢﴾ وَمَنْ كَانَ فِى هٰذِهٓ اَعْمٰى فَهُوَ فِى الْاٰخِرَةِ اَعْمٰى

“ve men kane fiy hazihî a’mâ fehüve fiy’l ahıreti a’mâ
ve fiy hazihî/onda/orada ama/kör olan men/kimse
bu halde “hüve” ahiret içinde ama/kördür

“Kim burada a’ma olup Rabbini görcmezse ahirelle de a’madır!”

Ümmet- i Muhammed’in Allah’ı müşahedesi mümkün müdür?

Yukarıda belirtilen ve benzeri bir çok ayet ve hadis bize bunun mümkün olduğunu göstermektedir, zaten gaye de budur.

Adem ile başlayan Allah’ı bilme seyri

- yavaş yavaş yükselerek **Musa** (as) **“Tenzih”** merlebesinde görülmek istendi ise de

“len terani”

″sen beni bu mertebede göremezsin″ hitabı geldi.

İsa (as) **“Teşbih”** mertebesinde

“rafe allahu ileyhi”

″Allah onu kendi katına yükseltti″ buyurdu,

o’da orada kaldı geri dönemedi, daha sonra indirileceği, evvelce bahs edildi.

Ve işte iki cihan serveri Allah’ın habibi son Peygamberi bir gece **“Sübhanellezi esra”** ile başlayan muhteşem olguyu habibine hediye etti.

Allah’ın ezeldeki gayesi kendisinin bilinmesi idi, o gece bu bilinç **Abdiyyet** mertebesinden kemalini buldu, bütün mertebeleri kendinde topladığından **“Tevhid vahdet”** meydana geldi ve bütün bu oluşumları ümmetine hediye etti.

Ve ümmetinin belirli gayretleri sonunuda Allah’ı **müşahede** edebileceklerim ifade etti.

İslam, İnsanlığın kemali.

Mi’rac da insanın kemalidir.

Bunun da kemali **“kadr”** kadrini kıymetini bilmektir.

Görüş ve Müşhade;

Görüş; Çok yönlü ve idraklere göre değişen bir olaydır.

Allah-ı, **Zat-ı mutlak** itibariyle görmek **“muhaldir”** imkansızdır.

Zat-ı Mukayyed olarak ve **Rububiyet** mertebesi itibariyle görmek mümkündür,

ve bu her mertebede ayrı bir oluşum vardır, **“ef’al”, “esma”, “sıfat**” ve **“zat”** mertebeleri itibariyle bilinç ve değer yargıları değişiklik arz etmektedir.

Gerçek İslam’ın oldukça zor anlaşılan yönleridir. Geniş İslam kültürü, sadece sathî genişleme ile değil, onunla birlikte **şakulî** yükselişle anlaşılabilir.

Arifler, **″vuslat marifettir″** demislerdir. Yani bu oluşumların kemali, **marifet** mertebesidir.

Bu mertebeye ulaşmamış kimseler bu halleri ezberleyerek öğrenseler dahi yaşamaları mümkün değildir,

“men lem yezuk lem yuğraf” yani **″tadan bilir″** denmiştir.

Şeriat ve **tarikat** mertebesinde **“tenzih”** vardır, **ilahi varlık** ötelerdedir, görülmez; **bilinir**.

Onun için Musa (as) **“len terani”** hitabına maruz kaldı.

Hakikat mertebesinde **“teşbih”** (benzeşme) vardır, bu mertebede kulun varlığı yok olur **“fena fillah**”tır, “Hakta fani oluş” “tükeniş”tir, **“İsevîyet mertehesi**”dir.

Bu mertebede kulun varlığı olmadığından yine belirli birimsel bir görüş söz

konusu değildir.

Museviyette Allah ötelerdedir görülmez,
İseviyette kul yoktur yine görülmez
ancak **“Marifet”** mertebesi itibariyle görüş ve **müşahede** meydana gelebilmektedir.

Bu görüş ise, ümmet-i Muhammedi’ye has bir görüştür.

Burada **kuldan gören Hakk**, ve **görülen de Hakk’tır**. Çünkü burası **“tevhid”** ve **“vahdet”** makamıdır.

Bu sır ancak efendimizin şahsında Mi’rac gecesi vuku bulup insanlığa hediye edildi. İnsanlığın ulaştığı en üst seviyedir. İşle bu **beraberliği, tekliği** belirtmek için efendimiz Mi’rac’tan döndükten sonra
“Men reani fekad reel hak” şaheser izahını yaptı,
yani **“beni gören Hakk-ı gördü”** buyurdu.

İşte bu makam varisi Muhammed-îlerin makamıdır ve Allah-ı her mertebesi itibari ile ancak onlar **müşahede** ederler.
Bu hal (Ali İmran 3/18)
﴿١٨﴾ شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۙ
“şehidallahü ennehü la ilahe illa hüve”
allah şahit/tanık ennehü/kesin o “la ilahe illa hüve”

“Allah şahittir ki kendinden başka ilah yoktur” ifadesiyle Allah’ın kelamında zuhur eder.

(Araf 7/1729)
وَاَشْهَدَهُمْ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْۚ
“ve eşhedehüm ala enfüsihim”
ve onların/kendilerinin enfüs, nefisleri üzerine/karşı
onları/kendilerini şahit/tanık tuttu

“Onlar kendi nefisleri üzerine şahid oldular” ifadesiyle de **“abdiyyet-i hakiki”** mertebesinden, bu yaşam hali ifade edilir.

Gerçek yaşamın her mertebede değişiktir ve o mertebenin idrakine göre **müşahede** hali vardır.

Bunun dışında görüş beyan edenler, **vehmî** ve **hayalî** görüşlerini ortaya koymaktadırlar, ki burada başta belirtilen kendi yıldız görüşleridir.

Onların; **“gördüm, duydum, konuştum”** dedikleri **“Rabb-ı Has”**larıdır, ki bu da hayal mertebesinde oluşan hayali bir görüştür. Ayırd edilmesi oldukça zordur. Kişiyi saran bu hayalden kurtulmak ancak **marifet** mertebesinde bulunan bir kişiye teslim olmak ve hakiki müşahedeye geçmekle mümkün olur.

(En’am 6/103)
﴿١٠٣﴾ لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُۘ
وَهُوَ يُدْرِكُ الْاَبْصَارَۚ وَهُوَ اللَّط۪يفُ الْخَب۪يرُ ﴿﴾
“la tüdrikühül ebsarü
ve hüve yüdrikül ebsare ve hüvel latıyfül habiyrü” buyuruldu.

ebsar/basar, gözler tüdrikühü/idrak etmez/algılamaz onu/kendisini
ve "hüve" idrak eder/algılar ebsar/basar, gözleri
ve "hüve" latif/göze görünmez habir/haberli/haberdardır

"Gözler o'nu göremez, o bütün gözleri görür, o latiftir, haberdardır."

Birimsel benlikle ve **"tenzih"** bakışıyla bakan gözler onu göremez, ancak o, o gözlerden bakarsa herşeyi görür.

İşte Hakk-ı görüş ve müşahedenin hali **Cibril** hadisinde ki
- "ihsan" *(13) ifadesiyle perdesi aralandı,

- "ve ncfahtü" "ben ona nurumdan üfledim" iradesiyle başladı,

- ve **Mi'rac** hadisesi ile de **kemale** erdi.

İslam dininin, son din;
Hz. Muhammedin, son peygamber, çok hamdedici ve **"Makam-ı Malımud"**un sahibi olması bu sebeptendir.

Ümmetinin veli ve arifleri de bu sırrın zuhur yerleridir.
"Ben gizli bir hazine idim bilinmekliğimi sevdim ve bu halkı halk ettim." Hadisi Küdsisinde belirtilen,
gizli hazine zuhura çıktı ve bilindi, müşahede edildi gaye tamamlandı.

Her geçen gün kıyamet yaklaşmaktadır.

Hadis-i Küdsîde
"insanın sırrı, sırrımdır ve sırrımın sırrıdır" buyruldu.

Muhyiddini Arabi manasında İdris (as)dan kıyametin alametlerinden sorduğunda
"Ademin halk edilesi kıyamet alametidir." demiştir,
ve **Mi'rac** hadisesi ile de insanın dünya üstündeki yaşamı kemale ermiştir.

Bu oluşumların kıymetini bilmek de **Kadir gecesi** ile ifade edilen kadir ve kıymet bilmek ile mümkündür.

Bu bölümün sonuna geldiğimde de yaşadığım bir şeyi belirtmcden geçemiyeceğim.

Mi'rac mevziiınu oluşturmaya çalışırken
Tevrat'tan **Musa** (as)ın, İncil'den **İsa** (as)ın mevzu ile ilgili hallerini almayı da düşünmüştüm fakat öyle bir hal oldu ki onları yazma imkanı bulamadım.

Şöyleki: Mevzuu baştan beri yazdığım uçlu kurşun kalem, güzel güzel yazmaya devam etti, fakat, mevzu ile ilgili Tevrat ve İncildeki kısa, kısa bilgileri yazmaya haşladığım ilk anda kalemin ucu (çıt) diye kırıldı, tesadüftür dedim tekrar yazmaya haşladım iki üç harf yazmadan yine kırıldı, tekrar denedim, yine, yine kırıldı.
Daha fazla yazmaya ısrar etmedim ve anladım ki Mevlam bu kitabın içine başka yerden aktarma ve tartışmaya açık bilgileri koymamı istemiyordu.

***(13)** “İslam İman İkan” kitabımızda kısaca bahs edildi

08/01/1994

M İ’ R A C G E C E S İ

Geldi yine Mi’rac gecesi,
Bilsin insanların cümlesi,
Bu gece gecelerin incisi,
Haydi yürü; sen de Mi’raca gel.

Önce şarh eyle göğsün boydan,
Cemalin aydın olsun aydan,
İlim al Muhamıned’in (Al.) soyundan,
Haydi yürü; sen de Mi’raca gel.

Temizlesin göğsünü Cibril,
Ses çıkarma önünde eğil,
Bu ameliyat boşuna değil,
Haydi yürü; sen de Mi’raca gel.

Burak geldiğinde önünc,
Ateş verdiğinde gönlüne,
Binip gittiğinde seyrine,
Haydi yürü; sen de Mi’raca gel.

Mescidi Aksa’ya vardığında,
Nebi ile namaz kıldığında,
Hayret içinde kaldığında,
Haydi yürü; sen de Mi’raca gel.

Yüksel oradan göğe doru,
Taş dahi gelir yanık bağrı,
Varsa gönlünde, İlahi çağrı,
Haydi yürü; sen de Mi’raca gel.

İbrahim’in (AL.) davetini duy.
O’na can’u gönülden uy,
Bulursun onda hep güzel huy,
Haydi yürü; sen Mi’raca gel.

Musa ile Eymen’de buluş,
Zorluğa sahretmeye alış,
Yap kızıl denize hir dalış,
Haydi yürü; sen de Mi’raca gel.

Len terani’den al biraz ders,
Düşme Hak yolundakilere ters,
Gönülden gönüle ses ver ses,
Haydi yürü; sen de Mi’raca gel.

İsa (AL.) gibi dünya’yı terk et,
Varlığında olanı derk et.

Hayalde olanları yok et,
Haydi yürü; sen de Mi'raca gel.

Muhammedin (Al..) ayrılma izinden,
Bak neler dökülür sözünden,
Manalar alırsın özünden,
Haydi yürü; sen de Mi'raca gel.

Ref Ref'e binip yüksel arşa,
Sende katıl bu güzel yarışa,
Kimler ulaşır bu son varışa,
Haydi yürü; sen de Mi'raca gel.

Uzun uzun menziller aşmağa,
Kaab'ı Kavseyn'e ulaşmağa,
Derya olup dolup taşmağa,
Haydi yürü; sen de Mi'raca gel.

Namazdır Mü'minin Mi'racı,
Tam olursa Hak'ka inancı,
Kerramna'dan olur baş tacı,
Haydi yürü; sen de Mi'raca gel.

Gayrete gel başla bu günden,
Kamus-u aşkı oku yüzünden,
Bak görürsün Necdet'in gözünden,
Haydi yürü; sen de Mi'raca gel.

4-2-1997 Salı Kadir gecesi sohbetinden özet

B E Ş İ N C İ   B Ö L Ü M

KADİR GECESİ

elhamdülillahi rabbil alemin
veselatu vesselamu ala rasulina muhammedin
ve ala alihi ve eshabihi ecmain
euzü billahi mineşşeytanirraciym bismillahirrahmanirrahiym.
"Rabbi zidni ilma" sadekallahülaaziym

Bilindiği gibi bu akşam Kadir gecesi.

Daha evvel yaptığımız zikirlerden, merasimden ve tesbih namazından sonra şimdi, inşeallah, Kadir gecesinin ne demek olduğunu mana alemi, özü ve hakikati itibariyle anlamaya çalışalım. Allah cümlemize zihin ve gönül açıkığı versin.

Kadir gecesi bilindiği gibi Kuran-ı Keriym'in dünya semasına indirildiği gecedir ve diğer gecelerin en üstün olanıdır.

Daha evvelce seyr-i sulükunda salik

- **Regaib** gecesini yaşıyor,
- sonra **Mevlûd/doğum** gecesini yaşıyor,
- daha sonra **Berat** gecesinde berat'ini alıyor,
- daha sonra **Mi'racını** yapıyor,
- ve ondan sonra da Kadr'e **Kadir** gecesine ulaşıyor.

Dolayısıyla Kadir gecesi sadece müslümanlara has bir lütuf olmaktadır. Diğer milletlerin böyle bir gecesi yoktur. Çünkü onlar o mertebeye ulaşamamışlardır. Bulundukları yer itibariyle onların kadr'leri yoktur.

Ancak onların da bazı özellikleri vardır, fakat Hakikat-i Muhammed-i üzere olan kadirleri yoktur. Muhammed-i olmadıkça kadir gecesinin hakikatini anlamaya yol yoktur, çünkü Kadir gecesinde, Kuran-ı Keriym nazil olmaya başlıyor. Allah kelamın manaları sana nüzul etmeye başlıyor.

Öyle bir kadir kıymet bilmek ki bu yol başka ümmetlere kapalıdır ve Allah'ın **zat-i tecellisi** olmaktadır, "ef'al, esma, sıfat" tecellileri değil **zat** tecellisidir. "Zat-i kadr", "zat-i kader", **zat-i** oluşumlardır.

Mi'rac gecesiyle **Kadir** gecesinin arasındaki fark şudur'ki:

Mir'ac gecesinde kul Rabb'ına yükseliyor,

Kadir gecesinde ise, Rab kuluna ulaşıyor.

İşte Mi'rac gecesi olmadan Kadir gecesi olamıyor. Kadir gecesinden daha büyük bir gece düşünmek mümkün değildir.

İşte Cenab-ı Hak bu hakikatleri Kur'an-ı Keriym de Kadir Süresi ve ilgili ayetlerle belirtmiştir. Şimdi onları inceleyerek aklımızın erdiği dilimizin döndüğü kadar anlayıp anlatmaya çalışalım.

euzü billahi mineşşeytanirraciym

bismillalıirrahmanirrahiym

(Kadr Sures 97/1-5)

﴿١﴾ اِنَّٓا اَنْزَلْنَاهُ فٖى لَيْلَةِ الْقَدْرِۚ

﴿٢﴾ وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِۜ

﴿٣﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍۜ

﴿٤﴾ تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ

فٖيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْۚ مِنْ كُلِّ اَمْرٍۙ

﴿٥﴾ سَلَامٌ قف هِىَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ

(1) **inna enzelnahü fiy leyletil kadri**
(2) **ve ma edrake ma leyletül kadri**
(3) **leyletül kadri hayrün min elfi şehrin**
(4) **tenezzelül melaiketü verruhu**
fiyha biizni rabbihim min külli emrin
(5) **selamün hiye hatta matlei'l fecri**

(1) **inna**/kesin biz **leyletil kadr**/kadr/kadir leyl/gecesinde
enzelnahü/onu/kendisini biz enzel/inzal, indirdik
(2) ve **leyletil kadr**/kadir leyl/gecesi ne olduğu
sana ne derey/edre' etti/bildirdi/anlattı
(3) **leyletil kadr**/kadr/kadir leyl/gecesi elf/bin şehr/aydan hayırlıdır
(4) külli/her emir/işten onların/kendilerinin rabblerinin izni ile
fiyha/onun içinde/hakkında onda/orada
melaike/melekler ve ruh/öz/hülasa, canlılık tenezzül eder/inerler
(5) ta ki **matleil fecr**/fecr/tan yeri tuluğ edinceye/ağarıncaya kadar
hıye/o selam/esenliktir

1. Muhakkak ki: Biz onu Kadr gecesinde indirdik.
2. Kadr gecesinin ne olduğunu sana ne şey bildirdi?
3. Kadr gecesi, Bin aydan hayırlıdır.
4. Onda melekler ve ruh, Rabbi'lerinin izni ile her bir emrden iniverir.
5. O -gece- tan yeri ağarıncaya değin bir selâmettir.

(Duhan 44/1-8)

﴿١﴾ حٰمٓ ﴿﴾
﴿٢﴾ وَالْكِتَابِ الْمُبٖينِ ﴿﴾
﴿٣﴾ اِنَّٓا اَنْزَلْنَاهُ فٖى لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ
اِنَّا كُنَّا مُنْذِرٖينَ ﴿﴾
﴿٤﴾ فٖيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكٖيمٍ ﴿﴾
﴿٥﴾ اَمْرًا مِنْ عِنْدِنَاۜ اِنَّا كُنَّا مُرْسِلٖينَ ﴿﴾
﴿٦﴾ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَۜ اِنَّهُ هُوَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ ﴿﴾
﴿٧﴾ رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
﴿٨﴾ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيٖي وَيُمٖيتُ

(1) ha mim
(2) vel kitabil mübiyni
(3) inna enzelnahü fiy leyletin mübareketin
inna künna münzirıyne
(4) fiyha yüfreku küllü emrin hakiymin
(5) emren min ındina inna künna mürsiliyne
(6) rahmeten min rabbike innehü hüvessemiyul aliymü
(7) rabbissemavati vel ardı ve ma beynehüma
in küntüm mukıniyne
(8) lâ ilahe illa hüve yuhyiy ve yümiytü

(1) ha mim
(2) ve (andolsun) mübin/beyan olan açıklayan kitab
(3) inna/kesin biz enzelnahü/onu/kendisini enzel/inzal/indirdik
mübarek/bereketli, kutlu gece içinde
inna/kesin biz münzır/inzar, uyaranlar idik/olduk
(4) hikmetli küllü/her emir/iş
fiyha/onun içinde (onda) tefrik edilir/ayırt edilir
(5) emir/iş olarak indi/katımızdandır
inna/kesin biz mürsel/gönderenler idik
(6) senin rabbinden rahmet
innehü/kesin o hüve semi/duyan alim/bilen
(7) semavat ve arzın ve onların ikisinin arasındakilerin rabbı
eğer mukin/ikan/yakıyn iseniz
(8) lâ ilahe illa hüve ihya/hayy/hayat verir ve mevt eder/öldürür

1. Hâ, Mim.

2. Apaçık bildiren kitaba yemin olsun ki:

3. Muhakkak biz onu, bir mübârek gecede indirdik, şüphe yok ki, biz uyarıcıyız.

4. O gecede her muhkem emr, ayırd edilir.

5. Bizim tarafımızdan bir emr olarak. Şüphe yok ki, biz Resûl gönderir olduk.

6. Rab'binden bir rahmet olarak. Muhakkak ki, O'dur hakkıyla işiten hakkıyla bilen O'dur.

7. Göklerin ve yerin ve bunların aralarındakilerin Rab'bidir. Eğer siz yakınen inanır kimseler oldu iseniz.

8. O'ndan başka ilâh yoktur. O diriltir ve öldürür, sizin Rab'binizdir ve evvelki atalarınızın Rab'bidir.

(Bakara 2/185)

﴿١٨٥﴾ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذٖى اُنْزِلَ فٖيهِ الْقُرْاٰنُ هُدًى لِلنَّاسِ
وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِۚ
فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُۜ

"şehrü ramadanelleziy ünzile fiyhil kur'anü hüden linnasi
ve beyyinatin minel hüda vel fürkani
femen şehide minkümüşşehre felyesumhü"
"sadekallahul aziym"
ramazan şehri/ayı o zat/şey ki
nas/insanlar için hüda/hidayet olarak
kur'an fiyhi/onun içinde/onda inzal edildi/indirildi
ve hüda/hidayetten ve furkandan (hak ile batılı ayırandan)
beyyinat/açık deliller olarak
bu halde eş şehre/o aya sizden kim ki şehid/şahit, tanık oldu
bu halde esumhü/onu/kendisini savm, oruç tutsun

185. Ramazan ayı, o, öyle bir aydır ki, o ayda insanlara doğru yolu gösteren ve açık âyetleri içine alıp hak ile bâtılın arasını ayıran Kur'ân'ı Kerîm nâzil olmuştur. İmdi sizden ramazan ayında hazır bulunan, o ayın orucunu tutsun.

"şehru ramazan", yani Ramazan ayı öyle bir aydırki Kur'an o Ramazan ayı içersinde indirildi.

"hüden linnasi" İnsanlara hidayet etmesi için indirildi.
"ve beyyinatin" açık beyanlar bilgiler ile
"minel hüda" hidayet yolunun açık bilgilerini verdi.
"vel furkan" ve alemde ne kadar farklılıklar varsa onların hakikatini de verdi.

Bir tarafta **vahdet** ilmini bir tarafta da **farklar** ilmini verdi:

Çünkü her oluşum bir **esmanın** özelliğinden kaynaklandığına göre tabii ki bu hadiseler farklılık arzedecektir. İşte bunun bilgisini de verdi.
(yani Kur'an'ın **furkan** yönü)

"femen şehide" Kim ki bu ayı görünse, bu aya ulaşırsa,
"min kümüşşehrafel yesumhü" hemen oruç tutsun.

Burada orucun farziyyeti ve Kur'an-ı Keriym'in indirildiği ay belirtiliyor.

Hz. Rasulüllah **Hira** dağında iken, **Hz. Cebrail** geldiği zaman,
(Alak 96/1)

﴿١﴾ اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذٖى خَلَقَۚ ﴿﴾

ıkre' bismi rabbikelleziy haleka
o zat ki halek/halk eden senin rabbinin ismi/adı ile ıkra/kıraat et, oku

"ikra" **"oku"**
"bismirabikellezi " **"Rabbinin ismi ile oku"** ayeti
Ramazanın içinde gelmiştir.

Kur'an-ı Keriyme toplu olarak bakıldığında, kendisinde bulunan bilgiler sıralandığı zaman bunların hakikatleri çok daha açık olarak anlaşılmaktadır.

Gelelim (Duhan 44) suresinin baş ayetlerine:
Orada başta

حٰمٓ ﴿١﴾

ha mim var
(1) **ha mim**

"ha mim" bilindiği gibi, **"Hakikati Muhammedi"**nin bu bölümü.
7 tane **"ha mim"** ile başlayan sure vardır.
Bunun her birisi bir mertebenin hakikatini belirtiyor yani 7 nefs mertebelerini.

Burada da **Kadir** ile ilgili hakikati belirtiyor,
"Ha mim" bu hakikatin şifresi'dir.

Buradaki **"Ha mim'i"** biz **"Hakikat-i Muhammed-i"** olarak düşünelim.

وَالْكِتَابِ الْمُب۪ينِۙ ﴿٢﴾

(2) **vel kitabil mübiyni**
(2) **ve (andolsun) mübin/beyan olan açıklayan kitab**
"açık kitaba yemin olsun".

O zaman şöyle oluyor:
"Ha mim ve açık kitab-a yemin olsun ki!"

Neden, çünkü, **"ha mim"**in tafsilatı açık kitabın içindedir.

اِنَّٓا اَنْزَلْنَاهُ ف۪ي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ اِنَّا كُنَّا مُنْذِر۪ينَ ﴿٣﴾

(3) **inna enzelnahü fiy leyletin mübareketin**
inna künna münzirıyne
(3) **inna/kesin biz enzelnahü/onu/kendisini enzel/inzal/indirdik**
mübarek/bereketli, kutlu gece içinde
inna/kesin biz münzır/inzar, uyaranlar idik/olduk

"inna enzelnahü" **"muhakkakki biz onu indirdik,"**

"fi leyletin mubareketin" **"mübarek bir gece içersinde indirdik,"**

"inna künna münzirin" **"muhakkak'ki biz korkutuyoruz",**

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍۙ ﴿٤﴾

(4) **fiyha yüfreku küllü emrin hakiymin**
(4) **hikmetli küllü/her emir/iş fiyha/onda tefrik edilir/ayırt edilir**

اَمْرًا مِنْ عِنْدِنَاۜ اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَۚ ﴿٥﴾

(5) **emren min ındina inna künna mürsiliyne**
(5) **emir/iş olarak indi/katımızdandır inna/kesin biz mürsel/gönderenler idik**

"fiyha yüfreku küllü emrin hakiymin emren min ındina inna künna mürsiliyne"
"o gece bütün işler birbirinden ayrılırlar. "
"Bizim yanımızdan bir emir ile muhakkak ki biz göndericiyiz".

رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَۜ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُۙ ﴿٦﴾

(6) **rahmeten min rabbike innehü hüvessemiyul aliymü**
(6) **senin rabbinden rahmet innehü/kesin o hüve semi/duyan alim/bilen**

"Rahmeten min rabbike"
"Rabbinden bir rahmet olsun diye gönderdik."

"innehü hüvessemiul aliymü"
"muhakkak ki duyucu ve bilicidir".

رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَاۢ ﴿٧﴾

(7) **rabbissemavati vel ardı ve ma beynehüma**
in küntüm mukıniyne
(7) **semavat ve arzın ve onların ikisinin arasındakilerin rabbı**
eğer mukin/ikan/yakıyn iseniz

"rabbissemavati vel ardı ve ma beynehüma in küntüm mukıniyne"
"semavat, arz ve ikisi arasında onların Rabbıdır eğer yakıyn sahibiyseniz".

لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ ﴿٨﴾

(8) **lâ ilahe illa hüve yuhyiy ve yümiytü**
(8) **lâ ilahe illa hüve ihya/hayy/hayat verir ve mevt eder/öldürür**

"ondan başka ilah yoktur o diriltir o öldürür".

Buradaki gecenin bazı alimler tarafıdan
"inna enzeinahü fiy leyletin mubareketin" ile belirtilen gecenin,
Berat gecesini belirttiği söyleniyor,
aynı ayeti **Kadir** gecesi olarakda söyleyenler var ise de,

Berat gecesi olması daha mümkündür,
çünkü **Kadir** gecesi hakkında belirtilen **"Kadir gecesinde inmiştir"** lafzı vardır.

Burası **Berat** gecesiyle ilgili olmalıdır,
çünkü Cenab-i Hak Kur'an-ı Keriym-i **"levhi mahfuz"**dan ikinci kat gökteki **"Beyt'ül Ma'mur"**a indirdi,

"Beyt'ül Ma'mur"dan da **Kadir** gecesi **"Beytül Haram"**a indirdi ve bu Beyt'ül Harama inmeyi **23** senelik bir süre içerisinde oldu.

"Beytül Ma'mur"a bir defada geldi oradan **"Beytül Haram"**a yani **"insana"**, **"peygambere"** görevli melek tarafından **23** senede indirildi.

Kadir gecesinde **Hira** dağında gelen ayet **"İkra"** "oku" idi,
Son gelen ayet ise, Bakara suresinin 281'nci ayeti oldu.

﴿٢٨١﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ اِلَى اللّٰهِ

"vetteku yevmen türce'une fiyhi ilellahi"
ve allaha değin/üzre fiyhi/onda/oraya irca'/rücu/döndürüleğiniz yevm/güne ittika/akva et
"Rabbınıza döndürüleceğiniz günden sakınınız." diye son bir ikaz yapılmaktadır.

Kur'an-ı Keriym'in dünyaya nazil olmaya başlaması gerçekten insanlık alemi için çok müthiş bir hadisedir. Çünkü insanın en geniş şekliyle Rabbini bilmesi ve anlaması onun getirdiği ilimle mümkün olmaktadır.
Diğer kitaplardaki Rab bilgisi gönderildiği zamanın insanının anlayabileceği kadardı.
Cenab-ı Hak **"Kur'an-ı Keriym"** içindeki bilgiler ile Hz. Peygambere ikram etti, o da aynen onları ümmetine ikram etti.

Şeyh'ül ekber Muhyiddin Arabi Hz:
"Hz Muhammed'in ümmetine Kur'an-ı Keriym-i ikram etmesi, Hz. Cibril'in Meryeme Ruhu nefhetmesi gibidir." buyurdular.

Daha evvelcede dediğimiz gibi diğer ümmetlerin Kadir geceleri yoktur. Bu oluşum Ümmet-i Muhammede has bir özelliktir. İnsanlara bir ikram veya lütufta bulunulur; onun kıymetini bilirse, kadr-u kıymetini bildi, **kadirşinas** derler.
İşte Cenab-ı Hakk'ın bize lütuf etmiş olduğu bu gecenin hakikatini idrak edersek, biz de kadirşina bir insan olmuş oluruz ve bu bizim lehimize olur.

O halde her birerlerimiz bulunduğumuz idrak seviyelerimiz ilibariyle en geniş şekilde bu oluşumu anlamak zorundayız. Bu dünyadan gitmeden evvel bulunduğumuz halin kadr-ü kıymetini de bilmek zorundayız. Çünkü bize muhteşem Hakikat-i Muhammed-i mirası kalmıştır.

Musa (as) ulaştığı en yüksek oluşum
"len terani" "sen beni göremezsin" oldu,

(Araf 7/143)
﴿١٤٣﴾ وَلَمَّا جَآءَ مُوسٰى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُۙ

قَالَ رَبِّ اَرِنٖى اَنْظُرْ اِلَيْكَۜ قَالَ لَنْ تَرٰينٖى

“ve lemma cae musa limiykatina ve kellemehü rabbühü
kale rabbi eriniy enzur ileyke kale len teraniy
ve mikatımız/tayin ettiğimiz vakit (ibadet süresi, yeri) için
musa cae/geldiğinde/gelince
ve rabbühü/onun/kendisinin rabbi
kellemehü/ona/kendisine kelime ettiğinde/konuşunca
dedi ki, rabbim bana rüyet/göster ki
sana değin/üzre nazar edeyim/bakayım
dedi ki, len teraniy/asla beni rüyet edemez/göremezsin

"Musa tayin ettiğimiz vakitte gelip Rabbi onunki konusunca, Musa: (Rabbim! Bana kendini göster, sana bakayım) dedi. Allah: (Sen beni göremezsin!) dedi."

Çünkü “mertebe-i Müseviyet” **tenzih** akaidesi üzeredir.
Tenzih’de **Allah** ve **kul** ikiliği olduğundan ötelerde olan bir Allahı’a yönelme vardır.

Hal böyle olunca kişinin beşeri kimliği üstünde olduğu sürece **"sen beni göremezsin"** hitabına maruz kalacaktır.

Mi’rac bölümünde de bir miktar bahsettiğimiz gibi, **“Museviyet mertebe”**sinin en yüksek hali budur, bu mertebede bulunanların kadr-u kıymetleri bu yaşantı içindedir.
“Gerçek tenzihi” (taklidi tenzihi) değil idrak etmeleri bu mertebe müntesiblerinin kadimleridir.
Bu halin kendilerini kaplaması da, o mertebenin **Kadir** gecesi diye belirtilen kemalidir.

Mi’rac bölümünde bir miktar belirtildiği gibi, bu geceye **“İseviyet mertebesi”** itibariyle baktığımız da, görülen şu olur:
İseviyet **“Teşbih”** (benzetme) kaidesi üzerine kurulmuştur.

Yaşantısı **“fena fillah”** (Allah’da fani yok olmak) olduğundan geriye dönüşü mümkün değildir.
Hal böyle olunca o mertebenin de gerçek anlamda geriye dönüşü olmadığından **Kadir** gecesi yoktur. O mertebenin en yüksek kadr-i, İsa (as) göğe alınışıdır.

(Kur’an-ı Keriym’de Nisa Suresinde 4/158)
بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِۜ ﴿١٥٨﴾

bel refe’ahullahü ileyhi
bilakis/doğrusu ona/kendine değin/üzre/doğru allah refi etti/yükseltti

"Allah onu kendi katma yükseltti." ifadesiyle anlamını bulmaktadır.

Böylece o mertebenin geriye dönüşü olmadığından henüz **“İnsan-ı Kamil”** mertebesi de oluşmamıştır, dolayısıyla bu mertebenin’de gerçek anlamda Kadir gecesi olamamaktadır.
“İseviyet”in kadr-i **“fena fillah”** (Hak’da fani yok olmak’tır.)

Hz. Rasulüllah'ın ve ümmetinin kadr-i çok başkadır. İşte geçmiş peygamberlerin hakikatlerini biz idrak edebilirsek;

eğer onların hakikatlerine bakarak kendi peygarnberlerimizin ve kendi halimizin nasıl olduğunu değerlendirmemiz çok daha kolaylaşır, güzelleşir ve değerlenir.

Bunların hepsi peygamberdir hepsi aynı mertebededir diye bakarsan, aradaki fark meydana çıkmayınca kendi değerini **(kadrini)** bilemezsin. Evvela onların mertebelerini tesbit etmek lazım ki ondan sonra biz kendi mertebemizi bilelim ve oradaki açık seçik farkı müşahede edelim.

(Kadr Suresi 97/1-5)

﴿١﴾ اِنَّٓا اَنْزَلْنَاهُ فٖى لَيْلَةِ الْقَدْرِۚ ﴿﴾

﴿٢﴾ وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِۜ ﴿﴾

﴿٣﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍۜ ﴿﴾

﴿٤﴾ تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ

فٖيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْۚ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ ﴿﴾

﴿٥﴾ سَلَامٌ قف هِىَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿﴾ .

(1) **inna enzelnahü fiy leyletil kadri**
(2) **ve ma edrake ma leyletül kadri**
(3) **leyletül kadri hayrün min elfi şehrin**
(4) **tenezzelül melaiketü verruhu**
fiyha biizni rabbihim min külli emrin
(5) **selamün hiye hatta matlei'l fecri**

(1) **inna/kesin biz leyletil kadr/kadr/kadir leyl/gecesinde**
enzelnahü/onu/kendisini biz enzel/inzal, indirdik
(2) **ve leyletil kadr/kadir leyl/gecesi ne olduğu**
sana ne derey/edre' etti/bildirdi/anlattı
(3) **leyletil kadr/kadr/kadir leyl/gecesi elf/bin şehr/aydan hayırlıdır**
(4) **külli/her emir/işten onların/kendilerinin rabblerinin izni ile**
fiyha/onun içinde/hakkında onda/orada
melaike/melekler ve ruh/öz/hülasa, canlılık tenezzül eder/inerler
(5) **ta ki matleil fecr/fecr/tan yeri tuluğ edinceye/ağarıncaya kadar**
hıye/o selam/esenliktir

mealen:

"Doğrusu biz Kur'an-ı Kadir gecesinde indirdik.
Kadir gecesinin ne olduğunu sen bilir misin?
Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır.
Melekler ve Cebrail o gecede Rablerinin izniyle her türlü iş için inerler.
O gece, tan yerinin ağarmasına kadar bir esenliktir".

Kadir surcsine gelince, onu iyi anlamaya çalışalım,

“inna” **“muhakkak ki biz,”**
“enzelnahü” **“o Kur'an-ı biz indirdik”**
“fiy leyletil kadr” **“kadir gecesi içinde.”**

Bu Kur’an’ın bir genel olarak **dünya semasına** inmesi var,
bir de özel olarak her birerlerimizin **gönül semalarımıza** inmesi vardır.

(A’raf 7/142)

﴿١٤٢﴾ وَوٰعَدْنَا مُوسٰى ثَلٰثِينَ لَيْلَةً وَاَتْمَمْنَاهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهٖٓ اَرْبَعِينَ لَيْلَةً ۚ

ve va’adna musa selasiyne leyleten ve etmemnaha bi’aşrin
fetemme miykatü rabbihî erbe’ıyne leyleten

ve otuz (30) leyl/gece olarak musaya biz vaad ettik/sözleştik
ve aşr/on (10) ile etmemnaha/onu/kendisini tamamladık
bu halde rabbihî/onu/kendisinin rabbi erbain/kırk (40) leyl/gece olarak
mikat/vakti/ibadet süresi, yeri tamamlandı

“Musa'ya otuz gün vade verip sonra buna on gece daha kattık! Böylece Rabbinin tayin ettiği müddet kırk geceye tamamlandı”

Musa (as) gündüzleri **oruç**;
geceleri **ibadetle** nefis tezkiyesi yaparak geçirdiği otuz **(30)** günün sonunda **“Tevrat-ı şerifi”** almaya başladı
ve on gün **(10)** devam etti.
Böylece süre kırk güne (**40**) ulaşmış oldu.

Kadir gecesi olarak genelde, kabul görüp uygulanan Ramazanın yirmi yedinci (**27**.) gecesi sistematik oluşuma da çok uygun düşmektedir.

Kadir gecesinin daha değişik tarif ifadeleri de vardır.
Bunun sebebi, her geceyi Kadir gecesine döndürmenin mümkün olduğunu bildirmek içindir.

Ramazanın yirmi yedisinde (**27**) Kur’an-ı Keriym nazil olmaya başlıyor.
Musa (as) otuz (**30**) unda gelmeye başladı, kırk’ında (**40**) sona ermiştir.
Müslüman, Ramazanda bir ay oruç tutuyor, bunun yirmi yedisine kadar olan sürede nefis tezkiyesi yapmış oluyor.
Böylece gönül ayinesinde kendi nefsaniyetinden hiç bir toz dahi kalmamış oluyor.
Böylece ilahi tecelli o temiz gönül aynasında parlamaya başlıyor ve orası alış, yani tecelli merkezi oluyor.

İşte böylece kişi yirmi yedinci (**27.)** gece kadr’ini biliyor,
yirmi sekizinci (**28.**) gecesi Peygamberin silsilesini tamamlamış oluyor.

Daha evvelki yaşamında diğer peygamberlerin yaşantısını geçmiş
ve yirmi sekizinci (**28**.) gecede de **“hakikat- i Muhammed-i”**yi idrak etmiş oluyor.

Yirmi dokuzuncu (**29.**) gecede ise (Arefe) **"arif"** oluyor. Yani ertesi günün bayram olduğu biliniyor ve o gcceye idrakle ulaşan kimse ise **"Arifi billah"** mertebesine ulaşmış oluyor.

İşte böylece **"Regaib"** gecesi ifadesiyle başlayan hakikat yolculuğu **"Arif-i billah"** hükmü ve yaşantısı ile neticeye ermiş oluyor.

Bu hal ile Ramazanın otuz (**30**) una ulaşmış insan da bayram yapmaz da ne yapar?...
İşte gerçek bayramı onlar hak ediyorlar. Bizlerde sureta onlara benzemekle onların yüzü suyu hürrneline bayram yapıyoruz.

Bu hakikati idrak eden Hacı Bayram-ı Veli, ilahisini böyle söylemiş:

"Bayramım imdi, bayramım imdi, yar ile bayram ederler şimdi."

Kimki belirli oluşumlarla gönlünü temizlemiş ise biz de onun gönlüne Kur'an-ı Keriym-i indirmeye başlarız, böylece o da **"İnsan-ı Kamil"** olmaya başlar.
Burada Kur'an'ın inmesi, **vahy** ile yeni bir Kur'an inmesi değil, **ilham** ile **mevcud Kur'an'ın inceliklerinin kendisine** açılmasıdır.

Şimdi tekrar geri dönerek Kadr Suresine hastan başlayalım.
(Kadir 97/1)

﴿ اِنَّـآ اَنْزَلْنَاهُ فى لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴾ ١

(1) inna enzelnahü fiy leyletil kadri

(1) inna/kesin biz leyletil kadr (kadr/kadir leyl/gecesinde)
enzelnahü/onu/kendisini biz enzel/inzal, indirdik

"inna" "muhakkak ki biz,"
"enzelnahü" "o Kur'an-ı biz indirdik"

Bakın burada **"Cibril"**den de bahs edilmiyor, doğrudan doğruya **"biz indirdik"** deniliyor.
Çünkü **Cebrail** özünde zaten Hak'tan başka bir şey olmadığından, **"biz indirdik"** deniliyor.

"fiy leyletil kadr" "Kadir gecesi içcrisinde"
Burada bir **geceden** bahs ediliyor.

Niye **"kadr gündüzü"** denmemiş?
Çünkü gece **fena fillah** mertebesi olduğundan, kişi **Hak'ta fani** olduğu, **Hak'la Hak** olduğu zaman Kur'an nazil olmaya başlıyor.

Geceden kasıt, **"yokluk, hiçlik"**
- eşyanın ortadan kalkması
- kendi varlığının dahi ortadan kalkması
- **"A'maiyet"** haline bürünmesi
- **Zat Alemine** ulaşmasıdır.

Bu **"fena fillah"** halinden nüzul ve tenzil ile **"İnsan-ı kamil"** olarak tekrar

dünyaya dönmeye başlıyor.

İşte bu hakikati, şimdilik **“fena fillah”** mertebesinde bekletilen **“İsa”** (as) da yaşayacak. O zaman o kadr’i kıymetini bilecek tekrar dünyaya geldiğinde bizim şimdi yaşadığımız hakikati o, o zaman yaşayacak.

Dikkatinizi çekiyorum, buradaki Ümmet-i Muhammedin ihtişamını düşünebiliyor muyuz İsa (as) Hz Pcygambere ümmet olarak gelecek “**Hakikat-i Muhammedi”**den aldığı, kendinde olmayan bu hakikatleri tahakkuk ettirerek gelecek ve ondan sonra **“kadr”** hakikatini yaşayacak, fakat biz bunu daha şimdiden yaşıyoruz ve bu imkanımız var.

Bir düşünelim içinde bulunduğumuz hassasiyetin güzelliğin değerin derecesinin ne olduğunu.

Ben-i İsrail’in peygamberlerinin en büyüğü olan **“İsa”** (as), şu anlattığımız vasfa sahip değildir. Haşa onun peygamberliğine bir halal gelmesin; o ayrı bir vasıftır.

Ümmet-i Muhammed’de Hz Rasüllüllah’ın kemalatının ilmi, bilgisi, özelliği, yaşantısı olduğundan (ki alemler onun kendisi için varedilmiş) bütün ilim onda zıhura çıkmış; **“levlake levlak lema halaktül eflak”**

yani **“eğer sen olmasaydın, olmasaydın bu alemleri halk etmezdim”**
hükmüyle belirlenmiş

(Enbiya Suresi 21/107 ayette)

وَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾

ve ma erselnake illa rahmeten li’l alemiyne
ve illa/sadece rahmeten li’l alemiyn/ alemler için rahmet olarak
seni ersel/irsal etdik, gönderdik

“Ey Muhamıned, seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik” ifadesiyle tabii ki o rahmetten en önce bizler yararlanıyoruz ve yararlanmamız gerekiyor.

İşte Cenab-ı Hak hu özellikleri, hiç bir ümmete yapmadığı bu lütfu bir garip ahir zaman ümmetine yapmıştır.

Ve ayet devam etmekte (Kadir 97/2)

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾

(2) ve ma edrake ma leyletül kadri
(2) ve leyletil kadr/kadir leyl/gecesi ne olduğu
sana ne derey/edre’ etti/bildirdi/anlattı

“Kadir gecesinin ne olduğunu sen idrak ettin mi?”.
Ayetteki ifade tarzına bakın, sanki karşılıklı konuşuyor gibi, uzaklarda değil.

Bu ayetin iki yönü vardır:
birisi **Hz. Rasulullah’a** hitab eden yönü,
ikincisi de **ümmetine hitap** eden yönüdür..

Hz. Rasulullah’a hitap eden yönüne baktığımız zaman,
o’na **“sen bu Kadir gecesini idrak ettin”** hükmündedir,
onun için **“ettin mi, etmedin mi?”** hususu düşünülemez, çünkü Kur’an

kendisine gelmiştir.

Bu ifadelerin hakikatini anlayamayacak durumda olsa idi o’na gelmez idi. Burada ki **“vema” “ne”** bize ümmetine ait
“Ey Rasülümün ümmeti, siz bunun ne olduğunu idrak ettiniz mi?’
Bu hitap bizleredir.

Kur’an-ı Keriym Hz. Peygambere inmesi dolayısıyla
“sen bunu idrak ettin, bunda kimsenin şek şüphesi yoktur.”

Fakat bize gelince;
“ey Ümmet-i Muhammcd, siz bu geceyi idrak ettinizmi?
Bunun değerini, kadrini kıymetini anlayabildiniz mi?
veyahut bunun hakikati ile ilgilenebiliyor musuz? gibi sorular vardır.

İşte bu Kadir gecesini idrak etmek için o Hak yolcusu ve talibinin, yol ehlinin, daha evvelce **“Regaib, Mevlût, Ber’at, Mi’rac”** gecelerini idrak edip, bu yoldan **Kadir** gecesine ulaşması ancak mümkün olduğundan dolayı,
“sen bu geceyi idrak ettin mi?” ikaz ihtar eğitim veya hatırlatmasını yapmaktadır.

“Bu silsileyi yaşayıp da Kadir gecesinin ne olduğunu daha hala anlayamadın mı?” demektir.

İnşeallah her birerlerimiz bu oluşumları en iyi şekilde anlayanlardan oluruz ve ayetin devamında (Kadir 97/3)

﴿٣﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍ ﴿﴾

(3) leyletül kadri hayrün min elfi şehrin
(3) leyletil kadr/kadr/kadir leyl/gecesi elf/bin şehr/aydan hayırlıdır
“leyletül kadri” “o kadir gecesi”
“hayrün min elfi şehrin” “öyle bir gecedirki bin aydan hayırlıdır.”

Böyle bir özellik hiç bir ümmete verilmiş değildir. Ancak yukarıda da belirtildiği gibi gerçek bir idrake ulaşmak gerekmektedir.

Hz. Rasulullah zaman zaman geçmiş ümmetlerin yaşlarını düşünür, epey uzun olduklarından, kendi ümmetinin ise ömürlerinin daha kısa olduğundan ibadetlerinin daha az ve sevaplarının da daha az olacağım düşünüp üzülüyormuş.
Bu ayetin o yüzden nazil olduğu tefsirlerde yazılıdır.

“elfi şehrin” “bin ay” “seksen üç (83) sene üç (3) aydır.”
Ey Habibim sen hiç üzülme, senin ümmetine öyle lüluflarda bulundum ki: onları dalıa evvelce hiç bir ümmete nasib etmedim:

Bakın Cenab-ı Hak Ümmet-i Muhammed’e bir gecede 83 sene üç (3) aylık devamlı ibadet sevabı veriyor.
Gündelik ibadete ayrılan saatlerin ortalama 10’da 1 (1/10) olabileceğini düsünebilirsek **83** senenin **830** seneye tekabül ettiğini kolayca anlarız.

Ey: Muhammed (as) ahir zaman ümmeti, sana bahşedilen değerleri bir

düşünebilseydin ne olurdu?...

Burada belirtilen zaman **Ef'al** aleminin oluşumu içerisinde kısıtlı zaman mefhumu ile ifade edilmiştir.
Aslında gerçek manada Kadr'ini oluşturup kendi kıymetini idrak ettiği zaman kişinin ne seneyle ne ömürle, ne zamanla, ne dünya, ne ahiretle kıyas edilmez bir oluşumu olur, çünkü zaman izafidir.
Vahdet ehli indinde bütün onları toplayan sadece **bir tek an vardır** kendi gerçek kıymetini idrak ettiğin vakit, ebedi hayata geçmiş oluyorsun, ebedi hayatta ise **kısıtlı zaman** yoktur.

Burada, ayette bahs edilen zaman süresi aslında çok kısa ve **ef'al** yani **madde** alemi itibariyledir.
Mana alemi itibariyle değerlendirmemiz çok güçtür, çünkü **madde** mana yanında çok az değer taşımaktadır.

Ayet'te her mertebede olan kişinin anlayabileceği bir dil kullanılmıştır. Gerçek kadr'ini idrak eden kimseler ise, bu oluşumu yaşadıklarında onlara ayrıca anlatmaya gerek kalmıyor.
Kur'an-ı Keriym sana nazil olduktan sonra bunun değeri ne zamanla ne madde ile ölçülemez.

İyi düşün **"Kur'an sana yani her birerlerimizc nazil olmuştur"** bu ifadeyi **"ehli yakıyn"** olarak anlamaya çalışalım.

Şimdi burada bir gerçeği daha açmaya çalışalım:
yukarıdan beri gördüğümüz ayetlerde **üç (3) "leyi"** "gece" geçti.
Cenab-ı Hak dileseydi tek ifadesiyle bunları ankıtabilirdi.
Birinci gece bu hakikatleri **"ilmel yakıyn"**,
ikinci gece **"aynel yakıyn"**,
üçüncü gece ise **"hakk'al yakıyn"** olarak müşahade edip yaşamamız içindir.

İşte ayette belirtilen bin (**1000**) ay **"Sûri"** (zahir) ifade tarzı içerisinde en az miktarda, asgari müşterek çerçevesinde belirtilmiştir.
Gerçek manevi yönünü izahı ise ancak yukarıda belirtilen **üç mertebede** yaşayanlar tarafından değerlendirilebilir.
Allah c. c cümlemizin idraklerim en geniş şekilde açmamıza yardımcı olsun.

(Kadir 97/4).

﴿٤﴾ تَنَزَّلُ الْمَلَٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ
فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِم مِّن كُلِّ أَمْرٍ ﴿﴾

(4) tenezzelül melaiketü verruhu
fiyha biizni rabbihim min külli emrin

(4) külli/her emir/işten onların/kendilerinin rabblerinin izni ile
fiyha/onun içinde/hakkında onda/orada
melaike/melekler ve ruh/öz/hülasa, canlılık tenezzül eder/inerler

İşte o gece
"tenezzelül melaiketü" "melaike de iner, nüzul eder."
Kur'an indikten sonra melaike de iner,

“verruh” **“Ruh da iner”;**
“fiyha” **“o gecenin içinde”**
“bi izni rabbihim” **“onların Rab’larının izniyle”**
melaike ve ruh o gece iner:

“İndirelim bakalım şimdi nereye inecekler?”

“tenezzelül melaiketü” **“melaike iner, tenezzül eder.”**
Tabiiki iner, inmez’mi hiç?...

O ruh’tan maksat genelde **Cebrail** (as)dır denmiştir.

O’da çok yerli yerincedir ama **birimsel** olarak daha **öz** düşünürsek:
Melaike dediğimiz şeyler, melekler, kuvvetler’dir yani Cenab-ı Hak’tan Kur’an vasıtasıyla sana yepyeni güçler gelir, yepyeni idrakler açılır,
çünkü yukarıda idrake, **“vema edrake”** hitab ediyordu.

İşte o idraklerin açılması için yepyeni bilgiler gelir, melekler getirir, yani **“esma-i ilahiye”**nin her türlüsünü sana ilim ve bilgi olarak verirler.

Dolayısıyla **ilmi** artık gönlünden almaya başlarsın, başkasına pek ihtiyaç kalmaz.
Tabiiki ilim her yerden alınır, Çin’de bile olsa alınır, ama, buradaki bilgi nakil bilgisi nakil ilmi değil, bizatihi kendinde ortaya gelen ilimdir, ki, işte buna **“müşahede ilmi”** ve de **“yakıyn”** ilmi, **“vahdet”** ilmi denilir.
Tam sağlam, temiz, katıksız bir ilim, doğrudan doğruya özünden gelen bir ilimdir.
Ve herkesin Cebrail-i kendine geliyor, ona ilmini getiriyor.
Cebrail (as) görevlileri bu işleri görürler.

İşte Ayette belirtilen melekler sendeki yeni görüşler, hayata bakışlardır.
Tabiiki genel olarak yer yüzüne inen melekler de vardır.

Bunlar bu gece Kadir gecesinde yeryüzüne inerler ve tebeddülat, değişiklik yaparlar.
Böyle olduğu gibi bizim yer yüzümüz olan beden mülkümüzde de aynı değişiklikler olması lazım geliyor, aynı kazançlar sağlanıyor.

Bu işler gece oluyor. Yukarıda bahsedilen **üç gece** ifadesinde, üç oluşumda veyahut üç mertebe’de ki insanların değişik yaşantılarından zuhura geliyor.

İşte meleklerin yer yüzüne inmesi, **melekût** **“Esma”** mertebesinin sana nüzulüdür.
Ruh’un yer yüzüne inmesi, sana **“Sıfat”** mertebesinin nüzulüdür.

Kur’an’ın sana inmesi ise, **“Zat”** mertebesinin nüzulü ve tecellisidir.

Bakın ifadelerde ne incelikler var. Onları hakikatleri itibariyle anlamamız gerekiyor.

Bu işler nasıl oluyor?
“biizni babbihim” ancak **“onların Rablerinin izni”** ile oluyor.

Yani nereye nasıl bir oluşum, bir bilgi geldi ise Rabb onu o şekilde orada kendi kontrolünde oluşturup tahakkukunu sağlamaktadır.

Burada bilmemiz gereken bir husus vardır, **“Rab”** dcndiğinde, bu esmanın, hakikatini iki yönlü bilmemiz gerekmektedir:

birinci yönü **“Rabb’ül erbab”** yani “Rabb’ların Rabbı” itibariyle, genel olarak bu sistemin çalıştırılıp terbiye edilmesidir.

İkinci yönü **“Rabb’ül has”** “Has Rab” itibariyle varlıkların kendi has Rabb’ları dır.

İşte bu oluşum her varlığın kendilerine has Rabb’larının izniyle inmektedir.

“Rabb” esması “terbiye eden mürebbiye” demektir ve her varlığın bağlı olduğu bir esması vardır.

İşte o esma, o varlığın Rabb’ı dır,

böyle olunca da her varlığın kendine ait **“Rabb-ı has”**ı başka başka esma’lar’dır, bu esmalar **“Rabb-ul erbab”**a bağlıdır o’da **“bir”**dir.

Bu hakikat-i Kur’an-ı Keriym de Yusuf (as) ağzından (Yusuf 12/39)

﴿٣٩﴾ يَا صَاحِبَيِ السِّجْنِ ءَاَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ اَمِ اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿﴾

ya sahıbeyi’s sicni e-erbabün müteferrikune hayrün
emillahül vahıdül kahharü

ya sicn/zindan iki (2) sahıb/arkadaşım
müteferrik/çeşitli erbab/rabbler mı
yoksa vahid/bir tek kahhar/kahredici allah mı hayırlıdır

“Ey zindan arkadaşlarım ayrı ayrı Rab’larmı hayırlıdır, yoksa tek ve üstün olan Allah’mı hayırlıdır?” diye, bildirmiştir.

Genel olarak, **“Rabb’ül erbab”** bütün bu alemde meydana gelen oluşumların kaynağıdır.

“Rabb-ül has”lar ise, teferruatları oluşturmaktadırlar.

Burası ise **Esma** mertebesidir ve **Ef’al** mertebesindeki oluşumları meydana getirir.

Ve ruh’un inmesi: Sana **“venafahtü”**nün daha genişi geliyor

Adem (as) hakkında, (Hicr 15/29 ayetinde)

وَنَفَخْتُ فيهِ مِنْ رُوحى

“ve nefahtü fiyhi min ruhiy”
ve ruhumdan fiyhi/ona içine nefh ettim/üfledim
“Ona ruhumdan üfledim”

İsa (as) hakkında (Bakara 2/253)

وَاَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ

“ve eyyednahü birühıl kudusi”
ve rühı'l kudus ile
eyyednahü/onu/kendisini biz yed/el verdik, destekledik
“O'nu Ruhul Kudüs ile destekledik”

Burada da sana ruh'un, **“Hakikat-ı Muhammed-i”**nin **“Ruh'ul Azam”** olarak gelmesi, Rabbül alemiyn izniyle faydalandırılmasıdır, inmesidir
Nasıl? (Kadir 97/4)

مِنْ كُلِّ اَمْرٍ

“min küllü emrin”
külli/her emir/işten

“Her bir emirden.” Emir iş manasınadır.

İşte o mana alemindcn gelen özellikler **Ef'al** aleminde zuhura gelmektedir.

Senin gönlüne mana aleminden gelen melekler, güçler; ruh, hayat, nur bedenine intikal ediyor.
Bedeninde de **madde** aleminde, **Ef'al** aleminde zuhura çıkmış oluyor.

“min külli emrin” “her bir emir
“selamun” ve o emir ile birlikte **“selamet”** getirirler,
ve tabi böyle bir oluşum selametten başka ne olabilir.

İnsan için bundan salim daha selametli bir şey olur mu?

Selam aynı zamanda İslam, selamete çıkmak, selamette olmaktır.

(Kadir 97/5)

﴿٥﴾ سَلَامٌ هِىَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ

(5) selamün hiye hatta matlei'l fecri
(5) ta ki matleil fecr/fecr/tan yeri tuluğ edinceye/ağarıncaya kadar
hıye/o selam/esenliktir
“O gece tan yerinin ağarma.sına kadar bir esenliktir. “

“hiye hatta” “hatta şu zamana kadar ki”
“metlail fccr” “güneş doğuncaya kadar” bu oluşum böylece devam eder gider.

Bakın yukarıda **üç geceden** bahsedildi,
burada da **“tuluğ”**dan bahsediliyor,

ne demek isteniyor?...

"Güneş doğuncaya kadar" yani **"Hakikat-i İlahi güneşi doğuncaya kadar."**

"Hakikat-i İlahiye" güneşi doğduğu zaman sende tabii ki **fecr** oluyor.

Yukarıdaki geceler bitiyor ve **"fena fillah"** mertebesinden **"Baka billah"** mertebesine geçilmiş oluyor.

Bu halde gece ve teferruat bitmiş, her şey yerli yerine dönmüş, ebedi gündüze ulaşılmıştır.

Nasıl ki yüz kilometre yukarıya çıkıldığında güneşle karşı karşıya kalındığında, her zaman **gündüz** ise,

gönül alemine girdiğin zaman da

(İsra 17/81)

جَآءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ

"cael hakku ve zehekal batılü"

hakk cae/cey'e etti, geldi ve batıl zehak/hükmü bitti, yok oldu

"Hak geldi batıl gitti"

başka bir ifade ile, bu **"fecr"** batılın gitmesidir.

Batıl ise, senin var zannettiğin aslında hiç bir zaman var olmayan **izafi nefsin'dir**.

O gittiği zaman gelecek olan ise, güneşli gündüz, o da senin **özün, zatın'dır**.

Ey hakikat yolcusu!

Yukarıdan beri anlatılmaya çalışılan şeyleri iyi anlamaya çalışalım. Bunlar bizim gerçek hayatımızın seyirleridir. Bir sistemin oluşumu, bir gelişimin oluşmasıdır.

Bu sistem oturduktan, güneş doğduktan sonra kemale erilmiş, meyve olmuş oluyor.

Tekrar o meyvenin seyrini baştan anlatmaya gerek kalmıyor, çünkü yaşanmış oluyor.

Neticede ise sonradan bunları başkalarına yaşatmak gerekiyor, sonra tekrar tohum oluyorsun, tekrar toprağa giriyorsun onlarla birlikte tekrar seyrini sürdürüyorsun.

İşte şu üç satırlık kısacık bir süre içerisinde Cenab-ı Hak bütün kemalatı ortaya getirmiştir.

İnşallah hepimiz bunların idrakinde olalım ve en iyi şekilde anlayanlardan olalım.

Özetlersek, biz Ku'ran-ı Keriym-i Kadir gecesi yani mübarek bir gecede indirdik. Bu mübarek gece bizim için, kendi gerçek varlığımızı idrak ettiğimiz gecedir.

Cenab-ı Hak bizim eski birliğimizden çıkıp **nefsaniyetimizden** kurtulduktan sonra, o gönüle tecelli etmeye ve **ilham yoluyla** Kur'an'ını indirmeye başlıyor.

Kur'an-ı Keriymin inmeye başlaması, **melekler ve ruh** vasıtasıyla **Cebrail** vasıtasıyla oluyor

ve kim ki bunu idrak ederse Kadir gecesini idrak etmiş oluyor.

İşte İslam dininin özelliklerinden güzelliklerinden bir tanesi de bu ki, kim bunları idrak ettiyse, daha dünyada iken Hak sevgilileri arasında oluyor.

Sadekallahulaziym...

Not: Hatırasına ve mevzu ile ilgisine binaen Nusret Babamın 1963 senesi Ramazanının Kadir gecesinde yazmış olduğu münacatını da ilave ediyorum. Allah c.c. fcyzinden nasibdar eylesin.

Ramazan 27 1963

KADİR GECESİ MÜNACAAT

(Nusret TURA)

Ey alemleri yaratan Rabbimiz; Ey azameti, şani, şerefi kudreti, kuvveti lütfu, keremi...sonsuz olan sevgili ALLAH'ım;

Seninle konuşabilmek için aczimi itiraf ederek, nefsimi hakir görerek ve göstererek söze başlayacağım. Cehennem devrim geçti, yine oralara düşerek yanmak istemem.

Senin sonsuz sıfatlarını her kulun biliyor. Bilmeyenlere de yakın zamanda bildireceksin. Bu sıfatlar da cennete açılan kapılardır.

Nusret kulun cennet kapısında da değildir. Zatının deryasında yüzmek istiyorum. Senin aşk ateşinle yanmak istiyorum. Pervanenin en son çare olarak kendisini ateşe atması gibi yanmak isliyorum. Çok şükürler olsun sana; yanıyorum da, beni hiç bir alem tatmin edemez oldu. Bende ibadet takati da kalmaz oldu; çünkü zatının ismi, isimlerin en güzeli ve en derin manalısı; **"ALLAH"** diye seni aradığım zaman gönlümden doğan bir nur parmaklarımın ucuna kadar yayılıyor. Topraktan olan varlığımı nur kaplıyor. Bütün hislerim, kuvvetlerim, ihtiraslarım, iptilalarım eriyor, yok oluyor.

Senin emirlerin; varlığını bilen, sana ibadet ederek avuç açan kulların içindir, akıl sahiplerinedir; bende o zaman **"ben, ben"** diyecek bir varlık, kendisini sana nisbet edecek bir akıl kalmadı ki, ağzım, azalarım hareket edebilsin. İşte bu mübarek Kadir gecesi kainat duvarının üzerine asılmış olan **Nusret** isminde köhne bir elbisem vardı; Sen o elbiseyi sırtına geçirdin. Bu gece tebdili kıyafet ederek geziyorsun. Sen bütün nurunlaı, bütün varlığınla bütün rahmet ve şevkatinle bende gözüktün.

Ben de isterdim ki diğer mü'min kardeşlerimin gibi arabalar içinde şehrin bütün camilerini dolaşayım. İftarı bir camide, akşam namazını bir diğerinde, yatsı ve teravih namazlarım bir üçüncü camide eda edeyim. Bu aciz kulun ne yaptı. Tabii bilirsin erkenden yattı, hem yatsısını evde eda ederek.

Herkesin bütün gece yorulup da uyuklar halde oldukları bir zamanda, sabahın saat ikisinde kalktım, huzuruna durdum. Bu saat Aşıkla Maşuk'un naz ve niyaz saatidir. Bu saat mahremlerin, sevgililerin seviştikleri saattir. Bu saat **nusret** saatidir.

Beni sana götürecek deveyi dinlendirdiğim saattir, sonra yola sürdüm. Camilerde, yer yer evlerde ışıklar vardı. Kulların bütün gecenin yorgunluğuna mukabil el kaldırmışlar, bir çok şeyler istiyorlar.

Sevgili ALLAH'ım, onlara istediklerini ver, hazinede hepsini memnun edebilecek şeylerin hepsi fazlasıyla mevcut. Onlar yalvarıyorlar, ağlıyorlar 364 gün gaflette ve günah kirlerine bulandıkları için ağlıyorlar.

Ver ALLAH'ım onlara ver! Affet onları sevgili Rabbim: günah defterleri mi doldu? Ateşe at, insanları değil. Defterlerini at, onları yak. Onların dilediklerini de verince sen de rahat olursun Nusret kulun da.

Nene lazım ya Rabbim, sana sevgisini arz etmek için huzuruna can atan Nusretinin yüzüne bak.

İşte birkaç saat sonra sabah olacak. Kadir gecesini ihya edenler uykuya dalacak, gaflet ehli yine **"vazifemi yaptım Rabbime yalvardım belki bu gecemi bin aylık ibadele muadil tutacak"** diye memnun ve müsterih olarak tekrar eski hayatlanna devam edecekler.

Fakat ya Rabbim, senin Nusret kulunun bütün sene seninle buluşmadığı sabah yok ki. Hatta beşeriyet yükü az olduğu zaman huzurundan ayrıldığım zaman yok.

"Ey benim Nusret kulum; Sanki Muhammedimin sevgisiyle meşbu bulunuyorsun. Onun sevdiklerini ve onu sevenleri ben de severim. Bu mütekabil sevginin temeli de kullukta kemale ermektir. Yokluğa uçmaktır."

"Benim zatıma olan muhabbetten gayrı yarattığım şeylerden herhangi birisine muhabbet: beni unutmak ve gaflete düşmektir. Her şeyi sizin için yarattım, fakat muhabbet ve aşk bana mahsustur. Gönül evini bana tahsis ederek masivayı oradan çıkaranlardan, ben de kulluk perdesini kaldırırım."

"Kullanma bak, yanıma gel Muhammedimin ümmetini temaşa edelim. Gözünden perdeni aldım, sırtından kulluk elbiseni çıkardım. Sana görmek ve söylemek kabiliyetini verdim. Benimle basirsin, vekilimsin!"

"ALLAH'ım! Sevgili Rahbim: neler görüyorum? Madem ki söylememe de müsaade ettin, ben de söyleyeyim ki, bleni dinleyen kulların da aynı yoldan gelsinler. Ben senin huzurunda ibadetle meşguldüm, şimdi yanında bulunuyorum. Ağlayanlar, sızlayanlar, pır pır kalbi atanlar, alev alev ciğerleri yananlar, müteessir olmasınlar ki, sen onlarla da berabersin.

Ya Rabbim, utanıyorum! Kıble olarak tanınan Ka'be-i şerifle siyah örtünün içindeyim. Bütün başlar bize eğik, bütün gözler yaşllı yaşsız bize bakıyor. ALLAH'ım; bana neler oluyor? Özümden, sinemden, gönlümden, vücudumu yakmıyan bir ateş doğuyor., Hayır! bu ateş değil; vücudumu istila eden bir nur, nurdur. Bize bakanlara aşk ve şevk saçan bir nur. Masiva aşkını yaktı,benliğimi yaktı, bütün efkarımı yaktı.

Ben zat olarak mı kaldım? İlmin ve aklın ta kendisi olarak mı kaldım, göz ve idrak nuru olarak mı kaldım? Ah. Aman ya Rabbim, eriyorum, eriyorum nerede ise cehennemi söndüreceğim Hatta, hatta cenneti de!

"Kellümini ya humeyra," Mealen: **"konuş bana ey Hümeyra"** (Hadis)

Estağfurullah Estağfurullah
Eûzü bike minke ya ALLAH.

ALLAH ALLAH ben nerede idim? Büyük bir kalabalık ellerini açmışlar ağlıyorlardı. Onlara islediklerini verdim, sevindiler. Gittiler, evet onlar gittiler, ben yine onlarla kaldım. Evet ben onun elbisesi oldum, evet o benim içimden doğru kaynadı. Beni eritti, evet evet, bayıldım veya tam diri oldum hayatın da ta kendisi, lü tuf ve keremin ta kendisi, isimleri sıfatları Zatının deryasında gaip oldum.

Cehennem yakmaz oldu. Cennet de gözümden silindi. Evet evet, ahir zaman velisi evet son velilerden hayır bir kaç tane daha var. Sözlerimi melek İsrafilin Sur'u gibi ve isa peygamberin sözleri gibi diriltici, hem de ölüleri diriltici sözler. Taşlara topraklara hayat veren sözler. **"Biz de sizdeniz"** diyorlar.

Evet, inbisat (genişleme hali) katreye verilirse, **"deryayım"** der. Evet, inbisat (genişleme hali) zerreye verilirse **"güneşim"** der.

Arifler de dudak bükerler, yalanlamazlar, çünkü her şey aslına gidiyor. Kainat onun şerefine yaratıldığı halde **"ben de sizin gibi bir beşerim. Fakirlikle iftihar ederim"** diyen Rabbimizin ilk sevdiği elbise, beşer libası, fakirlik sıfatı sırtından hemen hemen hiç çıkarmadığı elbise.

Şeriat, Hak'ka giden yoldur. O onu tanzim etmiş, şekillendirmiş. Aşk hayatı; bu varlık yolundan bambaşka bir yol. İkisi bir arada görünmüşse de idrak farkı birini şah diğerini kul yapar.

Biri varlığı nizama sokar, diğeri yokluğa kanal açar. İkisinin de birleştikleri noktada bir nur peyda oluyor, harem sarayı, vahdete giriliyor, fakat bu giriş herkes için değil, onun için, fahri alem Efeendimiz aşk alemini Mevlana Celalettin ağızından anlatıyor.

Ne, çıkar? Onun söylediği, kapalı geçtiği sozleri de Nusrete söyletiyorlar. İsrafilin hayat üfüren Sûrunu Nusrete vermişler. Olur ya buna "Alem-i Huzur", "Alem-i İmkan" derler. Yok, yok olmaz olmaz demek Ramazan şerifin 27.ci Kadir gecesinde herkesi bir sırra erdirip kadir ve kıymelini bildiriyorlar.
Fakat sevgili okurlarım:
365 geceden bir gece olan Kadir gecesini yakalamak islerseniz, o bir tek geceye güvenmeyiniz. Çünkü inhisar yoktur. Aşık olmak, huzura kabul olduğuna itimat edinceye kadar seneleri devir etmek lazımdır.

İsmi Azam, Cenab-ı Hak'kın isimlerden birisidir. Bunu bilen bulun imkanlara sahip olur. Fakat o İsmi Azamı kendinde tahakkuk ettirmeyi şart koşmuşlar, buna muvaffak olanlar da tam bir feragat halindeler. Gözleri sevgiliden başka bir şey görmez, onu görenin de dili tutulur, göz olarak kalır. Rabbimin izniyle bu çok kıymetli sohbetimiz de burada son bulsun, surette bayramı idrak için beşeriyet libası giyelim,

tevkif ALLAH’dan’dır…

09/03/1994 Kadir gecesi

K A D R İ N İ K I Y M E T İ N İ B İ L

Ramazan geldi kardeş, geçiyor,
Günler hep birer birer eriyor,
Oruçlar yolu tuttu gidiyor,
Ramazanın kadrini kıymetini bil.

Kadir gecesi hayırlı bin aydan,
Sende al hemen bu büyük paydan,
Hak’ka varırsın belki bu yoldan,
Kadir’in kadrini kıymetini bil,

Bayrama ulaşınca bir gün,
Günahlar mutlak olur sürgün,
Hayatını yönlendir düzgün,
Bayram’ın kadrini kıymetini bil.

Kadir gecesinde indi Kur’an,
Okuyunca bulursun kurb’an,
Kur’an’sız geçen günlere yan,
Kur’an’ın kadrini kıymetini bil,

Nehi’den sana’da var rahmet,
Ne olur onu incele bir zahmet,
Hayalinde her daim yadet,
Peygamber’in kadrini kıymetini bil

Rabbine yönel artık güzelce,
Hani söz vermiştin ezelde,
An O’nu durmadan her yerde,
Rab’bının kadrini kıymetini bil,

Ömrünü harcama boşuna,
Geldin acaba kaç yaşıma,

Belki sonuç gitmez hoşuna,
Ömrünün kad'rini kıymetini bil,

Kendini biraz tanı önce,
Düşün, düşün her dem güzelce,
Pişmanlık içine işleyince,
Kendi'nin kadr'ini kıymetini bil,

İlmi ledünni'ye yönel,
Verir sana tuttuğun el,
Haydi gönül alemi'ne gel,
Dünya'nın kadr'ini kıymetini bil.
Dünya'da vaktin nasıl geçiyor,
Günlerin birer birer eriyor,
Haydi Rab'bın seni bekliyor,
İlminin kadr'ini kıymetini bil.

Nefsini iyi tanı bu günden,
Neler çıkar beden gömleğinden,
Haber iste mana alemi'nden,
Nefs'inin kadr'ini kıymetini bil.

Nefes'ini iyi kullan her an,
Boşa geçen nefes'lerine yan,
Gayret et dayan da dayan,
Nefes'inin kadr'ini kıymetini bil.

Zikrullah ile çok meşgul ol,
Ondan geçer Hak'ka giden yol,
İstikamet düz, deme sağ sol,
Zikr'inin kadr'ini kıymetini bil.

Namazda Mi'rac eyleyiver,
Beş vakle'de değer ver değer,
Güzelce devam edersen eğer,
Namaz'ının kadr'ini kıymetini bil.

Necdeti bigane gördün belki,
Rab'bından ayrı değildir bilki,
Dünyadan ayrılmadan gel görki,
Necdet'in kadr'ini kıymetini bil.

Necdet ARDIÇ

SOHBET TARİHİ
9-NİSAN – 1997
ÖZET

A L T I N C I   B Ö L Ü M

RAMAZAN KURB'AN BAYRAMI

Euzü billahi mineşşeytanirraciym
Bismillahirrahmanirrahiym

"Rabbi zidni ilma"

elhamdü lillahil Rabbil alemiyn,
vessalatü vesselami ala Rasulina Muhammedin
ve ala alihi ve eshabihi ecmain

Bu gün 09/04/1997 Çarşamba akşamı Kurb'an bayramının yaklaşması dolayısıyle, inşaallah mevzuumuz Kurb'an hakkında olacaktır.

insanlar ilkel kavimlerden, eskilerden bu günlere kadar türlü vesilelerle kurb'an kesmektedirler.

Kur'an-ı Keriym'in ifadesiyle ilk kurb'anın Adem (as)in oğulları arasında yapıldığını öğreniyoruz.
Şöyleki; (Maide Suresi 5/27 ayetinde)

﴿٢٧﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ ابْنَىْ اٰدَمَ بِالْحَقِّ
اِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ اَحَدِهِمَا
وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْاٰخَرِ

vetlü aleyhim nebe ebney ademe bil hakkı
iz karreba kurbanen fetükubbile min ehadihima
ve lem yütekabbel mine'l ahari
ve hakk ile ademin iki (2) ebniy/beniy/oğlu nebe/haberini
onların/kendilerinin üzerlerine etla/tilavet et, oku

vakta (hani) ki kurban olarak karreb/kurban etmişlerdi
artık/hemen o ikisinin ehad/birisinden tekubbil/kabbel, kabul edilmişti
ve ahar/ötekinden tekabbel/kabbel, kabul edilmemişti

"Ey Muhammcd! Onlara, Adem'in iki oğlunun kıssasını doğru olarak anlat ikisi birer kurban sunmuşlar, birininkı kabul edilmiş diğerininki kabul edilmemişti"

Kısaca belirtilen bu hadise hakkında dileyen kaynaklardan geniş bilgi alabilir, yeri olmadığı için biz teferruatına girmiyoru/
Daha sonra tarih sahnesinde İbrahim (as) kurb'an hadisesini görüyoruz.

(Saffat Suresi 37/100-111 ayetlerinde)

﴿١٠١﴾ فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ
﴿١٠٢﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ
قَالَ يَا بُنَيَّ اِنِّي اَرٰى فِي الْمَنَامِ
اَنِّي اَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرٰى
قَالَ يَا اَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ
سَتَجِدُنِي اِنْ شَاءَ اللّٰهُ مِنَ الصَّابِرِينَ
﴿١٠٣﴾ فَلَمَّا اَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ
﴿١٠٤﴾ وَنَادَيْنَاهُ اَنْ يَا اِبْرٰهِيمُ
﴿١٠٥﴾ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ
﴿١٠٦﴾ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْبَلٰؤُا الْمُبِينُ
﴿١٠٧﴾ وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ
﴿١٠٨﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِينَ
﴿١٠٩﴾ سَلَامٌ عَلٰى اِبْرٰهِيمَ
﴿١١٠﴾ كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ
﴿١١١﴾ اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ

febeşşernahü bigulamin haliymin (101)
felemma beleğa me'ahü's sa'ye
kale ya büneyye inniy era fiy'l menami
enniy ezbehuke fenzur maza tera
kale ya ebetif'al ma tu'merü
setecidüniy inşaallahü mine's sabiriyne (102)
felemma eslema ve tellehü li'l cebiyni (103)
ve nadeynahü en ya ibrahiymü (104)

kad saddakte'r rü'ya inna kezalike necziy'l muhsinıyne (105)
inne haza lehüve'l belaü'l mübiynü (106)
ve fedaynahü bizibhın 'azıymin (107)
ve terekna 'aleyhi fiy'l ahıriyne (108)
selamün 'ala ibrahiyme (109)
kezalike necziy'l muhsiniyne (110)
innehü min 'ıbadine'l mu'miniyne (111)

bu halde haliym/hilm gulman/gılman, genç delikanlı ile
beşşernahü/onu/kendisini beşşer/müşdeledik (101)
me'ahü/onun/kendisinin maiyeti (beraberce) say/koşmaya
artık ne zaman ki beleg/baliğ oldu (erişti, ulaştığında)
dedi ki **ya** büneyye/oğlum
inniy/kesin ben **menam**/nevm/uykumda era/rüyet, görüyorum
inniy/kesin ben seni ezheb/zebeh/boğazlıyorum
artık/hemen, **maza**/ne era/rüyet, görüyorsun enzur/nazar et, bak
dedi ki **ya** ebe/baba ef'al/fiil, yap emir olunduğunu
Allah dilerse sabiriyn/sabırlılardan beni vücud edecek/bulacaksın **(102)**
bu halde ne zaman ki eslem/teslim oldular
ve cebiyn/alnı, şakağı için
tellehü/onu/kendisini tele/yıktı (yatırdı, düşürdü) (103)
ve **"Ya İbrahim"** diye **nadeynahü**/ona/kendisi nida, seslendik (104)
gerçekten rüyayı saddak/tasdik, doğruladın
inna/kesin biz **kezalik**/keza böyle muhsinlere ceza, karşılık veririz (105)
inne/muhakkak **haza**/bu elbette **"hüve"** mübin bela/imtihan (106)
ve azim/azametli zıbh/kurbanlık ile
fedaynahü/ona/kendisini feda/fidye verdik (107)
ve ahıriyn/sonrakiler, diğerleri içinde/hakkında
onun üzerine biz terk/bıraktık (108)
İbrahim üzerine selam (109)
kezalik/keza böyle muhsinlere ceza/karşılık veririz (110)
innehü mümin ibad/abd/kullarımızdan (111)

"Rabbim! Bana iyilerden olacak bir çocuk ver" diye yalvardı.
Bizde ona yumuşak huylu bir oğlan müjdeledik.
Çocuk kendisinin yanısıra yürümeye başlayınca:
"Ey oğulcuğum Doğrusu ben uykuda iken seni boğazladığımı görüyorum bir düşün, ne dersin?" dedi.
"Ey babacığım! Ne ile emrolundunsa yap. Allah dilerse, sabredenlerden olduğumu goreceksin" dedi.
Böylece ikisi de Allah'a teslimiyet gösterip, babası oğlunun alnı üzere yatınnca
Biz: "Ey İbrahim! Rü'yayı gerçek yaptın işte biz iyi davrananları böylece mükafatlandınrız" diye seslendik.
Doğrusu bu apaçık bir deneme idi.
Ona, fidye olarak bir kurbanlık verdik.
Sonra gelenler için de "İbrahim'e selam olsun" diye ona iyi bir ün bıraktık.

İşte iyileri böylece mükatatlandırırız. Doğrusu o, inanmış kullarımızdandı.

Yukarıda bahsedilen ayetleri çok iyi değerlendirmemiz lazımdır.

Daha evvelki sohbetlerimizde İbrahim (as)ın kurb'an hadisesini oldukça geniş şekilde işlemiştik yeri olmadığı için burada kısaca değineceğiz.

Rü'yalar misal aleminden gosterildiğinden misaller ile ifade edilmektedir. Çok az rü'ya gösterildiği gibi tahakkuk eder. Diğerlerinin tabire ihtiyacı vardır. Bu yüzden rü'ya tabiri çok derinlik isteyen bir ilimdir.

İbrahim (as)in dahi rüyası misal ile idi.
Eğer gerçekten Cenab'ı Hak İsmail (as) kesilmesini murad etse idi, onun yerine koç indermezdi. Aslında Cenab-ı Hakk'ın muradı koçun kesilmesi idi.
İnsan, yani oğlu suretinde gösterilmesi, her ikisinin de imtihanlan içindi.

İbrahim (as) İsmail (as)ın boynuna vurduğu bıçak kesmeyince yanda duran taşa vurmuştur, o zaman taş kesilmiştir.
Bıçak aynı bıçaktır madde şekil değiştirmiş <u>et taş;</u> <u>taş ise et</u> olmuştur.
Bu hadise ise <u>niyetlerin halis olmasından</u> meydana gelmiştir.

Ve orada İbrahim (as) İsmail (as)a bıçağı vurduğu zaman, bütün benlik, nefsaniyet ve sahiblik özelliklerinden soyunmuş halde idi.

Bütün varlıkta **"Tevhid'i ef'al"** i (<u>fiillerin birliği</u>ni) bunların da Hakk'ın fiillerinden başka bir şey olmadığım müşahede ettiğinden bıçağı o mahalle vurabilmiştir.
Eğer kendisinde çok az bir miktar dahi babalık, evlatlık, benlik, merhamet duyguları olsa idi, eli kalkmaz bıcağı vuramaz idi O anda o boyun her hangi bir eşyadan farksız idi.

İşte bu hadise de bizler için **"Tevhid-i efal"** mertebesi itibariyle büyük ibretler vardır.

Aynı İbrahim (as) ile İsmail (as) bir gün gelecek Ka'be'nin duvarlarını yükseltmeye başlayacaklardır.
Bakınız (Bakara 2/127ayet)

﴿١٢٧﴾ وَاِذْ يَرْفَعُ اِبْرٰهٖيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَاِسْمٰعٖيلُ
رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّاؕ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ ﴿﴾

ve iz yerfe'u ibrahiymül kava'ıde minel beyti ve isma'ıylü
rabbena tekabbel minna inneke entessemiy'ul aliymü
ve ibrahim ve ismail beyt/evden kavaid/temelleri (düsturları)
vakta (hani) ki erfe'u/refiğ, yükseltiyorken
bizim rabbimiz minna/bizden tekabbel/kabul eyle
inneke/kesin sen ente/sen işiten/duyansın, alim/bilensin
127. Hatırla ki. İbrahim Beytullah'ın temellerini İsmail ile beraber yükseltiyor, ey Rabbimiz! Bizden kabul buyur, şüphe yok ki sen işitensin ve bilensin, diyordu

Bu gün Hacılar hacca gittiği vakit o hadiselerin geçtiği yerler de gereken fiilleri yaparlar. Kurb'an kesmek daha o günlerden bizlere kalan bir sünnettir.

Şimdi yavaş yavaş Kurb'an bayramına gelmeye çalışalım.

(Maide Suresi 5/95)

﴿٩٥﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَاَنْتُمْ حُرُمٌۜ
وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا فَجَزَٓاءٌ مِثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ

ya eyyühelleziyne amenu la taktülüssayde ve entüm hurumün
ve men katelehü minküm müte'ammiden
fecezaün mislü ma katele mine'n ne'ami
ya eyyühe/o iman edenler
ve entüm/siz hurum/ihramlılarsınız iken sayd/avı katletmeyin
ve sizden müte'ammid, taammüd/kasten olarak
kim ki katelehü/onu/kendisini katletti
artık katl ettiği/öldürdüğü ne'am/enam, hayvandan
misli/benzeri ceza/karşılık/keffaret olur

"Ey iman edenleı İhramlı iken avı öldürmeyin. Sizden bile bile onu öldürene ehil hayvanlardan öldürdüğü kadar ceza/keffaret vardır.'

Bilindiği gibi Hacc'ın rükünlerinden olan ihram'a girmek, hacı namzetlerine bazı kısıtlamalar getirmektedir.
Bunlardan biri de canlı hayvan öldürmemektir. Ancak kurb'anlar kesildikten sonra bu kısıtlamalar da kalkmaktadır.

İhram iki parça beyaz havlu, kumaştan oluşan bir örtüdür. Biri bedenin altına birisi de üstüne örtülür ve Arafat'a bu kıyafetle çıkılır.

İhram ve **Arafat** yaşamı, mana alemine ait bir yaşam ifadesi olduğundan beşeri faaliyetler kısıtlanmıştır.

Arafattan, Minaya oradan şeytan taşlamaya gittikten sonra, ancak kurb'an kesilir, böylece mana aleminden tekrar beden alemine gelinir, ki ondan sonra da av yasağı kalkmış olur.

(Kevser Suresi 108/1-3 ayetlerinde)

﴿١﴾ اِنَّٓا اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَۜ ﴿﴾
﴿٢﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْۜ ﴿﴾
﴿٣﴾ اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ﴿﴾

inna a'taynakel kevsere (1)
fesalli lirabbike venhar (2)
inne şanieke hüvel ebterü (3)
inna/kesin biz kevseri sana a'ta/ita/ihsan ettik, sunduk, lutfettik (1)

artık/hemen senin rabbin için/diye salle/salat, namaz kıl
ve enhar/nehar/nahr et, kurban kes/boğazla (2)
inne/kesin sana şen/kin, buğz, adavet eden "hüve" ebter/soyu kesik (3)

"Ey Muhammedi doğrusu sana Kevser'i verdik öyleyse Rabbin için namaz kıl ve kurb'an kes. Doğrusu adı sanı ortadan kalkacak olan, sana kin tutan kimsedir."

Şimdi: Belirli gecelerdeki belirli idrak yaşantılarından sonra,

- yani kişinin evvela **Regaibini** idrak elmesi,
- sonra **Mevluduyla** manevi doğumunu yapması.
- Ondan sonra eline **ber'atını** alması.
- Ondan sonra **Mi'raca** yükselmesi,
- sonra **Kadrini,** kıymetini bilmesi.
- Ondan sonra da **Ramazan bayramını** yapması onun için büyük başarıdır.

Ramazan hayramına **"şeker"** bayramı denmektedir, aslında o yukarıda kısaca belirtilen özelliklerin yaşanmasına sebeb olduğundan **"şükür"** bayramıdır.

Cenab-ı Hak gerçekten **"Hakikat-i Muhammedi"** üzere olan Muhammedilere neler bahşettiğinin şükranesini yapmış oluyoruz ve bunun neşesini yaşamış oluyoruz.

Ramazan bayramının birinci gününün sabahında **bayram namazı** vardır,
bu namaz **iki** rek'at'tır ve hcr rek'atinde **dokuz** tekbir vardır.

İki rekat olması bu hakikatlerin **zahir** ve **batın** yaşanması.
Tekbirlerin dokuz-dokuz, (**9+9**) on sekiz (**18**) olması on sekiz bin alemin seyrinin ifadesi içindir.

Kişi Ramazan bayramı ile birlikle bu alemleri seyretmiş olduğunu belirtmiş olmaktadır.

Eğer bayram namazı **farz** olmuş olsaydı, bütün müslümanlardan bu **"seyri sülük"** (hakk'a yolculuk) istenmiş olacaktı.

Vacip olması farz-ı kifaye gibidir. Bazı insanlar bu yolculuğu tamamladikların-da diğerlerinin yolculukları da onların şahsında izafi olarak yapılmış kabul edilmekledir.

Nasıl ki bayramı bütün insanlar yaptığı halde, aslında gerçek bayramı yapan kimselerin ne kadar az olduğunu görmekteyiz.
Diğer insanlar, gerçek bayramı yapan kimselere suret ve şekil olarak benzediklerinden, bu benzeyiş yolundan bayramlarını da **"bayrama benzer bayram"** gibi yapmaktadırlar.

İnsan-ı Kamilin yaptığı bayram ile diğerlerinin yaptığı bayram arasında kıyas edilemeyecek farklar vardır, yaşayan bilir, bu halleri çok iyi düşünmemiz lazım gelmektedir.

Aşıklardan birisi: **"Bayram ol gündür bana kim**
Göz göre didarını (yüzünü)
Görmesem bir gün seni
0l kara gündür bana." Demiştir.

İşte Ramazan bayramına ulaşan kişi, seyrini tamamlamış, Cemal-i İlahiyi müşahede etmiş ve Cemal tecellisi içerisinde hayatını sürdürür hale gelmiş olmaktadır.

Ramazan bayramı ile **Kurb'an** bayramı arasında ki fark,

Ramazan bayramının, **Cemal tecellisi,** Cemali tecelli.
Kurban hayramının ise **Celal tecellisi,** Celali tecelli olmasıdır.

Biri yumuşak; biri sert zuhurludur, kanlı bıçaklıdır.

Bir ömrün yaşantısı bir senedir, yani ilk bahar, yaz, sonbahar, kıştır, daha başka mevsim yoktur.
Diğer seneler birbirinin aynıdır. Bu sebepten her sene bir **"seyri süluk"** (Hakk'a yolculuk) hükmü gerçekleştirilmektedir.

Senenin **yedi** ayı **"ettur-u seb'a"** "yedi mertebe nefis turu"
Üç aylar **"ef'al, esma, sıfat"** mertebeleri.

İki bayram arası ise **Zat** ve **İnsan-ı Kamil** mertebelerinin karşılığı olan yaşam sürelerinin ifadeleridir.

Her sene bunların tekrar ettirilmesi gaflete düşmemek içindir.
Fakat ne yazıkki bu hakikatlerden gafil olduğumuz halde ne yaptığımızı bilmeden taklidi bayramları tekrarlayıp durmaktayız.

Gerçekle ise: Hakikati itibariyle Ramazan bayramını idrak ederek **"Baka billah"**a "Hakk'ta baki olmak" eren bu kimsenin bu yaşantısını çevresinde bulunan taliplerine de ulaştırması gerekmektedir.

"Baka billah"tan tekrar dünyaya manen görevli olarak gönderilen kimse kabiliyetli olanları elinden tutup Hakk'a doğru yolculuğa çıkarır ve onların da kemale eemelerine **vesile** olur.

Ramazan bayramında **Cemal** tecellisi zuhur ediyorken,
Kurban bayramında ise **Celal** tecellisi zuhur etmektedir.

Bu kapıdan geçmek için kişi **nefsini kurb'an** etmesi gerekmektedir. Bu oluşumuı kişinin kendi kendine uygulaması mümkün değildir, daha evvelce bu yollardan geçmiş birinin rehberliğine ihtiyaç vardır ve **Celal** tecellisi gerekmektedir.

Eğer İbrahim (as)in oğlunu kesme hadisesi olmasa idi hiç biı mürşit dervişinin **"nefsi emmaresi"**ni kötülükleri çok emreden içindeki gücü ortadan kaldıramazdı.

İşte Cemal tecellisi ile zuhura gelen **"Cemal-i İlahi"**nin ikramı için Celal'e ihtiyaç vardır, çünkü **"zül Celali vel ikram"** dır. Zat-i ikramı, **Celalinden** zuhur etmektedir.

Nefsi emmarenin, levvamenin, yumuşaklıkla ortadan kaldırılamıyacağı bilinen bir gerçektir.

Dolayısıyla nefsine karşı biraz şiddetin ve Celalin gereği ortadadır. Bu lüzumun ifadesi olarak Kurb'an bayramında suret ve madde olarak bu kurb'an'lar kestirilmektedir.

İşte biz o hayvanın başını kesmekle kurb'an ettik zannediyoruz.
Hayvan gitti ortadan; canını veren o, biz ne verdik? **"para!"** para verdik, para tekrar bulunur fakat can bulunmaz.
Acaba o kadar kolay mı bu işler? İşte bu suretle kesilen kurb'an'lar, manadan kesilen kurb'an'lar hükmüne girmektedir.

Bir fiilin zahirde tahakkuku olacak ki oradan **batınına** intikal etsin.
Nefsi emmarenin, levvamenin **kurb'an** edilmesi; **zahirde** olan bu işlerin **batını** ifadesidir.

Nasıl ki İbrahim (as)'a nefsinden, yani kendinden meydana gelen çocuğunun kesilmesi ifadeli olarak bildiriliyorsa, bir dervişin de kendi varlığından meydana gelen duygularını, yani çocuklarının kesilmesi gerekiyor.
İşte bu duygular bıçakla kesilemiyecegi için, İbrahim (as) İsmail (as)'a bıçağı vurduğunda kesemeyişi ayrıca bu gerçeğe de binaendir.
Aynı bıçak taşı ve gelen koç'u bir vuruşta kesmiştir.

Kişi nefis terbiyesi ile seyrini sürdürmeye devam ettiğinde **"emmare"**den, **"levvame"**den, **"mülhime"**nin bir kısımı olumsuzluklarından kurtulursa, bundan böyle **nefsini ilah edinmesi** mümkün değildir.

Eğer kişi içindeki bu eksi güçlerden kurlulamazsa o zaman **nefsi** onun **ilahı** olur, farkında bile olmaz.
Bu durumdan kurtulmanın yolu nefsi duyguları kurb'an etmekten geçmektedir. Bu oluştuğu zaman onun Rabb'ı **"Rabb'ul erbab"** (Rabların Rabb'ı) olur.
İşte kim Hak yolunda kendi nefsini kurb'an etmezse, o **nefis** ona **ilah** olmaktadır.

Buluğ çağına doğru, kişinin birimselliği oluşmaya başladığı zaman, dünyaya meyil başlar. Benlik, mal toplama sevgisi, karşı cinse ilgi duyma, üstün olma isteği, ihtiraslar, bencillikler, artmaya başlar.

İşte bunlar kişinin kendinden meydana geldikleri için düşüncede ve fiilde çocukları hükmündedir.
Bunları oluşturan ana güce **"nefsi emmare"** denmektedir.

İşte dervişlik süresinin başlarında bu güçlerin kurb'an edilmesi gerekmekledir. Ancak insanda daha başka güçler de vardır. Onların faaliyete geçmesi de **"veled-i kalb"** "kalbin oğlu" ifadesiyle yerini bulmaktadır.

Ramazan bayramının **üç gün** olması!

Birinci gün, **ilmel yakıyn.**
ikinci gün, **aynel yakıyn.**
Üçüncü gün ise **Hakk'al yakıyn** olarak müşahede edilmesinin ifadesidir.

Kurb'an bayramının **dört gün** olması;

"Şeriat, Tarikat, Hakikat ve **Marifet"** mertebelerinin gerçek yönleriyle müşahede edilmesinin ifadesidir.
- Regaib gecesi ifadesiyle, seyr'ine başlayan derviş yani **"manevi yolcu",**
- Mevlüd gecesi ifadesiyle **gönül evladını** faaliyete geçirir,
- daha sonra **beratını** alır,

- daha sonra **Mi'racını** yapar,
- daha sonra **kadri'ni** yaşar,
- daha sonra da **"şükür"** Ramazan bayramını yapar.

Bu haller **Cemal** tecellesidir.

Cemal-i İlahi tecellisi içerisinde gark olmuş kemale ermiş kişinin yavaş, yavaş öğrenip yaşadıklarım başka gönüllere da aktarması gerekecektir, çünkü bu bir manevi görev devir teslimidir.
Bu devri yapabilmesi için kendisinin **"Celal"** tecellisine ihtiyacı vardır.

Karşı birime fayda sağlamak için bir ifade gerekmektedir. Derviş ilk başlarda yalnız başına **"nefs-i emmare"**sini yenemez.

İşte daha evvelce bu sistem içinde eğitimini tamamlamış olan bir ehli kemale ihtiyacı vardır ve bu eğitim karşı tarafa bir **irade** ile aktarılır, bu da **Celal** tecellisidir.

Ancak bu yolda o kişi kendinde ki nefsi duyguları kese, kese, kurb'an ede ede, **"Kurbiyyet"**e yani Hakk'a yaklaşmağa başlar.

Kurb'an bayramı;
batını olarak bizlere bunları anlatır.
Zahiri olarak ise fakir kimselerin et yemesine sebeb olur.

Kurb'an bayramı, her günü, bu oluşumları dört (4) mertebede **kemal** üzere yaşanması için dört gündür yani
"şeriat"in hakikatini,
"tarikat"ın hakikatini,
"hakikat"in hakikatini ve
"marifet"in hakikatini gerçek anlamda yaşamak içindir.

Hacı namzedi olan kişi, ihramda olduğu zaman süresi içersin de avlanamıyacağı daha evvelce Ayet-i kerime ile belirtilmişti.
Bunun sebebi,
ihrama girme; hakikatte, beşeriyetinden soyunmadır ve İlahi varlığına bürünmedir.
İhram iki parçadır ve üzerinde dikiş yoktur,
dikiş demek bir şeylerin birbirleriyle irtibatlandırılmasıdır.

Eğer **beşeriyet** ve **nefsaniyet** irtibatı bir ömür boyu devam ederse o kimse ne yazık ki gerçek kimliğini bulamaz.

İhram giymek için elbiselerinden soyunmak, kişinin beşeriyetinden soyunrnası, **Hakkani** varlığı ile kalmasıdır, dolayısıyla her şeye **Rahman** ismiyle, rahmet etmiş olması gerekmektedir.
Bu sebebten herhangi bir şeyi **öldürmesi** de mümkün değildir.
-
İhramdan çıkma zamanı geldiğinde bu yasaklar kalkıyor, çünkü tekrar beşeriyetine dönmüş, hem beşeri, hemde İlahi kimliği ile yaşamını sürdürmeyi devam ettirmeğe başlamış oluyor.

Böylece irfaniyet yollarından geçerek Kurb'an bayramına ulaşan kimse **"baka billah"** "Allah da baki olma" yaşamını sürdürmeye devam edecektir.

Kurb’an bayramının birinci, ikinci, üçüncü gününde kurb’an kesilebiliyor, fakat **dördüncü** günü kesilemiyor.

Çünkü daha evvelce de belirtildiği gibi

- birinci gün **şeriat**,
- ikinci gün **tarikat**,
- üçüncü gün **hakikat,**
- dördüncü günde **marifet** mertebelerinin ifadelenilir.

Ayrı bir yönden bakıldığında,

- birinci gün **Ef’al** mertebcsi,
- ikinci gün **Esma** mertehesi,
- üçüncü gün **Sıfat** mertebeyi,
- dördüncü gün ise **Zat** mertebesi, iradesindedir.

Zat-ı mutlak merlebesinde her şey tam bir bütünlük içinde olup, farklılık ve zuhur olmadığından fiil de yoktur, bu sebebten dördüncü gün kurb’an kesilemez.

“Baka billah” “Allah’da baki olma”,
“seyr’i fillah” “Allah’da seyr”,
“Mea Allah” “Allah ile birlikte seyir,”

İşte bu seyrin sonu yoktur, bundan sonra da bayram yoktur.

Kurb’an bayramı insan yaşamının ulaştığı en üst düzey, **irfan** mertebesidir.
Bu olgu her sene tekrarlanmakladır.

O sene içersinde kaç kişi bu irfan ve idrake ulaşmışsa, gerçek bayramları ancak o kimseler kutlamaktadırlar diğer insanların fizik olarak onlara benzemeleri, benzer bayram yapmalarına vesile olmaktadır ve bu yaşam ömürler boyu şurup gitmektedir.

Böylece mühim olan kişinin bu seyr’i idrak edip, yaşantısını bu seyr üzere sürdürmesidir.

Kevser suresinin **zahir** ve **batın** manasını idrak eden kimseler bu hakikate ulaşmış kimselerdir.

Bilindiği gibi Hz. Rasullullah’ın mübarek evlatları küçük yaşlarda vefat etmişlerdi. Bunun üzerine bazı kimseler, **“Muhammed (s.a.v) ebter oldu, soyu tükendi”** demişlerdi.

Bu hadise üzerine **“Kevser”** suresinin indirildiği tefsir kitaplarında açık olarak bildirilmiştir daha çok malumat isteyenler ilgili bölümleri inceleyebilirler.

(Kevser Suresi 108/1-3 ayetlerinde)

﴿١﴾ اِنَّـا اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿﴾
﴿٢﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿﴾
﴿٣﴾ اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ﴿﴾

“inna a’taynakel kevsere” (1)
“fesalli lirabbike venhar” (2)

“inne şanieke hüvel ebterü” **(3)**
inna/kesin biz kevseri sana a’ta/ita/ihsan ettik, sunduk, lutfettik (1)
artık/hemen senin rabbin için/diye salle/salat, namaz kıl
ve enhar/nehar/nahr et, kurban kes/boğazla (2)
inne/kesin sana şen/kin, buğz, adavet eden “hüve” ebter/soyu kesik (3)

“Ey Muhammedi doğrusu sana Kevser’i verdik öyleyse Rabbin için namaz kıl ve kurb’an kes. Doğrusu adı sanı ortadan kalkacak olan, sana kin tutan kimsedir.”

İbrahim (as)in oğlunun kurb’an edilmemesi,
Peygamberlik süresinin sona ermemiş olmasından, bu seyr’in **zahir** ve **batın** devam etmesi lazım geldiğindendir.

Hz. Rasullah’ın oğullarının küçük yaşlarında ukba alemine alınması ise,
Peygamberlik zincirinin sona ermiş, fakat **batını velayetin** Hz. Peygamberin manevi gönül evlatları tarafından kıyamete kadar devam ettirilmesi lazım geldiğindendır.

Bu sırrı anlayacak durumda olmayan bazı kimseler Hz. Rasullulah’a **“ebter”** yani “çok beter oldu nesli tükendi, getirdiği din de sona erer” dediler.

İşte bu hadise üzerine nazil olmuş olan **“Kevser”** süresi bizlere çok şeyler anlatmaktadır.
İlk bakışta, nüzul sebebinin nesil ile ilgili olduğu halde neden acaba
﴿إِنَّـآ أَعْطَيْنَـاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾
“inna a’taynakel kevsere” **(1)**
inna/kesin biz kevseri sana a’ta/ita/ihsan ettik, sunduk, lutfettik (1)
“Biz sana Kevser-i verdik” diye başlıyor? olmasını ve devamını çok iyi bir araştırma yaparak idrak edip yaşamımıza intikal ettirmemiz gerekmektedir.

“inna” “Muhakkak ki biz”
“a’taynake” “sana biz verdik”
neyi?
“el kevser” “Kevseri verdik”

Bakın buradaki hitabın **zat** ve **sıfat** mertebesinden olduğunu görmekteyiz, **zat-ı mutlak,** sıfatları itibariyle lütufta bulunmaktadır, bu insan oğluna yapılan lüluflarn en üst merlebelerindendir; **“Zat-i tecelli”**dir.

Acaba gerçek anlamda nesil hadisesiyle ilgili olarak verilen **“Kevser”** nedir?
Bunu daha iyi anlamamız için önce harfleri itibariyle incelememiz gerekmektedir.

(كَوْثَرْ) “Kevser” kelimesi

(ك) **“kef”, → “Kelamı İlahi”** veya **“kün/**ol” hükmündedir.

(و) **“vav”, → “varidat-ı İlahi”** İlahi lütuf ve ihsan,

(ث) **“se”** → **sena/**övgü veya **“sevb”** elbise/giyilecek şey

“se” nin üç noktası;

→ “ilmel yakıyn, aynel yakıyn, hakkel yakıyn” mertebeleridir.

(ر) **“rı”** → **“rahmeti ilahi”** İlahi rahmettir.

Bu oluşmuşlar **Kevser** lafzının içinde mevcuttur ve kime ki Kevser verilmiştir, bu hakikatleri idrak eden o olmuştur.

Kelamı ilahinin lütfedilişi,

Varidat-ı İlahinin insan-ı ile övülmesi, muhabbet elbisesinin giydirilmesi, Rahmet-i İlahihin lecellisi ile gark olup, **“Kevser”**in hakikatine ulaşan kimselere ne mutlu.

Dini kitaplanmızın ilgili bölümlerinde Kevser’den iki türlü bahsetmişlerdir:

Birinde kevser bir **havuzdur,** mahşerde müslümanlar oradan birer bardak içecekler ve susuzluk çekmeyeceklerdir.

İkincide ise Kevser Cennette bir **nehirdir** demişlerdir,

ki ikisi de doğrudur, yani hem **mahşerde** hemde **cennette** zuhur yeri varılır. Bu **zahir** yönü itibariyledir.

Birde **batıni** yönü vardır ki: Biz bunu da incelemeye çalışalım.

Batini yönden baktığımızda da “Kevser”in gerçekten kişide meydana gelen hem bir **“Havuz”** ve hemde bir **“nehir”** olduğunu görmekteyiz.

Kişi belirli çalışmalarıyla zaman içersinde kendinde **vahdet** bilgilerinden meydana gelen bir **ilim havuzu** oluşturmaktadır,

Onun bir bardağından içenin ebediyen beşeriyet susuzluğuna düşmeyeceği tabiidir.

Çünkü vahdet ilmini idrak etmiş olarak o Kevserden içmiş olan kimsenin başka bir şeye, beşeriyet bilgilerine ihtiyacı kalmayacağı açıktır.

Bu yönüyle baktığımızda Kevser’in bir **havuz** olduğunu görmekteyim.

Kevser’e **nehir** yönü hükmüyle baktığımızda ise, işte burasınıin **batın-ı** itibariyle, nesille ilgili olduğunu görmekteyiz.

(Fetih Suresi 48/10 ayette)

﴿١٠﴾ اِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ اِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللّٰهَ ؕ يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ اَيْدِيهِمْ ۚ

innelleziyne yübayi’uneke innema yübayiunallahe
yedullahi fevka eydihim
inne/kesin sana biat edenler ancak allaha biat ediyorlar
allahın eli onların/kendilerinin yed/elleri fevk/üstünde

“Ey Muhammed sana el vererek manevi alış veriş yapanlar ancak Allah ile alış veriş yapmışlardır. Allahın eli onların ellerinin üstündedir.”

Şekliyle belirtilen Ayeti kerimedeki ifade bu manayı çok güzel açıklamaktadır.

Talip ile matlubun Hakk yolunda birlikte yürümeleri için **el ele vererek ahidleşmeleri** esnasında! Onlar ki bir birleri ile gönülden alış veriş yaparlar, zannederler ki onlar kendileriyle alış veriş yapıyorlar. Halbuki onlar Allah ile alış veriş yapmakladırlar.

"Onların elleri üzerinde Allah'ın eli vardır," hakikatini çok iyi değerlendirmemiz gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen ayetin tefsirlerde iniş sebebi geniş olanrak izah edilmiştir, dileyenler araştırabilirler, yeri olmadığı için onları buraya alamıyoruz. Bizi batini yönde ilgilendiren ifadesini anlamaya ve anlalınaya çalışıyoruz.

Bu ayette **"biat"** yani (el ele tutuşup ahidleşmek) Rasullullah'a Hudeybiye'de vaki olan biattir ki **"Bey'atür Rıdvan"** namıyla belirtilen biattir, ashabdan 1400 kişi biat etmiştir.

Ey.... Hakk muhabbetlisi can!

Şu mevzuu daha iyi anlayabilmek için gönlünün derinliklerine dalarak orayı genişletmeye bak, bak ki yeni manaları anlamaya mahal hazırlamış olasın. Böylece idrakin genişlemiş ihata gücün artımış olur. İyi bil ki ne varsa, **sen de vardır**.

Sende, bulamadığın, bilemediğin şeyi dışarıda da bulamazsın, artık hayalden kurtul.

O gün ve daha sonraki günlerde Risaletpenah Hz Rasulüllah aleyhisselatu vesselam efendimizin elini tutan kimseler değişik manevi mertebelerde olduklarından, o alış verişten her birerleri ayrı ayrı feyiz aldılar.

Hz. Rasulullah'ın elini tutan kimselere akan **"muhabbetullah", "marifetullah"**, **"muhabbet-i Rasullullah"**, değişik oranlarda ve değişik şiddetlerde olmuştur.

Bazılarında sadece kendi bünyelerinde kalmıştır,

bazılarında bır nesil, yani sadece kendinden sonrasına aklarabilmişlerdir,

bazları iki nesil bazıları üç dört nesil,

daha az bir kısmı ise daha fazla nesle bu alış verişi, muhabbet akışını, iletebilmişlerdir.

Sahabenin de büyüklerinden olan "dört halife" **"Hulefa-i Raşidin"** den gelen akış en çok nesillere ulaşan akıştır.

Bunlardan bilhassa bizi ilgilendiren "Hz. Ali (radiyallahu anh ve kerremallahu veche) efendimizden gelen akışın bu günlere ulaştığını ve inşeallahu Teala kıyamete kadar devam edeceğini de biliyoruz.

"Hulefa-i Raşidin"in diğerleri için söz söylememiz yersiz olur çünkü ayrı konudur. Allah c.c hepsinden razı olsun ve hepsinin feyzinden bizleri de faydalandırsın.

İşle yukarıda belirtilmeye çalışılan oluşum üzerine

Efendimizi görenlere ona tabi olanlara

"ashab" "sahabe" "sahabeler" dendi

Onları görenlere **"tabiin"**

"Tabiin"i görenlere **"tebei tabiin"** dendi,

Çünkü onlar güçleri nisbetlerinde aldıklarını kendilerinden sonra gelenlere aklardılar.

El ele, diz dize, göz göze, ifa edilen bu zincirleme oluşum, zatın olarak hakıldığında **“zahiri Kevser”** ırmağıdır.
Efendimizde |başlayıp Kıyamete kadar elden ele sürecektir.

Hz Resulüllah efendimizin kendisi **“Kevser gölü”** kaynağıdır. O kaynaktan akıtılalarak yola çıkarılanda **“kevser ırmağı”**dır.

Batını ise efendimizin gönlünden çıkıp diğer gönüllere akarak, seyr etmesi **ırmak** oluşturmasıdır. Bu ırmak geçtiği yerlere ve içenlere **ebedi hayat** bahşetmekledir.

İlk başlarda kaynağından geniş bir nehir şeklinde akmaya başlayan **Kevser ırmağı** daha sonraları incelenerek yoluna devam eder hale gelmiştir.

“Kevser ırmağı”nın getirdiği özellikler ile kendi beşeri varlıklarından yıkanıp temizlenen gönüllerde ve ellerde Hak’tan başka bu şey kalmadığından onların elleri üzerinde Allah’ın c.c eli vardır onun için
(Feth Suresi 48/10)
يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ اَيْد۪يهِمْۚ
yedullahi fevka eydihim
allahın eli onların/kendilerinin yed/elleri fevk/üstünde
*“**Allahın eli onların ellerinin üstündedir**,”* buyruldu

Kur’an ve hadislerin muhtelif yerlerinde Allah’ın c.c insanlarla birlikte olduğu belirtilirken,
nasıl bir anlayış ise, zaman ve mekandan **“tenzih”** edilerek o, kendisi var ettiği halde bu alemlerin dışına atılmaktadır.

İnsanlığın bu anlayış içersinde Rablarına ulaşmaları mümkün değildir. İnsanoğlu artık hayalinde var ettiği **“Rabb-ı has”**ına değil, Kur’an ve Hadislerde bahs edilen gerçek anlamda **“Rabb’ül erbab”**a yönelmelerinin vakti çoktan gelmiş ve geçmektedir.
Bugün ve gelecekte **el tutan**, yani **el alan** kimseler geriye doğru baktığında bu el tutuşun bir zincirleme halinde Hz. Resullullah’a, oradan da Hz. Allah’a c.c kadar ulaşlığını görmekteyiz.

İşte gerçek anlamda kaynağından el alan kimse ile de o zincir bir halka daha ilave edilmiş ve Kevser ırmağı yatağında daha ilerilere doğru yoluna devam etmeye koyulmuştur, hem zahiren ve hem de batınen

Gerçek yol ve yolculukta budur, gönülden gönüle akan maneviyat da budur.
Bu hali yaşayanlar Hz. Rasululah’ın **gönül evlatlarıdır**. Kıyamete kadar da nesilleri devam edecektir.

İlk bakışla **“Kevser”** kelimesinin nesille ne ilgisi olabilecığini düşünüp bir bağlantı kuramaz isek de, az geride olan izahları inceledikten sonra bu hakikati en bariz bir şekilde anlatan kelimenin **“Kevser”** sözcüğü olduğunu görmekleyiz.

Eğer Hz. Rasulüllah'ın zahiren bir erkek evladı yaşamış olsaydı onun en az kendi değerinde, hatta ondan daha üstün olması gerekecekti. Böyle bir şey de söz konusu olamıyacağından onun için erkek evlatları kendinden sonraya kalmamış ve Peygamberlik zinciri de sona ermiştir.

Hz. Ali efendimiz ve Hz. Fatıma validemiz tarafından gelen **Hz. Hasan** ve **Hz. Hüseyin** soyundan **"seyid"**lerimiz ve **"şerif"**lerimiz **zahiren,**
gönül evlatları da **batınen** Hz. Rasulüllah'ın kıyamete kadar sürecek mübarek nesilleridir.
Bunların dışındakiler gerçek anlamlarıyla mübarek ümmetleridirler.

O'na **"ebter"** oldu, yani nesil tükendi diyenlerin çok kısa bir süre sonra nesillerinin tükendiğini görmekleyiz. Gerçek budur, ki Hz. Rasulüllah'ın nesilleri batında ve zahirde **velilik** merlebelerini de bünyelerinde yaşatarak yollarına devam etmektedirler. Allah c.c feyizlerindcn cümlelerimizi yararlandırsın.

O halde ey, **Kevser Suresini** okumaya başlayan muhabbetli insan!
Bu halleri idrak ettiysen
"fe salli" "kalk hemen namaz kıl",
kimin için?
"li Rabbike" "Rabbin için."

Eğer biraz dikkat edersek kılınacak namazın **Rabb** için olduğu, **nefs** için olmadığını hemen anlarız.

Ey insan kendini aldatmadan biraz düşünüver, gerçekten yapmış olduğun ibadetler **sırf Rabb'ın** için mi?
Yoksa ileride **nefs'ine menfaat sağlamak** için midir?....

İşte burada kılınacak namaz, **"Mi'rac namazı"**dır, sıradan beşeriyetinden mcydana gelen namaz değildir..

(Kevser Suresi 108/2 ayetinde)
فَصَلِّ لِرَبِّكَ ﴿٢﴾
fesalli lirabbike
artık/hemen senin rabbin için/diye salle/salat, namaz kıl
öyleyse Rabbin için namaz kıl
eğer bu hadiseyi idrak etti isen namazın, **"Mir'ac namazı"** olmuştur.

"Salat" "Namaz" isimli kitabımızda kısaca bahsetmiştik.
Hz. Rasullullah Mir'ac'ta bir perde gördü, onu açmak istcdiğinde;
Cebrail **"dur! Rabb'ın namazda"** dedi;
Bu hakikati idrak ettiğin zaman anlarsın ki sen **Rububiyet** namazını kılmaklasın; **Beşeriyet** değil.
Rabb'ının namazını kılmaktasın, dolayısıyle **"Rabb'ın sen de namazda olur."**
Böylece **"Rabb'ın için namaz kıl"** ifadesi gerçek anlamda yerini bulmuş olur.

"Venhar" "ve Kurb'an kes"

Ey insan! bu hakikatleri gerçekten idrak etti isen,
bir de **"Rabb'ın için kurb'an kes."**

Zahiren, koç kurb'an-ı kes,
batınen ise Kevser ırmağını akıtacağın gönüllerde ki nefsani duyguların tümünü kes, onları kurb'an et denmektedir.

Bu oldukça zor bir iştir fakat, **"zülcelali vel İkram"** yani, **"Celal ve ikram sahibi"** demektir. İkramı, **"Celal"**inden geçmektedir.

Gönül aleminde olan yaşantılar oldukça zor ve **sabır** isteyen oluşumlardır.
Bu seyr-i gerçekten tamamlamış kimseler diğer insanlara sadece dış görünüş ile benzerler; iç bünyeleri tamamen farklıdırlar.

"Kamil insan" içinde ve dışında yani **"afaki ve enfüsi"** daimi Rabbı ile olandır,
"noksan insan" ise daima **nefsiyle** olandır.

İki insan sadece **dış** görüntüleriyle birbirlerine benzerler, **iç** dünyaları ise çok... çok farklıdır.

Gerçek bayramı hakiki anlamıyla ancak kamil insanlar yasarlar, diğer insanlar da sadece onlara benzediklerinden, benzer bayramlar yaparlar.
Biz ne yaptık ki bayramı hak ettik?....

(Kevser Suresi 108/3 ayetinde)
﴿ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾
inne şanieke hüvel ebterü
inne/kesin sana şen/kin, buğz, adavet eden "hüve" ebter/soyu kesik (3)

Doğrusu adı sanı ortadan kalkacak olan, sana kin tutan kimsedir."

İşte, haşa ona **"ebter"** diyenlerin kendileri ebter oldu, adları sanları kesildi gitti.
Zahiren böyle olduğu gibi, bizler batınen içimizdeki **nefs-i emmarelik** özelliklerimizi ortadan kaldırdığımızda, onun bizleri olumsuz yönlere çekecek düşünce ve duygu nesilleri kalmaz kesilir. Yapmamız gereken de budur.
Cenab-ı Hak cümlemizi böyle Kurb'an bayramlarını idrak eyleyen kimselerden eylesin. (Amin)

Ramazan bayramını herkes bulunduğu yerde kutluyor, ziyaretlerin dışında dinen zorunlu bir yerlere gidiş olmuyor.
Cemal tecellisi içersinde manen kendi bulunduğu yerde Mi'rac'larını yapanlar yapabiliyorlar, diğerleri de zahiren **Mi'rac** ve diğer geceleri drak ediyorlar.

Kurban bayramında ise, şartları uygun kimselerin kulluk vazifelerinin gerçek oluşumlarının ve bu Ramazan bayramında kendisine verilen o hakikatlerin oluşumlarının şükranesini yapmak için Kabe'yi ziyarete gitmesi gerekiyor. Hacc'ını yapıyor, **("seyr-i sülûkunu bitiriyor.")**

Her ne kadar bu oluşumlar batınen kendi bulunduğu yerde oluyor ise de, bunların ayrıca zahiren de tahakkuku gerekmektedir.

Ramazanda **batınen** manevi Mi'rac'ını yapan kimse manen Allah'ın huzuruna çıkmış olur, fakat bunu **zahiren** de tahakkuk ettirmesi gerekmektedir.

Kişinin **Hacc-a gitmesi;**

Ef'al aleminde Hakk'ı ziyaret etmesi demektir.

Mekke Allah'ın **ikram** şehri**,**

Kabe **Beytullah** ise, Allahın evi ve **zat-ı tecellisinin** bütün ihtişamıyla zuhur ettiği mübarek mahaldir.

Orayı ziyaret daha dünyada iken baş gözüyle de Hakk-ı müşahede etmek demektir.

Ey aziz kardeşim,

orada ki oluşumları sakın ha küçümseme. Orada bütün alemler simgesel olarak ifadelerini bulmakta ve varlıklarını ortaya koymakladırlar. **Beş Hazret** mertebesi orada rnevcuttur.

"Hacc" kelimesinin ifadesi, **"Hakikat-i İlahide Cemalullah-ı seyr"** dir.

Yani **zahiren** de bütün bu alemlerde Hakk'ın vechini seyretmiş olmaktır. Oralara gitmek suretiyle Allah'ın evinde **zatını** ziyaret etmektir. Ancak buradaki ziyaret **"teşbih"** mertebesi itibariyledir.

İnsanoğlu için bu mevzular çok hassas mevzulardır Bir kaç kelime ile kitap sayfalarından hemen öğrenilecek şeyler değildir. Daha gerçekçesi **yüz yüze eğitimle** mümkündür.

İçte bu oluşum ancak Kurb'an bayramında Ka'be'i şerifi ziyaret edip Hacı olmakla ifadesini bulmaktadır.

Hacdan dönen kişinin adettir yanakları değil **gözleri** öpülür, Neden?

Çünkü ilahi müşahede de bulunduğu için, o gözlerle Hakk-ı seyretmiş olduğu içindir.

Ayrıca **avucunun içi** de öpülür, **"Hacer-ül esved"**i **"istilam"** yani elini sürdüğü içindir.

Hacdan dönen kimse **Celal** tecellisine bürünmüş olmaktadıı Ayrıca oradaki şiddetli hadiseleri yaşadığı için ve de Hz. Rasullüllah'ın hayatını oralardaki yaşantısını, hallerini, hadiselerini, hatıralarını yaşadığından **"Hakikat-i Muhammediyye"**yi de giyinmiş olarak kendi muhitine dönmektedir.

Hem **"İlahi Varlığı", "İlahi Hakikati",**

Cenab-ı Hakk'ın **Cemal** ve **Celal** tecellilerim giyinmiş olarak dönmektedir.

İşte bu şekilde kendi yerine dönen kimse oradaki Kabe'nin bulunduğu yerdeki temsilcisidir, hatta **manen** de kendisi **Ka'be'**dir.

Şöyle bir şiir söylenmiştir:

Sen o'na korkma de Kur'an-ı natık,
Gönül Kabe'sine gir ol mutabık,
Devreyle ol Kabe'nin etrafını
Devrederler bir gün gelir şems-i zat-ı'nı.

İşte oraya gittiğin zaman **secdenin hakikatinin**, ne olduğunu
Ka'be'nin hakikatinin ne olduğunu,
insanlığın hakikatinin geıçek hıalinin ne olduğunu anlıyorsun.

Şimdi: oraya gidildiğinde bir **Ziyaret Tavaf-ı** yapılıyor.
Ka'be-ı şerifi'in etrafında **yedi defa** dönülüyor.

İlk **üç** tur hızlı, hızlı adeta koşarcasına; diğer **dört** tur ise daha ağır ve sakin dönülüyor.

Bunun sebebi ise,

ilk **üç** turda **"nefs-i emmare"**den, **"nefs-i levvame"**den, **"nefs'i mülhime"**den uzaklaşmak,

diğer **dört** turda ise **"nels-i mutmainne", "radiye", merdiye", "safiye",** mertebelerini kendisine hal ve makam yapmak için ağır ve sakin tavaf edilmektedir.

Dalıa sonra **"Safa"** ve **"Mervc"** tepeleri arasında yapılan **"say"** yani **iki tepe** arasında **yedi** defa gidiş geliş dahi tavafla belirtilen aynı hadiseyi bir başka şekilde ifade ve tatbik etmektir.

Safa tepesine çıkıldığı zaman, **safiyet** haline ulaşılmış olması lazım gelmektedir.

Merve tepesine çıkıldığında da **mürüvvet** ehli olunması gerekmektedir.

Arafat dağına çıkıldığı zaman **Arif** olunması gerekmekledir.

Oraada bütün beyaz çadırlar, bembeyaz ihramlı insanlar kefenlerine bürünmüşler gibi, **mahşeri** de müşahede etmiş olmaları lazım gelmektedir. Dalıa ölmeden evvel.

Rahmet tepesine çıkıldığı zaman, yani **"Cebel-i Rahme"** ye, Adem (as) ile Havva validenin buluştukları hali hatırlıyor ve onun kendi bünyesinde yaşaması gerekiyor.

Onun ifadesi olarak nefsinde Adem ile Havva'yı, yani **"Akl-ı kül"** ile **Nefs-i kül'ü** birleştirmiş, buluşturmuş olması lazım gelmekledir.

Arafattan inilip **Mina**'ya, oradan şeytan taşlamaya, oradan kurb'an kesmeye,

oradan da tekrar tavafa,

tavaftan sonra saç kesilip traş olmak ve ihram'dan çıkmak ile Hacc tamamlanmış oluyor.

Gayemiz burada hacc-ı anlatmak değil mevzuumuzla ilgili bazı özellikleri kısa kısa arz etmektir.

Bu akşam ki mevzuumuz Kurb'an bayramından ve Haccdan oluştuğundan, Suudi Arabislanda bulunan iki mübarek şehirden de kısaca bahsetmemiz gerekmektedir. Aslında her yer mübarektir fakat **Mekke-i Mükerreme,** ve **Medine-i Münevvere'nin** çok ayrı mübareklikleri vardır.

Medine, Cemal tecellisi.

Mekke ise **Celal** tecellisidir,

çünkü kurb'anlar orada kesilmektedirler. Orada öyle değişik özellikler vardır ki insanın hayretler içinde kalmaması mümkün değildir, yani o yaşantıya girildiği zaman.

Tabii oraya sadece **zahir** yönüyle gidilirse, zahir olarak geri dönülür. Fakat her ne olursa olsun, orası insanı mutlaka çok derinden etkiler. En güzel olanı, daha Hacc'a gitmeden kişinin bulunduğu yerde o eğitimi alması ve en geniş manada bilinçli olarak gitmesidir.

Medine'i Münevvere'ye gidildiği zaman eğer kişi gerçekten oranın ruhaniyetine ve **Cemal** tecellisinin ihatasına ulaştığında, o süre içersinde Rabb'ını unutup**, Hakikat-i Muhammedi'**nin muhabbeti içersinde gark ve mahvolup, kendini ortadan kaldırmış olur. Bu bir sır ve gerçektir, dileyen tatbikine çalışabilir.

Yeri gelmişken o haleti ruhiye içersinde acizane yazmış olduğum iki şiirimi ilave etmeyi uygun gördüm, arz ederim.

K A Y B E T T İ M   K E N D İ M İ

Sardı ufkumu Rasul güneşi,
Olmaz diyerek bu halin eşi,
Nasıl kalmaz hayal gibi kişi,
Kaybettim kendimi Medine'i Münevvere'de.

Varlığım galiba çıktı benden,
Sıyrıldı ruhum burda bedenden,

Şaşkın dolaşırım ne gelir elden,
Kaybettim kendimi Medine'i Münevvere'de.

Yürürüm sokaklarda ben garip,
Nefsin bağım yerlere serip,
Dünya'yı hemen bir pula verip,
Kaybettim kendimi Medine'i Münevvere'de

Oldum bu günler, bir garip yolcu,
Acaba kim hancı kim yolcu,
İçimde vardı bir büyük sancı,
Kaybettim kendimi Medine'i Münevvere'de

Başımda eser sevda yelleri,
Coşturur bazen can gönülleri,
Bulup Muhammedi erenleri,
Kaybettim kendimi Medine'i Münevvere'de

Rasülıın pervanesi olarak,
Yeni yeni taze can bulurak,
İçin için buhur gibi yanarak,
Kaybettim kendimi Medine'i Münevvere'de

Canımın can'ı buradadır burda,
Gelmişim canım güzelim yurda, ,
Ey, canlar can'ı bana buyur da,
Kaybettim kendimi Medine'i Münevvere'de.

Bu hal ne haldir yüce keremkar,
İçin sızlıyor yine zari zar,
Müflisim kalmadı sermaye kar,
Kaybettim kendimi Medine'i Münevvere'de.

Ravzanda nasıl fırtına eser,
Seni seven elbette mecnun gezer,
Kalmadı benden böylece eser,
Kaybettim kendimi Medine'i Münevverede.

19/6/1990 Salı,
Medine

İ H T İ Ş A M' I R A S U L L U L L A H' I G Ö R

Medineye gelen kardaş,
Hemen temizlen paklaş,
Ravzaya doğru yaklaş,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör

Bab'üsselamdan içeri,

Nasıldır sevgi mahşeri,
Çekiyor kendine beşeri,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.

Selam gönder ruhuna,
Kayda geçer adına,
Sebeb olur şefatine,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.

Dolaşıyor ruhu içerde,
Sanki zaman asrı saadetle,
Ey gönül bunları yadelle,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.

Ayrılmak zor o makamdan
Nasıl çıkılır huzurdan,
Canları aşk ile kavuran,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.

Cennet bahçesi beyaz direkli,
Ümmetinin hepsi yürekli,
Bunu yaşamak cidden gerekli
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.

Eshab-ı suffa okur yerinde,
Öyle olmak varmış kaderinde,
Ne varsa çıkardılar derinde,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.

Cibril kapısıda yukarda,
Aşık durur mu bir kararda,
Dostlar kalmıyalım zararda,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.

Dalga dalga içerde sevgi,
Bu hale sebeb neydi neydi,
İnsan baş koyup gönül eğdi,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.

Kimi Kuır'an okur sessizce,
Kimi yaş döker gizlice,
Rasulu düşünürken yanlızca,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.

Doldukça dolunca harem
Ne sırlar açılır mahrem,
Kerem ediyor Nebi Kerem,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.
Ezan okununca ümmete,
Gelir cemaat gayrete,
Nasıl varılmaz hayrete,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.

Bu hal söze gelmez kat'iyyen,
Mahrum olursun ebediyyen,
İstersen dünya gözüynen,
İhtişam'ı Rasulullah'ı gör, muhteşem Rasulullah'ı gör.

18/6/1990 Pazartesi
Medine

Şimdi sizin dikkatinizi bir şeye daha çekmek istiyorum,
Allah c.c dileseydi Habibini Mekke'de oturtamaz mıydı?...
Veya doğrudan Medinede dünyaya getirip, orada yaşatamaz mıydı?..

Tabiki bunlan mutlaka yapabilirdi, fakat bu halde **"hicret"** hadisesi olmazdı. Bu oluşumun hakikatini çok iyi anlamamız gerekmektedir.

Ey Hak yolcusu kardeşim!
İslamın her türlü **fiili** oluşumunun bir de **batında** ifadesi vardır. Daha ziyade bizleri bunların batını yönleri ilgilendirir. Gaye zahirden batına intikaldir.

Eğer Mekke'den Medine'ye **hicret** hadisesi olmasaydı, Hz. Rasullullah'ın rnübarek kabirleri de Mekke'de olacaktı.
Böylece **iki tecelli** birbirine karışacaktı, yani **Celal** ve **Cemal** tecellileri.
Böyle olunca Hz. Rasullullah'ın yüce makamları Ka'be-i şerifin tesiri altında ikinci dereceli bir ziyaret yeri olacaktı.

Mekke mertebe'i **zattır.** Oradan **"hicret"** yani göç, yani uzaklaşmak

Mertebe-i **"zat"**tan, **"sıfat"**a**, "esma"**ya oradan da **"efal"** merrtebesine **göçtür.**

Hicret edilen yerde Zat-ı Mutlak **"Hakikat-i Muhammedi"**nin bütün mertebeleri ile zuhurda olmasıdır.

Burası da daha evvelce ismi **"Yesrib"** sonradan **"Medine'i Münevvere"** diye isimlendirilen **"Nurlu Şehir"** dir.

İşte Cenab'ı Hak bu nurlu şehiri Hz Resullullah'a mutlak bir makam olarak vermiş ve o saltanatın sahibi yapıp bayrağını oraya dikmiştir.

Bu sebepten oraya giden irfan ehli tabii olarak o tecellinin, yani **"Hakikat'i Muhammedi"** tecellisinin tesirinde kaldığından, Rabb'ını unutup sadece Perygamberini düşünüp, onu yaşar hale gelmektedir.

Dileyen gittiğinde bu oluşumun kendi nefs'inde tatbikine koyulsun, görecektir, ki kendisine ne sırlar ifşa edilecektir.

Ey hacc'a giden kardeşim!
Oraları sıradan mekanlar olarak gezip dolaşma. Manaları itibariyle anlamaya ve değerlendirmeye çalış. Senin menfaatine olacaktır!

"Mekke'i Mükerreme" daha evvelce sadece **"Mekke"** diye ifade edilen bu şehir,
Hz. Peygamber doğduktan sonra, **"Mükerrem"** ikram edilen anlamına gelen **"Mekke-i Mükerreme"** oldu.
Peki burada ne ikram ediliyor.?..
- Evvela Cenab'ı Hak Hz. Muhammed'i bu şehirde zuhura getirip insanlık **alemine** ikram etti,

- sonra o’na **Peygamberliği** ikram etti,
- daha sonra **Kur’an-ı** ikram etti,
- daha sonra **İslam’ı** ikram etti
- daha daha **zat-i tecellisini** ikram etti.

Ey hakikat yolcuları!
Yukarıdaki ikramların sizlere de ulaşıp ulşamadığını iyi düşünün.
Yeryüzünde insanlık alemine lülfedilen en yüce değerler burada meydana gelmiştir.
Allah’ın evi **Beytullah** dahi burada’dır.
Hacc buradadır
ve burası bir bakıma **Celal tecellisi** kapsamındadır.

İşte Medine-i Münevvere’ye geldiği zaman kişi,
“Hakikat-i Muhammed-i” ve **“Cemal”** tecellisi içersinde bir hoş halde kendinden geçip, kendini kaybediyor, kendini bulamıyor. Orada Allah’ı da bulamıyor.

Çünkü Cenab-ı Hak o mekanı Hz. Rasulullah’a tahsis etmiş olduğundan, kendisi oraya bir müdahale etmemektedir. Yani **zat** tecellisini orada perdelemekte,
sadece Hz. Rasullulah’ın **“Hakikat-i Muhammedi”**nin **Cemal** tecellisini mutlak olarak orada zuhura getirmektedir.

Ancak oradaki süren bittikten sonra, Mekke’ye doğru yola çıktığın zaman, yaklaştıkça, yaklaştıkça, oralarda sanki bu sefer Peygamberini unutuyorsun. Allah baki kalıyor, ne Peygamber, ne insan, ne dünya, ne ana, na baba, ne hacı, ne evlat düşünemiyorsun.

Mekke şehrine girdiğin zaman ise, ilahi **Celal** tecellisi, Azamet ve Kibriya tecellisi seni sarıyor.
Ve de Ka’be-i şerifi görüp onu ziyaret ettiğin zaman orada sadece Hakk’ı müşahede etmiş, Allah ile adeta karşı karşıya kalmış gibi hatta karşı karşıya değil özün de benliğinde birliktelik oluşuyor. Çok muazzam ve müstesna bir yaşam tablosudur.

Burada **zat** tecellisi içersinde gark ve mahv olduğundan, Cebrail’e ve Peygamberlere ihtiyacın kalmaz, çünkü sen de kalmazsin.
Böyle olunca sende ve alemde sadece Hak baki olmuş olur Aslında işin esası da budur:
Bizdeki **izafi benlik** anlayışı ve şartlanması bizi bize **“varmışız”** gibi göstermekledir, orada her şey gerçek yönüyle meydana gelip yaşanmakladır.

(Ali imran Suresi 3/18 ayette)
شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ﴿١٨﴾
“şehidallahü ennehü la ilahe illa hüve”
allah şahit/tanıktır ki,
ennehü/kesin o/kendisi la ilahe illa hüve
“Allah kendi kendine şahittir ki ondan başka ilah yoktur” ifadesiyle bu hakikati dile getirmekledir.

Yine buraya küçük bir şiirimi ilave ediyorum

K A R Ş I M D A M U H T E Ş E M K A' B E

Nihayet vardık Mekke şehrine,
Şükr ettik Rabbul alemiyn'e,
Yaklaştık sevgili Ilaremine,
İşte karşımda muhteşem Ka'be.

Dua etmek için durduk biraz,
Gönüller'de her dem bin bir niyaz,
Durma gayret et yaz kalemim yaz,
İşte karşımda muhteşem Ka'be.

Çevrende tavaf ediyor canlar,
Bu öyle sırdırki ehli anlar,
İçlerinde var nasıl yananlar,
İşte karşımda muhteşem Kabe.

Beyt-ül Atik bir ismi de onun,
Anlarsan bak O'na varır yolun,
İnsandan gider O'na bu yolun
İşte karşımda muhteşem Ka'be.

Selam eder Hacer'ül Esved'de,
İade eder Rab ahirette,
Korkma çalış kalmazsın fırkat'te,
İsle karşımda muhteşem Ka'be

Yedi defa dönüyor hacılar,
Herkes bir, dost analar ilacılar,
Kimler kimi acaba hatırlar,
İşte karşımda muhteşem Ka'be

Sevenler sevgilisi ortada,
Yarab Cemalin açık burada,
İdrak edip öyle dur huzurda,
İşte karşımda muhteşem Ka'be.

Sanki gördüğüm o ezeli dost,
Pek yeni değil sırtımdaki post,
Her makamda islediğim bu kast,
İşte karşımda muhteşem Ka'be.

Bu yün yaşım belki elli iki,
Aslında yedi bin elli iki,
İnsan ve Ka'be kardeş ikisi,
İşte karşımda muhteşem Ka'be.

Göz nurum görüyor hep özünü,
Anlarsan bu garibin sözünü,
Çok görme bu neşeli günümü,
İşte karşımda muhteşem Ka'be.

27/6/1990 Çarşamba
Mekke

Bir senede on iki (**12**) ay vardır.
Bunlardan üç (**3**) ayı, <u>üç aylardır</u>,

iki bayram arası da iki (**2**) ay civarındadır.

Toplarsak beş (**5**) eder,

geriyc kalan yedi (**7**) ay **“Etturu Seb’a”** “yedi tur.”

Beş (**5**) ay ise, **“Hazarat-ı Hamse”** yani **“beş hazret”** mertebesinin ifadesidir, toplanırsa on iki (**12**) eder.

Senenin ve seyr-i sülukun kemalidir.

İşle Kurb’an bayramında Medine’yi, Mekke’yi ve Kabe’yi ziyaret edip, hakkani varlığını gerçekten giyinip, hacı olarak eski yaşadığı yerine dönen kimse, Hakk’ın ve oraların temsilcisi olan bir ziyaretgah olmuş olur ve kendinden sonrakilere örnek olup yaşadıkları onlara da öğretir, aktarır.

Bu yaşam böylece nesilden **“Kevser Nehri”** kıyamete kadar sürecek yolculuğuna devam eder.

Ey muhterem kardeşim; şu içinde bulunduğun dünyan, elindeki bedenin Peygamberin sana verilen ilimler gerçekten çok değerlidir kıymetini bil! Son pişmanlık fayda vermez. Baştan beri izahına çalıştığımız bu güzellikler sana bahşedilmiş bilelim. İlahi lutuflardır, kıymetlerini bilelim.

Bayramlar bölümüne ilave edilebilecek daha pekçok gerçekler vardır, yaşayarak müşahade edilir, daha fazla uzatmamak için bu kadarla iktifa ediyoruz Sizlere, az da olsa, önünüzde yeni ufuklar açabildimse ne mutlu bana.

Mütevazi gönül bahçemden sizlere birkaç demet değişik kokulu çiçekler sunmaya çalıştım. Eğer gönüllerinizde az da olsa muhabbetullah rahiyaları estirebilmişsem ne mutlu bana.

Cenabı Hakk şükürler olsun ki bu küçük ktabımızda böylece sona ermiş oluyor. Eğer içinde anlaşılmayan yerler olursa şahsen veya telefonla da sorabilirsiniz. Ayrıca kitabımı okuma zahmetine katlandığınız için de teşekkürü borç bilirim. Allah feyzini ve idrakini versin.

Her türlü kusurumuzun hoş görülmesini rica ederim.

31/01/1998
Necdet ARDIÇ
(Terzi Baba)
Tekirdağ
(En arkadaki kısım)

G Ö R Ü Ş ve M Ü Ş A H E D E
“R U Y E T U L L A H”

Görüş çok yönlü ve idraklere göre değişen bir olaydır;

Allah-ı **zat-ı mutlak** itibariyle görmek “muhaldir” imkansızdır.

Zat-ı mukayyed olarak ve **“Rububiyet”** mertebesi itibariyle görmek mümkündür

ve bunun her mertebede ayrı bir oluşumu vardır.

“Efal”, **“esma”**, **“sıfat”** ve **“zat”** mertebeleri itibariyle, bilinç ve değer yargıları değişiklik arz etmektedir.

Gerçek İslam”ın oldukça zor anlaşılan yönleridir.

Geniş İslam kültürü, sadece sathi genişleme ile değil, onunla birlikte şakuli

yükselişle anlaşılabilir.

Arifler **"vuslat marifettir,"** demişlerdir. Yani bu oluşumların kemalati, **marifet** mertebesidir.

Bu mertebeye ulaşmamış kimseler bu halleri ezberleyerek öğrenseler dahi yaşamaları mümkün değildir.

"men lem yezuk lem yuğraf" yani **"tadan bilir"** denmiştir

^